

Masterproef aangeboden tot
het verkrijgen van het
diploma Master of Arts in
het **tolken**

Analyse van de verbindingswoorden in de tolknotities en hun invloed op de vertolking

Door: Laura Theys
Promotor: Prof. dr. H. Salaets

ACADEMIEJAAR 2015-2016

Voorwoord

Met deze masterproef sluit ik mijn masteropleiding Tolken af. Naar aanleiding van mijn bachelorpaper koos ik opnieuw voor het onderwerp notitietechniek en vulde ik dit aan met onderzoek naar de kwaliteit van de vertolking.

In de eerste plaats zou ik graag mijn promotor Prof. Dr. Heidi Salaets willen bedanken voor haar goede raad en begeleiding bij het schrijven van mijn bachelorpaper en masterproef. Ik heb met veel plezier met haar samen gewerkt.

Verder bedank ik graag meneer Hoefkens voor alle technische hulp en ondersteuning. Dankzij hem kon ik de verschillende onderzoeksmomenten in goede banen leiden.

Daarnaast wil ik ook mevrouw Sabine Bourgeois bedanken voor haar begeleiding bij de onderzoeksmomenten. Verder wil ik ook de studenten van mevrouw Bourgeois in de les Frans Tolken Algemeen en mijn Franse contactpersoon Chloe bedanken voor hun medewerking. Zonder hun hulp had dit onderzoek niet kunnen plaatsvinden.

Ten slotte wil ik ook graag mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun tijdens mijn opleiding en het schrijven van deze masterproef.

El abstracto

La toma de notas es una medida práctica para los intérpretes consecutivos. Varios expertos proponen directivas para que los intérpretes puedan elaborar un sistema de toma de notas práctico y personal. Una de estas directivas trata de los conectores o palabras de enlace en las notas del intérprete consecutivo.

Una de las características fundamentales de una buena interpretación es la coherencia que asegura que las diferentes ideas en la interpretación estén interrelacionadas. Con la obra de Campbell (1995) se puede investigar la coherencia de una interpretación. Basándome en las directivas sobre la toma de notas y la obra de Campbell, intento contestar a las preguntas de investigación siguientes:

¿Cuál es la relación que existe entre la presencia o la ausencia de conectores en los apuntes según las directrices formuladas en la literatura, por un lado, y por otro las interpretaciones correctas, adiciones , omisiones y / o errores, en cuanto a la conexión entre las ideas, en el texto meta interpretado?

¿Hasta qué punto esta relación amenaza la supuesta coherencia de la interpretación?

Para poder contestar a estas preguntas, utilizo un corpus de trece paquetes de toma de notas y trece grabaciones de interpretaciones de trece estudiantes flamencos.

Inhoud

Inhoud	4
1 Inleiding.....	6
2 Literatuurstudie	8
2.1 Consecutief tolken.....	8
2.1.1 Tolken	8
2.1.2 Consecutief tolken.....	9
2.2 Effortmodel van Gile	10
2.3 Consecutief tolken: didactische inzichten	12
2.3.1 Leren noteren.....	13
2.3.1.1 Drie fases in het leren noteren	13
2.3.1.2 De brontekst begrijpen en analyseren	14
2.3.1.3 Automatiseren van de notitietechniek.....	17
2.3.2 Kennis van de context	18
2.3.3 Learning by doing.....	19
2.4 Notitietechniek.....	20
2.4.1 Algemene richtlijnen	20
2.4.2 Specifieke richtlijnen.....	21
2.4.3 Verbindingswoorden.....	26
2.5 Kwaliteit van de vertolking	29
2.5.1 Perspectieven	29
2.5.2 Onderzoeksmethoden	31
2.5.3 Kwalitatieve eigenschappen van een vertolking	31
2.5.4 Kwaliteit in ons onderzoek.....	32
2.6 Cohesie en coherentie in de vertolking	33
2.6.1 Cohesie, coherentie en samenhang	33
2.6.1.1 Cohesie.....	34
2.6.1.2 Coherentie	38
2.6.2 Het principe van versterking	41
2.6.3 Cohesie en coherentie in ons onderzoek.....	42
2.7 Afwijkingen tussen bron- en doelttekst	42
2.7.1 Functionaliteit.....	43
2.7.2 Opgestelde taxonomie	43
2.7.2.1 Weglating (van een verbinding).....	43
2.7.2.2 Toevoeging (van een verbinding)	44
2.7.2.3 Fout tolken (van een verbinding)	44
2.7.3 Keuzeverantwoording.....	45

3	Methodologie.....	46
3.1	Onderzoeksopzet	46
3.2	Onderzoeksverloop	46
3.3	De bronteksten.....	48
3.3.1	Opstellen van de bronteksten.....	48
3.3.2	Onderwerp van de bronteksten	48
3.3.3	Verbindingen en verbindingswoorden	49
3.3.4	Cohesie in de bronteksten.....	50
3.4	De transcripties	52
3.5	Verwerkingsmethode.....	52
3.5.1	Definitie van een verbinding	52
3.5.2	Onderzoeksfases	53
3.5.2.1	Analyse van de vertolking	54
3.5.2.2	Analyse van de notities	56
3.5.2.3	Analyse van de verhouding vertolking – notities.....	56
3.5.3	De legende.....	57
4	Resultaten.....	59
5	Discussie en conclusie	100
5.1	Algemene vaststellingen	100
5.2	De eerste onderzoeksvraag	103
5.3	De tweede onderzoeksvraag.....	108
5.4	Conclusies	111
5.5	Suggesties voor vervolgonderzoek.....	111
6	Bibliografie	113
7	Bijlagen	117
7.1	Brontekst 1: Damiaan Actie	117
7.2	Oefenanalyse	118
7.3	Brontekst 2 : Artsen Zonder Grenzen	119

1 Inleiding

Jarenlang hebben mensen beroep gedaan op een tolk om te communiceren met mensen die niet dezelfde taal spraken als zij. Tolken als activiteit heeft dus altijd bestaan. Tolken als professionele bezigheid daarentegen ontstond pas in 1950. In die periode kwam de professionalisering van tolken op gang en ontstond de tolkwetenschap; een wetenschappelijke discipline die alle vormen en facetten van het tolken bestudeert. Ondertussen is de tolkwetenschap sterk gegroeid en zijn haar netwerken om kennis en vaardigheden te delen, uitgebreid naar andere wetenschappen.

Twee onderzoekstopics in de tolkwetenschap zijn de notitietechniek en de kwaliteit van een vertolking. Het eerste onderzoek rond notitietechniek leverde verschillende handboeken rond notitietechniek voor beginnende tolken op waaronder dat van Herbert (1952) en Rozan (1956). Beide onderzoekers waren ervan overtuigd dat de richtlijnen en ideeën rond notitietechniek konden worden aangeleerd (Rozan, 1956, p.9). Later brachten ook andere onderzoekers een handboek rond notitietechniek uit waaronder Jones (2002), Gillies (2005) en Matyssek (2006). In de oude en nieuwe handboeken rond notitietechniek ligt de nadruk op de vaardigheden en de competenties van de conferentietolk. De onderzoekers reiken in hun handboeken de tolk bepaalde richtlijnen aan waarmee hij dan een persoonlijke en praktische notitietechniek kan ontwikkelen.

Bij onderzoek naar het tweede onderzoekstopic, namelijk de kwaliteit van een vertolking, wordt de vertolking langs de ene kant gezien als een tekstueel product en langs de andere kant als een communicatieve prestatie. Jarenlang werden beide visies op de vertolking apart bestudeerd. Onderzoekers zoals Gerver (1969), Barik (1975) en Napier (2004) bestudeerden de vertolking als tekstueel product en gingen op zoek naar afwijkingen tussen de bron- en doelttekst. Andere onderzoekers zoals Bühler (1986), Kurz (1989) en Moser (1996) bestudeerden de vertolking als communicatieve prestatie en gingen de criteria en verwachtingen van het publiek bestuderen. De laatste jaren zijn tolkwetenschappers er echter van overtuigd dat men enkel een volledig beeld van de kwaliteit van een vertolking kan krijgen als men subjectieve metingen, waarbij de vertolking wordt gezien als communicatieve prestatie, en tekstgebonden metingen, waarbij de vertolking wordt gezien als tekstueel product, met elkaar verenigt. Zo bestudeerden tolkwetenschappers als Vuorikoski (1993), Mesa (2000) en Kurz (2001) de vertolking aan de hand van een multi-methodologisch onderzoek. Op die manier werd een nieuwe vorm van onderzoek naar de kwaliteit van een vertolking in gang gezet.

In deze masterproef worden de verbindingswoorden, één van de elementen in de notitietechniek, en de coherentie in de vertolking nader bestudeerd. Meer specifiek wordt er

gekeken of er een verband bestaat tussen het al dan niet noteren van verbindingswoorden volgens de richtlijnen en eventuele correcte vertolking, weglatingen, toevoegingen en fouten in de vertolking wat betreft de verbindingen tussen ideeën. Verder maken we een inschatting van de mate waarin het eventuele verband tussen de notities en de vertolking een invloed heeft op de coherentie in de vertolking. Het onderzoek wordt uitgevoerd bij dertien Vlaamse studenten. Hun notities worden geanalyseerd op eventuele verbindingswoorden en de manier waarop die genoteerd zijn. De opnames van hun vertolkingen worden op hun beurt geanalyseerd op afwijkingen en correcte vertolkingen. Op die manier doen we verkennend onderzoek binnen de tolkwetenschap aangezien het verband tussen verbindingen in de vertolking en verbindingswoorden in de tolknotities nog nooit onderzocht is geweest. Verder biedt het onderzoek nieuwe inzichten in de invloed van de tolknotities op de vertolking. Op die manier geeft het onderzoek een interessante kijk op de richtlijnen rond notitietechniek en kan het helpen om de didactiek rond notitietechniek op punt te stellen.

De masterproef wordt als volgt opgebouwd. Deel 2 geeft een overzicht van de literatuur die er bestaat rond notitietechniek en de kwaliteit van een vertolking. Eerst wordt de definitie van consecutief tolken (2.1) bestudeerd en het effort model van Gile (2.2) besproken. Vervolgens wordt er verder in gegaan op de didactische inzichten rond consecutief tolken (2.3). Daarna worden de richtlijnen rond notitietechniek uiteengezet (2.3). Vervolgens wordt er verder in gegaan op de kwaliteit van de vertolking (2.5) en op cohesie en coherentie in de vertolking (2.6). Ten slotte wordt de taxonomie van afwijkingen tussen bron- en doelttekst besproken (2.7). In deel 3 wordt de methodologie van het onderzoek uiteengezet. Achtereenvolgens wordt de onderzoeksopzet (3.1), het onderzoeksverloop (3.2), de bronteksten (3.3), de transcripties (3.4) en de verwerkingsmethode (3.5) besproken. Vervolgens worden in deel 4 de resultaten van het onderzoek verwerkt. In het laatste onderdeel, onderdeel 5, worden eerst de algemene vaststellingen besproken (5.1). Vervolgens worden de resultaten per onderzoeksvraag geanalyseerd en geïnterpreteerd (5.2-5.3) en wordt er in de conclusie een antwoord geformuleerd op de onderzoeksvragen (5.4). Ten slotte worden er nog enkele suggesties voor vervolgonderzoek (5.5) gegeven.

2 Literatuurstudie

2.1 Consecutief tolken

Alvorens in te gaan op de literatuur rond meer specifieke kernpunten van ons onderzoek, is het belangrijk om een goed en volledig beeld te schetsen van wat *consecutief tolken* precies is. Daarom volgt eerst een algemene definitie van het overkoepelende *tolken* en vervolgens een definitie van de specifieke vorm *consecutief tolken*.

2.1.1 Tolken

Een eerste definitie van tolken geeft Kade in *Introducing Interpreting Studies* van Pöchhacker:

“Interpreting is a form of Translation (in the wider sense) in which (a) the source language text is presented only once and thus cannot be reviewed or replayed, and (b) the target language text is produced under time pressure, with little chance for correction and revision.”

(Kade in Pöchhacker, 2004, p. 8)

In deze definitie worden twee eigenschappen van het tolken benadrukt: de vluchtigheid van de presentatie van de brontekst en de tijdsdruk waaronder de tolk de doeltekst moet presenteren.

Met de vluchtigheid van de brontekst wordt bedoeld dat de brontekst maar één keer gepresenteerd wordt. Bijgevolg moet de tolk aandachtig luisteren om de volledige betekenis van de brontekst te kunnen begrijpen en onthouden. Daarom maakt de consecutief tolk gebruik van notities als geheugensteun om een goede en duidelijke vertolking te kunnen leveren. Ook bij simultaan tolken wordt de brontekst éénmalig gepresenteerd. Bovendien verloopt de simultane vertolking gelijktijdig met de presentatie van de brontekst.

De definitie legt verder ook de nadruk op de tijdsdruk waaronder de tolk de doeltekst moet presenteren. Die tijdsdruk is het grootst bij simultaan tolken omdat er bij dat soort tolken bijna geen tijdsverschil is tussen de presentatie van de brontekst en die van de doeltekst. Door die gelijktijdigheid heeft het spreektempo van de persoon die de brontekst presenteert een grote invloed op de tijdsdruk die de simultaan tolk ervaart. Bij consecutief tolken is de tijdsdruk iets minder groot omdat er een groter tijdsverschil is tussen de presentaties. Bovendien kan de tolk zelf zijn spreektempo bij de vertolking bepalen. Toch heeft de consecutief tolk ook last van tijdsdruk omdat hij zijn notities op tijd moet ontcijferen en geen tijd heeft om ze nog te verbeteren. Bij beide soorten tolken speelt tijdsdruk dus een grote rol.

2.1.2 Consecutief tolken

Consecutief tolken is een specifieke vorm van tolken. Een definitie van consecutief tolken wordt gegeven in de *Terminologie van het tolken* van Salaets, Segers en Bloemen:

“Wat gezegd is in de ene taal na enige tijd mondeling overbrengen in de andere taal.”

(Salaets, Segers & Bloemen, 2008, p.44)

Deze definitie duidt vooral op het praktische aspect van het consecutief tolken. Ze haalt twee andere eigenschappen van het *tolken* aan en de kenmerkende eigenschap van het *consecutief tolken*.

Twee andere eigenschappen van het *tolken* zijn het mondelinge aspect en het feit dat er met twee verschillende talen gewerkt wordt. Het mondelinge aspect van tolken zorgt voor een duidelijk verschil met vertalen. Bij vertalen wordt er immers schriftelijk gewerkt en bij tolken mondeling. Langs de andere kant lijken tolken en vertalen ook op elkaar omdat er bij beide handelingen een boodschap wordt overgebracht van de ene in de andere taal. Ondanks dat de nadruk in de definitie op het mondelinge aspect van tolken ligt, kan gebarentaal ook getolkt worden.

Een vierde eigenschap van het tolken is dat er met twee verschillende talen wordt gewerkt, namelijk een bron- en een doeltaal. Die bron- en doeltaal kunnen gesproken taal of gebarentaal zijn. Op die manier maken tolken communicatie mogelijk tussen twee mensen die niet dezelfde taal spreken (Jones, 2002, p.21; Gile, 1995, p.37).

De drie eigenschappen van het tolken die eerder besproken werden, gelden ook voor het consecutief tolken: de vluchtigheid van de brontekst, de tijdsdruk waaronder de tolk staat en het werken met twee verschillende talen. Een andere eigenschap van het consecutief tolken is dat er met mondelinge taal en gebarentaal gewerkt kan worden. Vandaar dat consecutief tolken bestempeld kan worden als een vorm van tolken.

De kenmerkende eigenschap uit de definitie voor consecutief tolken is het tijdsverschil in de presentatie van de brontekst en de vertolking. Dit aspect noemt Pöchhacker in zijn *Introducing Interpreting Studies* de parameter ‘tolkwijze’ (Pöchhacker, 2004, pp.17-23). Door die ‘tolkwijze’ onderscheidt consecutief tolken zich van het simultaan tolken waarbij de presentatie van de brontekst en de vertolking gelijktijdig verloopt.

Onder de parameter ‘tolkwijze’ worden ook de hulpmiddelen besproken die simultaan en consecutief tolken gebruiken en waardoor beide vormen van tolken verder van elkaar verschillen. Zo werken simultaan tolken meestal in een vaste of mobiele cabine. Een vaste cabine is uitgerust met een bedieningspaneel waarmee de tolk kan luisteren naar de spreker, naar andere tolkcabines, enz. Een mobiele cabine biedt het voordeel dat ze verplaatst kan

worden naar ruimtes waar er geen vaste tolkencabine aanwezig is. Die mobiele tolkencabines beschikken over dezelfde apparatuur als vaste cabines. Als simultaan tolken niet werken in een cabine, dan gebruiken ze een bidule; een rondleidingsapparaat waarmee de tolk kan tolken zonder de uitrustingen van een vaste cabine (Salaets, Segers, Bloemen, 2008, p.25)

Een consecutief tolk gebruikt een ander hulpmiddel bij zijn vertolking, namelijk tolknotities. Tolknotities werken als een geheugensteun voor de tolk en helpen hem aan de brontekst herinneren. De tolknotities komen tot stand doordat de tolk tijdens het luisteren notities neemt aan de hand van een notitiesysteem dat bestaat uit verschillende notitietechnieken (Salaets, Segers, Bloemen, 2008, pp.92-93). In het onderdeel 2.4 Notitietechniek, wordt de notitietechniek verder in detail besproken.

2.2 Effortmodel van Gile

Daniel Gile (1995) beschrijft aan de hand van zijn Effort Models de verschillende mentale stappen van het consecutieve tolkproces. Die Effort Models maken het belang van tolknotities, een kernpunt in het onderzoek, duidelijk.

De Effort Models hebben de volgende stellingen als vertrekpunt (Gile, 1995, p.159):

- Tolken vereist een soort 'mentale energie' die slechts in beperkte mate beschikbaar is.
- Tolken verbruikt bijna al die mentale energie. Soms vergt het zelfs meer energie dan er beschikbaar is waardoor de vertolking slechter wordt.

Aangezien simultaan en consecutief tolken verschillend te werk gaan, stelde Gile een verschillend Effort Model op voor beide soorten tolken. In deze masterproef wordt er enkel verder ingegaan op het Effort Model van consecutief tolken.

Volgens Gile speelt het consecutief tolken zich af in twee fases. Die fases worden verwerkt in het volgend Effort Model (Gile, 1995, pp.175-176).

De eerste fase is de luister- en noteerfase:

Interpreting = L + N + M + C

L: Listening and Analysis
N: Note-taking
M: Short-term Memory operations
C: Coordination

Het gelijktteken in de formule staat voor, 'bestaat uit'. Als de formule wordt uitgeschreven staat er dus: tolken bestaat uit een luister en analyse inspanning, een noteerinspanning, een geheugeninspanning en een coördinatie-inspanning. De consecutief tolk moet tijdens de eerste fase zijn aandacht verdelen tussen deze drie componenten: hij luistert en analyseert de brontekst, hij neemt notities en slaat de informatie op in zijn kortetermijngeheugen (ook wel werkgeheugen genoemd). Verder gaat een deel van zijn aandacht uit naar het coördineren van al die inspanningen.

De tweede fase is de vertolking naar de doeltaal:

$$\text{Interpreting} = \text{Rem} + \text{Read} + \text{P} + \text{C}$$

Rem: Remembering
Read: Note-reading
P: Production
C: Coordination

In de tweede fase verdeelt de tolk opnieuw zijn aandacht tussen drie componenten: hij leest zijn notities, herinnert zich de brontekst en produceert zijn vertolking in de doeltaal. Naast die inspanningen heeft de tolk ook weer aandacht nodig om de verschillende processen te coördineren.

Naast deze twee fases moet het consecutief tolken ook aan bepaalde voorwaarden voldoen opdat het tolkproces vlot kan verlopen.

1. $LR + NR + MR + CR \leq TA$
2. $LR \leq LA$
3. $NR \leq NA$
4. $MR \leq MA$
5. $CR \leq CA$

L: Listening and Analysis
N: Note-taking
M: Short-term Memory operations
C: Coordination

-A: Total available processing capacity
-R: The interpreter's total available processing capacity

Voorwaarde 1 zegt dat de aandacht die de tolk kan opbrengen groter moet zijn dan de aandacht die de totale tolkopdracht vereist. Voorwaarde 2 hanteert hetzelfde principe: de aandacht die de tolk kan opbrengen tijdens de luisterinspanning (LR) moet groter zijn dan de totale aandacht die de luisterinspanning vereist (LA). Dat principe geldt ook voor de andere

drie componenten van het mentale tolkproces: het nemen en interpreteren van notities (N), het onthouden van de brontekst (M) en het coördineren van de verschillende inspanningen (C).

In beide fases van het mentale tolkproces zijn de tolknotities van belang. In de eerste fase van het mentale tolkproces ligt de nadruk op 'het nemen van notities'. In de tweede fase dienen ze als geheugensteun en helpen ze de tolk zich de brontekst te herinneren. In de eerste fase ligt de nadruk, met andere woorden, op het produceren van de notities en in de tweede fase op het gebruik ervan. De focus in deze masterproef ligt op het onderdeel 'notities nemen' uit de eerste fase van het mentale consecutieve tolkproces.

2.3 Consecutief tolken: didactische inzichten

Didactische inzichten rond consecutief tolken hebben verschillende functies: ze geven aan hoe de basisprincipes van het tolken en de notitietechniek *aangeleerd* en *geoefend* kunnen worden. De tolkstudent leert met andere woorden hoe hij zich het beste kan voorbereiden op een tolkopdracht en welke vaardigheden hij onder knie moet hebben om de vertolking zo goed mogelijk te laten verlopen.

Er zijn verschillende redenen waarom didactische inzichten rond consecutief tolken belangrijk zijn voor deze masterproef. Ten eerste werd de data van het onderzoek verzameld bij een groep tolkstudenten die *leren* tolken en noteren. Ten tweede kunnen de resultaten van het onderzoek inzicht geven in de relatie tussen de notitietechniek en de kwaliteit van de vertolking. Dat inzicht zou kunnen leiden tot verdere didactische inzichten rond consecutief tolken en notitietechniek.

De didactische inzichten die in deze masterproef besproken worden, behandelen drie basisvaardigheden die een tolkstudent volgens tolken en tolkwetenschappers moet hebben om goed te kunnen tolken.

De eerste basisvaardigheid is het leren noteren. Die vaardigheid ontwikkelt de student door tijdens verschillende fases te leren hoe hij een brontekst moet begrijpen en analyseren en door zijn notitietechniek te automatiseren. Een tweede basisvaardigheid die de student moet ontwikkelen, is het leren analyseren van een context om zich zo voor te bereiden op een tolkopdracht. Als derde basisvaardigheid moet de student leren om altijd aan zichzelf als tolk te blijven werken en altijd te blijven bijleren.

Een andere basisvaardigheid is het goed kunnen presenteren van de vertolking. De didactische inzichten rond de presentatie van een vertolking worden niet besproken aangezien de presentatie van de vertolking geen kernpunt is in het onderzoek. Als de tolkstudent al deze vaardigheden bezit, dan beschikt de student, volgens tolken en

tolkwetenschappers, over de basisvaardigheden om een vertolking tot een goed einde te brengen.

2.3.1 Leren noteren

2.3.1.1 Drie fases in het leren noteren

Alexieva (1994, p.199) onderscheidt drie fases in het leren noteren: de pre-Note-Taking fase, de Pre-instruction fase en de Note-Taking instruction fase. Ook Seleskovitch en Lederer (1989, pp.53-66) spreken over verschillende stappen in het leren noteren, maar dan vanuit het standpunt van de docent. Hun inzicht is een mooie aanvulling op dat van Alexieva. Alle drie de onderzoekers zijn ervan overtuigd dat als tolkstudenten deze fases doorlopen, ze een efficiënte en persoonlijke notitietechniek kunnen ontwikkelen die zal bijdragen aan een goede vertolking.

De eerste fase die Alexieva onderscheidt en die ongeveer twee weken duurt, is de pre-Note-Taking fase. Tijdens die fase noteren de tolkstudenten nog niet en ligt de kwaliteit van hun vertolking vrij laag. Dat komt volgens Alexieva omdat de studenten bang zijn dat ze de brontekst niet helemaal gaan kunnen onthouden (Alexieva, 1994, p.199).

Een fase van tolken zonder notities komt ook terug bij Seleskovitch en Lederer (1989, p.53). Zij geven de fase echter geen specifieke naam en geven ook niet aan hoelang die duurt. Wel stellen ze een oefening voor die de docent met zijn tolkstudenten tijdens deze fase kan doen. De oefening luidt als volgt: een tolkstudent moet een brontekst proberen na te vertellen zonder notities. Als hij vastzit dan mogen de andere studenten hem helpen door hem een sleutelwoord van het volgende idee toe te fluisteren. Volgens Seleskovitch en Lederer leren de studenten op die manier dat ze veel van de brontekst kunnen onthouden. Verder leren ze dat de tolknotities die ze later zullen nemen, dezelfde functie hebben als de korte woorden die hun medestudenten hen hebben ingefluisterd en dat de notities hen aan de brontekst zullen doen herinneren.

Volgens Alexieva gaan de studenten in de derde week over naar de Pre-instruction fase. Tijdens die fase mogen de studenten elementen noteren waarvan ze denken dat die hen aan de brontekst zullen doen herinneren. Er worden verder nog geen instructies gegeven over *welke* elementen ze het beste noteren en *hoe* ze die het beste noteren. Een gevolg van deze werkmethode is dat de kwaliteit van de vertolking zal stijgen. Toch merken de studenten tijdens deze fase op dat hun horizontale notitietechniek niet echt efficiënt is (Alexieva, 1994, p.199).

Opnieuw stellen Seleskovitch en Lederer een oefening voor die de docent met zijn studenten

tijdens deze fase kan doen. De oefening gaat als volgt: de docent zegt op voorhand tegen de studenten dat ze notities mogen nemen maar dat ze bij de vertolking hun notities niet mogen gebruiken. Net zoals bij Alexieva krijgen de studenten verder geen instructies over hoe en wat ze precies moeten noteren. Na de vertolking zonder notities, mogen de studenten het nog eens proberen met notities. Volgens Seleskovitch en Lederer is deze fase en zijn deze oefeningen belangrijk voor studenten omdat ze zo het analyseren van de brontekst en het noteren met elkaar leren combineren (Seleskovitch & Lederer, 1989, p.54).

Vervolgens start de derde fase volgens Alexieva; de Note-Taking instruction fase. Tijdens die fase leren de studenten om hun notities te verticaliseren, dat wil zeggen de ideeën verticaal op het blad te schikken (Salaets, Segers, Bloemen, 2008, p.170). Hierdoor ontdekken de studenten het belang van gestructureerde notities om zo de samenhang tussen de ideeën goed te kunnen tolken. Toch blijft de kwaliteit van de vertolking beduidend laag. Volgens Alexieva kan dat verklaard worden door de geringe cognitieve verwerkingscapaciteit van de studenten die overblijft tijdens deze fase. Het merendeel van hun cognitieve verwerkingscapaciteit gaat immers uit naar drie andere componenten: (a) de keuze tussen de symbolen die door de instructeurs werden aangereikt en hun eigen symbolen, (b) de poging om zich de betekenis van de genoteerde symbolen te herinneren en (c) de beslissing over welke informatie genoteerd moet worden en welke niet (Alexieva, 1994, p.199). De laatste fase waarin de docent de studenten leert noteren wordt door Seleskovitch en Lederer (1989, pp.54-66) verder opgesplitst in verschillende stappen. Zo moet de docent de studenten eerst leren om notities te nemen in de doeltaal, alleen het hoogst noodzakelijke te noteren, de laatste zin te noteren, enz. Dat kan hij doen door zijn eigen notities als voorbeeld te geven zodat de studenten hun notities kunnen vergelijken met die van de docent. Verder kan de docent de studenten ook op het bord laten noteren om vervolgens met hen te bespreken hoe sommige fouten in de vertolking verklaard kunnen worden door fouten in de notities. Op die manier leren de tolkstudenten hun persoonlijke notitietechniek te ontwikkelen (Seleskovitch & Lederer, 1989, pp.56-60).

2.3.1.2 De brontekst begrijpen en analyseren

Het begrijpen en analyseren van de brontekst is belangrijk voor de notities en voor de vertolking. Beide vaardigheden worden binnen de notitietechniek dan ook door veel tolken en onderzoekers besproken (Rozan, 1956; Gillies, 2005; Alexieva, 1994; enz.). Twee onderzoekers die het begrijpen en analyseren van de brontekst meer in detail hebben bestudeerd zijn Roderick Jones (2002) en Danica Seleskovitch (1968).

Begrijpen

Volgens Jones begint het analyseren van de ideeën in de brontekst al tijdens het begrijpen van de brontekst. De tolk kan de ideeën immers alleen begrijpen, als hij de context heeft geanalyseerd en de ideeën binnen de context heeft gesitueerd. De verschillende manieren om een context te analyseren worden later besproken in onderdeel 2.3.2.

Volgens Jones bestaat een brontekst uit de betekenis van de woorden (de linguïstische betekenis) en de bedoeling achter de woorden. De tolk moet beide betekenissen van de brontekst zien en begrijpen. Om dat te kunnen, moet de tolk over een grote passieve woordenkennis beschikken en zichzelf voortdurend de vraag stellen: wat bedoelt de spreker met deze woorden? (Jones, 2002, pp.11-12)

Seleskovitch (1968) diept de manier waarop een tolk naar de brontekst moet luisteren om die volledig te begrijpen nog verder uit. Zo spreekt zij van 'spontaan begrip' en 'begrijpen als een weloverwogen daad'. Met 'spontaan begrip' bedoelt ze dat een normale luisteraar alleen zal luisteren naar de stukken in de brontekst die hem interesseren en die voor hem belangrijk zijn. Hij zal dan ook alleen die stukken (willen) begrijpen. De tolk luistert en begrijpt op een andere manier: voor hem is begrijpen een 'weloverwogen daad'. Dat wil zeggen dat de tolk luistert naar alle details en informatie in de brontekst en zorgt dat hij die allemaal begrijpt. In tegenstelling tot gewone luisteraars laat de tolk zich dus niet leiden door zijn persoonlijke voorkeur. Door de brontekst op die manier te beluisteren en te begrijpen, kan de tolk een coherente tekst overbrengen aan het doelpubliek (Seleskovitch, 1968, pp.86-92).

Analyseren

Na het begrijpen van de brontekst gaat de tolk over naar de fase van het analyseren. Die fase deelt Jones op in drie stappen: het analyseren van het type brontekst, het analyseren van de ideeën en het analyseren van de verbanden.

De eerste stap die Jones onderscheidt is het analyseren van het type brontekst. Het type brontekst bepaalt immers hoe aandachtig de tolk zal luisteren en welke stijl en inhoud hij in de doeltekst moet overbrengen (Jones, 2002, p.14; Gillies, 2005, pp.14-34).

De focus in het werk van Jones ligt vooral op het conferentietolken. Bij die vorm van tolken moet de tolk in één richting tolken. De tolk zal in de conferentiesetting dan ook vaak in contact komen met specifieke tekstsoorten. Die tekstsoorten somt Jones op in zijn boek *Conference Interpreting Explained* (2002). Aangezien consecutief tolken zelden voorkomt in een conferentiesetting zullen de verschillende soorten bronteksten die Jones onderscheidt niet verder behandeld worden. Daarnaast is het een onbegonnen werk om een lijst te maken

van alle tekstsoorten waarmee de consecutief tolk in contact komt aangezien consecutief tolken in veel verschillende settings kan voorkomen.

De volgende stap is het analyseren van de ideeën en hoe belangrijk ze zijn. Dat doet de tolk door zich de vraag te stellen, *'wie zegt of denkt wat?'*. Dit noemt Jones de 'onderwerp-werkwoord-object analyse' (Jones, 2002, p.23; Gillies, 2005, p.37). Op die manier onderscheidt de tolk de primaire en belangrijkste ideeën van de andere minder belangrijke ideeën. De belangrijkste ideeën kunnen dan gebruikt worden als kapstok om de overige ideeën aan op te hangen. Het verschil in gewicht dat de tolk op die manier aan de verschillende ideeën geeft, zal ervoor zorgen dat de structuur en de samenhang van de ideeën duidelijk zijn voor het publiek (Jones, 2002, pp.21-28; Gillies, 2005, pp.35-42).

Bij de laatste stap in het analyseproces, analyseert de tolk de verbanden in de brontekst. Volgens Jones kunnen de ideeën in een brontekst maar op vier verschillende manieren met elkaar in verband gebracht worden: een logisch gevolg, een logische oorzaak, een zero link en een tegenstelling of alternatief. De term "zero link" staat voor een zuivere opeenvolging van ideeën zonder dat er met die opeenvolging een extra verband wordt uitgedrukt. Dat is bijvoorbeeld vaak het geval bij het voegwoord 'en'. Bij een "zero link" moet de tolk erop letten dat hij in de vertolking geen ander verband tussen de ideeën gaat creëren. De andere verbanden spreken voor zich (Jones, 2002, pp.28-29).

Seleskovitch (1968) spreekt op een andere manier over analyseren en onderscheidt geen fases in het analyseren van de brontekst, maar geeft een aantal manieren om de brontekst te analyseren. De verschillende manieren die Seleskovitch onderscheidt, kan de tolk dan in de verschillende fases van Jones toepassen.

Een eerste methode om de brontekst te analyseren, is door de nieuwe kennis te linken aan kennis die de tolk al had. Dat is volgens Seleskovitch de meest handige en belangrijke methode die een tolk kan gebruiken bij het analyseren van de brontekst.

Een volgende methode kan de tolk gebruiken bij een argumentatieve brontekst. Bij dat soort teksten kan de tolk zijn eigen standpunt gebruiken om een brug te slaan tussen de argumenten (de nieuwe informatie) en de kennis die hij al had. Op die manier kan hij de argumenten van de spreker onthouden. Seleskovitch wijst er verder op dat de tolk zijn standpunt slechts een hulpmiddel is om de brontekst te analyseren en dat zijn standpunt nooit in de vertolking aan bod mag komen.

Ten slotte kan de tolk de ideeën van de brontekst visualiseren om ze te analyseren. Dat betekent dat de woorden van de spreker een beeld oproepen in het hoofd van de tolk. Het kan zijn dat dat beeld verschilt met het beeld dat de spreker met die woorden bedoeld had maar dat is geen probleem. Het beeld dat de tolk heeft, doet hem immers aan het beeld dat

de spreker wou overbrengen herinneren en dat beeld van de spreker zal hij dan ook overbrengen in zijn vertolking (Seleskovitch, 1968, pp.93-103)

2.3.1.3 Automatiseren van de notitietechniek

Een volgende stap in het leren noteren is het automatiseren van de notitietechniek. Dat betekent dat de student zijn notitietechniek regelmatig oefent om hem zich zo volledig eigen te maken. De tolk moet met andere woorden de richtlijnen rond notitietechniek niet alleen begrijpen maar ze ook moeiteloos kunnen toepassen om goed te kunnen tolken. Op die manier zal het noteren veel minder inspanning kosten en kan de tolk meer aandacht en energie spenderen aan het luisteren, het begrijpen, enz. (Gillies, 2005, p.7; Seleskovitch & Lederer, 1989, pp.50-51).

In zijn boek *Consecutive Interpreting – A Short Course* (2005) reikt Gillies de tolkstudenten een aantal manieren aan om hun notitietechniek te automatiseren.

Volgens Gillies begint de student het beste met het automatiseren van zijn notitietechniek door ze te oefenen aan de hand van geschreven bronteksten. Op die manier staat de student niet onder tijdsdruk en heeft hij meer tijd om na te denken over hoe hij een idee het beste en het duidelijkst noteert. Bovendien kan de student met geschreven bronteksten gemakkelijk zijn notities verbeteren omdat hij zelf beslist welk stuk van de brontekst hij opnieuw wil noteren. Door te oefenen met geschreven bronteksten hebben de tolkstudenten voldoende tijd en mogelijkheden om hun ideale notities op te stellen en ze in te oefenen. Als ze dan klaar zijn om verder te oefenen met gesproken bronteksten, dan zal hun notitietechniek geautomatiseerd zijn en kunnen ze er, zelfs onder tijdsdruk, op vertrouwen (Gillies, 2005, p.69).

De volgende stap in het automatiseren is het oefenen van de notitietechniek aan de hand van gesproken teksten. Dat verschilt volgens Gillies langs de ene kant met het automatiseren aan de hand van geschreven bronteksten. Zo moet de student veel sneller noteren en moet hij tegelijkertijd ook nog luisteren. De tijdsdruk zal er echter toch vaak voor zorgen dat de student zal stoppen met luisteren als hij aan het noteren is. Langs de andere kant, zegt Gillies, lijken beide vormen van automatiseren ook op elkaar. Zo hebben beide vormen van automatiseren met elkaar gemeen dat de student het beste eerst een groter geheel van de brontekst leest of beluistert, alvorens notities te nemen. Dat principe is één van de belangrijkste adviezen die hij rond notitietechniek kan geven:

“The temptation will be to write immediately you hear anything. DON'T!”

(Gillies, 2005, p.75)

Verder raadt Gillies de student ook aan om de moeilijkheidsgraad van de gesproken bronteksten op het vlak van taal en inhoud geleidelijk aan op te bouwen. Zo is het gemakkelijker om niet meteen te beginnen met politieke speeches van grote wereldleiders maar met speeches die studenten voor elkaar hebben voorbereid. De onderwerpen die studenten voor elkaar kiezen, zullen immers gemakkelijker zijn. Ook op het vlak van taal kan de student beter gemakkelijk beginnen. Een brontekst in de moedertaal van de student waarbij de student noteert in zijn moedertaal, is volgens Gillies goed om mee te beginnen. Op die manier kan de student rustig wennen aan de manier van noteren aan de hand van een gesproken brontekst. Vervolgens kan de student overgaan naar een brontekst in een vreemde taal waarbij hij notities neemt in zijn moedertaal. Ten slotte kan de student overgaan naar een gesproken brontekst in zijn moedertaal waarbij hij noteert in een vreemde taal (Gillies, 2005, pp.74-76).

2.3.2 Kennis van de context

Een tweede basisvaardigheid die de student moet ontwikkelen is het leren analyseren en begrijpen van de context van een vertolking om zich zo voor te bereiden op de tolkopdracht (Gile, 1995, p.31):

“L’interprète ne traduit ni des mots, ni des phrases. Il doit restituer un discours, un enchaînement d’idées, de pensées, d’arguments. L’interprète plaide la cause de celui qu’il traduit. Pour celui qui l’écoute, il est l’orateur. Cet orateur, qui est-ce ? Dans quel contexte s’exprime-t-il ? Qu’est-ce que le contexte ? Contexte événementiel, contexte institutionnel. L’interprète doit connaître le contexte, sinon il ne fera qu’aligner des mots, des phrases. Il ne sera pas dedans le discours, il ne sera pas le discours.”

(Weintraub, Lederer, Clarens, 1973, p.110)

Als de tolk de context niet kent, brengt hij, volgens Weintraub, Lederer en Clarens, alleen woorden en zinnen over in plaats van ideeën. Ideeën zijn immers altijd ingebed in een context en ze ontleen er hun betekenis aan. Het is dan ook belangrijk dat de tolk weet in welke context de bron- en doelttekst gepresenteerd worden.

Weintraub, Lederer en Clarens splitsen het begrip ‘context’ verder op in ‘de context van het evenement’ en ‘de context van het instituut’. Als voorbereiding op de tolkopdracht moet de tolk weten wat er met deze twee soorten contexten bedoeld wordt en hoe ze in een specifieke situatie worden ingevuld.

Met ‘de context van het evenement’ wordt het evenement op zich, het publiek, de rol van de spreker, de setting van het evenement, enz. bedoeld. Voor de vertolking moet de tolk dus weten tijdens welk evenement hij tolkt, wat de rol van de spreker hierin is, enz. (Weintraub, Lederer, Clarens, 1973, pp.110-111).

‘De context van het instituut’ heeft dan weer betrekking op de institutionele setting waarin de tolk werkt. Als voorbereiding op deze context, moet de tolk de structuur, de werking, de

geschiedenis, enz. van het instituut kennen om zo een goede vertolking te kunnen leveren (Weintraub, Lederer, Clarens, 1973, pp.111-113).

Als de tolk weet in welke context hij zal werken, moet hij verdere informatie over de context verzamelen en zijn voorkennis over de context bijschaven. Die stappen zijn cruciaal in het voorbereidingsproces aangezien tolken geen specialisten in elk vakgebied zijn en ze dus niet alles kunnen kennen. Toch wordt er van tolken verwacht dat ze voldoende over elke context weten om een goede vertolking te kunnen leveren. Om aan die verwachtingen te voldoen, moet de tolk informatie verzamelen en zijn voorkennis bijschaven voor hij gaat tolken. Op die manier zorgt hij ervoor dat hij de context *begrijpt*. Hierbij ligt de nadruk op *begrijpen* en niet op kennen want zoals eerder werd gezegd, moet en kan een tolk niet alles kennen (Weintraub, Lederer, Clarens, 1973, p.113-114).

De stap van 'kennis bijschaven' begint met de tolk die toegeeft dat hij bepaalde dingen nog niet weet. Die stap lijkt gemakkelijk maar ook hierin zal de tolk moeten groeien. Vervolgens bepaalt hij wat hij al weet over de context en wat nog niet om zo gericht informatie te kunnen zoeken. Die vaardigheid noemen Weintraub, Lederer en Clarens, "la connaissance de compréhension". Het ontwikkelen van "la connaissance de compréhension" is belangrijk voor tolkstudenten omdat ze zich zo later kunnen voorbereiden op de vele verschillende onderwerpen en contexten waarmee ze in contact zullen komen. Hoeveel tijd en moeite de tolk zal moeten spenderen aan het bijschaven van zijn voorkennis, verschilt van persoon tot persoon. Als de tolk merkt dat hij de context voldoende *begrijpt*, dan is hij in dat opzicht klaar om te kunnen tolken (Weintraub, Lederer, Clarens, 1973, p.118-120).

2.3.3 Learning by doing

"Tell me and I will forget,
Show me and I will remember,
Involve me and I will understand."
(Gillies, 2005, p.8)

Bovenstaand Chinees spreekwoord vat samen hoe tolken en notitietechniek kan worden geleerd: door het te doen. Alleen *begrijpen* hoe je moet tolken of noteren betekent nog niet dat je *kunt* tolken of noteren. De bovenstaande didactische inzichten zijn dan ook enkel leidraden voor de student en de tolk. Ze tonen enkel hoe men tolken en noteren kan (aan)leren, maar uiteindelijk moet de student ze zelf automatiseren opdat hij effectief en goed kan tolken. Bovendien bestaat er niet één juiste manier van tolken en noteren en moet de student zelf bepalen welke manier voor hem het beste werkt. Dat doet hij door te noteren en te tolken en door zichzelf te evalueren. Zo ontdekt hij zijn sterke en zwakke punten en kan hij bepalen waaraan hij als tolk nog moet werken. Door te tolken blijft de tolk met andere

woorden leren over de wereld en over zichzelf en is hij in staat om aan zijn tolkvaardigheden en zijn vertolkingen te blijven werken (Gillies, 2005, pp.8-9).

2.4 Notitietechniek

In het vorige onderdeel werd besproken hoe iemand kan leren tolken en noteren. In het volgende onderdeel wordt het aspect tolken even achterwege gelaten en wordt er verder ingegaan op wat studenten dan precies leren en wat noteren en notitietechniek precies inhoudt.

De notitietechniek is onlosmakelijk verbonden met consecutief tolken. De notities van een consecutief tolk dienen als geheugensteun en doen de tolk herinneren aan de brontekst. Als de tolk zich de brontekst niet meer herinnert, dan kan hij terugvallen op zijn notities. De notities van een consecutief tolk hebben dan ook een ondersteunende functie en dienen niet om een woord-voor-woord vertolking te brengen (Albl-Mikasa, 2007, p.13; Seleskovitch & Lederer, 1989, p.45).

De richtlijnen rond notitietechniek kunnen worden opgesplitst in algemene en specifieke richtlijnen. De algemene richtlijnen van de notitietechniek zijn van toepassing op de globale manier van tolken. Zij leren de tolk hoe hij de verschillende notitietechnieken moet begrijpen en met welk doel hij ze moet gebruiken. De specifieke richtlijnen daarentegen spreken meer over de verschillende elementen en specifieke technieken die bij het noteren gebruikt worden. Zij leggen uit wat de functie van de verschillende elementen is en ze geven aan hoe en in welke context ze het best gebruikt kunnen worden. Uiteindelijk dragen alle richtlijnen bij tot duidelijke en volledige notities van de tolk.

2.4.1 Algemene richtlijnen

De eerste algemene richtlijn is misschien ook wel de belangrijkste binnen de notitietechniek: noteer ideeën in plaats van woorden. Deze richtlijn wordt dan ook door vele tolken en tolkwetenschappers aangehaald (Matyssek, 2006, p.36; Gillies, 2005, p.35; Rozan, 1956, p.15; Albl-Mikasa, 2008, pp.198-199; Nolan, 2005, p.294).

« L'interprète ne répète jamais les mots de l'orateur, il reproduit ses idées. »
(Seleskovitch, 1975, p.69)

De tolk moet loskomen van de woorden in de brontekst en enkel het idee dat achter die woorden schuilt noteren. Op die manier kan hij de ideeën van de spreker overbrengen met woorden die voor het publiek natuurlijk aanvoelen.

“La théorie du sens” van Seleskovitch of de theorie van de Parijse School is op die richtlijn gebaseerd. Zoals Seleskovitch eerder in het citaat aangeeft, brengt de tolk de ideeën van de

spreker over en niet de woorden. Dat doet de tolk door de boodschap te “deverbaliseren”. Dat houdt in dat de tolk de boodschap van zijn talige vorm ontdoet om zo enkel de betekenis over te houden die hij dan overbrengt in de doeltaal. Verder is het volgens Seleskovitch belangrijk dat de tolk rekening houdt met de context van de brontekst. Hieruit kan de tolk immers meer informatie over de boodschap afleiden. Alleen op die manier kan de tolk een juiste, duidelijke en goede vertolking overbrengen (Seleskovitch in D., Seleskovitch & M., Lederer, 1989, pp.40-41).

Een andere algemene richtlijn zegt dat de tolk zijn notitietechniek moet personaliseren. (Matyssek, 2006, p.45; Gillies, 2005, p.10; Nolan, 2005, p.294).

« Il faut, bien sûr, que tous ceux qui exercent notre métier gardent leur personnalité propre. Il ne faut donc pas copier servilement ce système. Il faut s'en inspirer et l'adapter dans ce qu'il a pour chacun de plus assimilable.»

(Rozan, 1956, p.10)

De tolk moet een persoonlijke notitietechniek ontwikkelen en bepalen welke richtlijnen voor hem werken en welke niet. Uiteindelijk zijn de richtlijnen rond notitietechniek, net zoals de didactische inzichten rond consecutief tolken, maar algemene leidraden en moet de tolk zelf beslissen welke richtlijnen hij kan gebruiken en welke hij beter aanpast om tot een goede vertolking te komen. De tolk moet zich met andere woorden op de richtlijnen baseren om zo een persoonlijke notitietechniek te ontwikkelen die voor hem handig is en hem aan de brontekst doet herinneren.

2.4.2 Specifieke richtlijnen

Naast de algemene richtlijnen rond notitietechniek bestaan er ook specifieke richtlijnen. Zoals eerder vermeld hebben die betrekking op de specifieke elementen en technieken die bij noteren komen kijken. De notities van de tolk kunnen uit veel verschillende elementen en technieken bestaan en er bestaan dan ook veel specifieke richtlijnen. In deze masterproef worden enkel de elementen en richtlijnen besproken die het meeste voorkomen in verband met ons eigen onderzoek.

Verticalisering en diagonalisering

Een tolk verticaliseert en diagonaliseert zijn notities om de structuur van de brontekst visueel te representeren zodat hij die vervolgens kan reproduceren. Dat betekent dat de tolk links bovenaan de belangrijkste ideeën schrijft en rechts onder de ideeën die hieraan gelinkt zijn. Een tolk noteert dus niet horizontaal omdat zo de structuur van de brontekst in zijn notities verloren gaat. Door verticalisering en diagonalisering kan de tolk bepaalde verbindingswoorden, die de verbanden tussen ideeën duidelijk maken, weglaten zonder

dat de samenhang tussen de ideeën wegvalt. Verder kan de tolk ook gebruik maken van haakjes om een bijkomend, verduidelijkend idee in de samenhang van de ideeën aan te geven. Aan de hand van verticalisering en diagonalisering kan de tolk dus de logische samenhang en structuur tussen de ideeën behouden zonder dat hij alle verbanden voluit moet schrijven (Gillies, 2005, pp.77-98; Rozan, 1956, pp.19-21; Matyssek, 2006, pp.86-92; Jones, 2002, pp.44-48).

De tolk maakt ook gebruik van twee andere technieken om zijn notities te structureren. Zo trekt hij na elk idee in zijn notities een horizontale streep. Hij kan de gescheiden ideeën weer met elkaar in verband brengen aan de hand van andere symbolen of elementen zoals pijltjes. Op die manier blijven zijn notities overzichtelijk en blijft de samenhang van de ideeën duidelijk (Gillies, 2005, pp.43-47; Matyssek, 2006, p.81)

Een andere manier om de tolknotities te structureren is aan de hand van de kantlijn. Hier wordt later verder op ingegaan.

De hoeveelheid informatie

Een tolk noteert informatie om zich de brontekst te herinneren. Hij kan immers niet alles onthouden en daarom ontlast hij zijn werkgeheugen door te noteren. Hoeveel en wat hij noteert, bepaalt de tolk zelf aangezien hij het beste kan inschatten hoeveel hij kan onthouden en voor welke informatie hij een geheugensteun nodig heeft.

Toch zijn er elementen die de tolk beter kan noteren zoals cijfers, eigennamen, opsommingen en de laatste zin aangezien zij veel inspanning van het werkgeheugen vragen. Bij cijfers en opsommingen moet de tolk proberen om zoveel mogelijk elementen te noteren. Als de tolk er niet in slaagt om alles te noteren, dan moet hij duidelijk in zijn notities aangeven dat er informatie ontbreekt. Op die manier kan hij later nog eens aan de spreker vragen om de opsomming of het cijfer te herhalen of kan hij er tijdens zijn vertolking rekening mee houden. Verder raadt men de tolk ook aan om de laatste zin voluit te noteren, zodat hij zijn vertolking mooi kan afsluiten (Jones, 2002, pp.42-44; Seleskovitch & Lederer, 1989, pp.45-46).

Andere belangrijke elementen die de tolk zeker moet noteren, komen voort uit het didactisch inzicht rond het begrijpen en analyseren van de brontekst. Daar werd reeds duidelijk aangegeven dat de tolk de brontekst moet analyseren om zo de belangrijkste ideeën te onderscheiden. De overige ideeën kunnen dan zoals bij een kapstok aan het belangrijkste idee worden opgehangen. Veel onderzoekers raden de tolk dan ook aan om zeker de belangrijkste ideeën, de verbindingen tussen de ideeën en de standpunten te noteren (Jones, 2002, pp.41-42).

Taal waarin de notities genoteerd zijn

Er bestaan verschillende standpunten rond de taal waarin de tolk moet noteren. De aanhangers van elk standpunt hebben zo hun eigen argumenten. Ze worden hieronder besproken.

Een eerste standpunt is dat van Matyssek (2006, p.133). Hij is van mening dat tolknotities taalafhankelijk moeten zijn. Als de tolk niet aan dat ideaalbeeld kan voldoen, dan raadt hij hem aan om te noteren in zijn moedertaal.

Andere tolken en onderzoekers waaronder Rozan (1956) en Seleskovitch en Lederer (1989) zijn voorstanders van notities in de doeltaal. Hun argument is dat de tolk op die manier loskomt van de woorden in de brontekst en zo de ideeën noteert. Bovendien zal volgens hen de vertolking gemakkelijker verlopen omdat de tolk tijdens het presenteren niet meer moet vertalen.

Een kleinere groep onderzoekers waaronder Gile (1989) en Alexieva (1994) raden de tolk aan om te noteren in de brontaal. Volgens hen kan er immers informatie verloren gaan als de tolk in de doeltaal noteert omdat hij dan tijdens de luisterfase te veel inspanning moet leveren door het vertalen. De tolk kan volgens hen dus beter wachten tot de productiefase om te vertalen omdat hij daar onder een minder grote tijdsdruk staat (Dam, 2004, p.4).

Van Dam (2004) en Szabó (2006) onderzochten de kwestie. Van Dam concludeerde uit haar resultaten dat tolken een voorkeur hebben om te noteren in hun A-taal. De tolk baseert zich dus niet op de status van de taal in de vertolking (bron- of doeltaal) maar wel op de status van de taal in zijn talencombinatie (A- of B-taal) (Van Dam, 2004, p.13). Szabó kwam echter tot een andere conclusie. Volgens haar kiezen tolken de gemakkelijkste taal om notities in te maken. 'De gemakkelijkste taal' definieert zij als een taal die morfologisch het gemakkelijkst en het meest economisch is. Verder duidt Szabó erop dat dit niet betekent dat de gemakkelijkste taal ook de A-taal is van de tolk (Szabó, 2006, p.144).

Tolkmateriaal

Een andere specifieke richtlijn rond notitietechniek gaat terug op het materiaal dat de tolk het beste kan gebruiken. Over het algemeen wordt het de tolk aangeraden om een notepad en balpen of potlood te gebruiken. Verder noteert de tolk het beste op één kant van de papieren om verwarring te vermijden. Gillies (2005, pp.15-16) geeft een overzicht van het tolkmateriaal dat de tolk het beste kan gebruiken:

<i>Reporter's notepad</i>	10 x 15 cm	A convenient size. Big enough for clear notes, small enough to carry around.
	Spiral bound from the top	Pages turn easily and never get lost, dropped or mixed up.
	Firm sheet of card as the back page	You will often have to take notes and speak standing up. Try doing either of these with a floppy notepad!
	Plain pages, or with lines or squares as feint as possible	What you write must be clearly visible on the paper you are using.
	Write on one side of the page only	The order of the pages gets very confusing if you don't.
<i>Biro</i>	Writes quickly, smoothly, clearly and quietly	Some interpreters use pencils but fountain pens; felt tips and rollerballs are a No-No. They are slow to write with, and prone to running out and smudging.
	Several spares	If it can run out it will. Bring a spare, or two!
	The ink must be clearly visible on the paper you are using	

Symbolen

Symbolen bestaan uit één of meer niet-talige tekens en verwijzen net zoals andere elementen in de notities naar een idee uit de brontekst. Over het algemeen wordt het de tolk aangeraden om symbolen te gebruiken voor ideeën die eigen zijn aan de tolkopdracht of voor specifieke concepten (Gillies, 2005, p.99).

Er zijn veel manieren om symbolen te vinden. Een eerste methode komt van Nolan (2005, pp. 294-304) die zegt dat de tolk veel symbolen kan terugvinden in het dagelijks leven, zoals op straat, in de wiskunde (+, -, =, ...), op een toetsenbord (&, #, @, >, ...), enz. Welke betekenis het symbool uiteindelijk heeft, beslist de tolk zelf. Ze moeten immers alleen hem aan het idee in de brontekst doen herinneren.

Een tweede manier om symbolen te vinden is door ze zelf te verzinnen. Net zoals bij de symbolen in het dagelijks leven, beslist de tolk zelf welke betekenis hij aan die symbolen toekent.

Ten slotte kan de tolk ook bestaande symbolen gebruiken. Die symbolen kunnen aangereikt

worden door tolkleerkrachten, in de literatuur rond notitietechniek (o.a. Gillies, 2005; Rozan, 1956; Matyssek, 2006). Gillies gaat hier nog verder op in en reikt de tolk 'organische symbolen' aan. Dat zijn basissymbolen die de tolk kan aanpassen aan het idee dat het moet representeren. Een paar voorbeelden van die 'organische symbolen' zijn een vierkantje voor het idee van 'staat, natie' (□al, □ally,...), een cirkel voor het idee van een persoon (⊙, ⊙, ⊙...), enz. (2005, pp.104-108).

Waar de tolk zijn symbolen vindt, maakt eigenlijk niet veel uit. De tolk maakt immers een persoonlijke lijst met symbolen die voor hem naar een specifiek idee of concept verwijzen. Ze zijn met andere woorden alleen voor hem functioneel. Op die manier maakt de tolk, volgens de algemene richtlijnen, een persoonlijke notitietechniek. Verder zal de tolk ook die lijst van symbolen moeten automatiseren opdat ze de vertolking zouden kunnen vergemakkelijken.

Naast het vinden van symbolen proberen de tolken en onderzoekers ook vaak raad te geven over de hoeveelheid symbolen die een tolk het beste kan noteren. De meningen hierover zijn verdeeld.

Rozan (1956, p.27) en Seleskovitch (1975, p.154) raden de tolk aan om niet te veel symbolen te noteren. Zij zijn meer voorstander van afkortingen en talige notities. Hun argument voor dat standpunt luidt dat hoe meer symbolen de tolk noteert, hoe moeilijker het voor hem zal worden om zijn notities te ontcijferen. De tolk zou zo te veel bezig zijn met het zoeken naar symbolen en niet meer voldoende kunnen focussen op het noteren van de ideeën. Daarom zeggen Rozan en Seleskovitch dat de tolk het beste enkel de symbolen kan noteren die automatisch genoteerd en geïnterpreteerd kunnen worden.

Een standpunt dat hier volledig tegenover staat is dat van Matyssek (2006, p.160). Hij raadt de tolk aan om zoveel mogelijk symbolen te noteren en zo 'taallose' notities te maken. Op die manier komt de tolk volgens hem los van de woorden in de brontekst en geven de notities meer de ideeën van de brontekst weer. Verder, zegt Matyssek, kan een tolk ook 'taallose' notities maken door afkortingen te noteren. Dat zijn echter talige elementen waardoor Matyssek indirect toegeeft dat een volledig 'taallose' notitietechniek onmogelijk is en dat notities ook van talige aard kunnen zijn.

Afkortingen

Over het algemeen bestaan er maar een beperkt aantal richtlijnen rond het noteren van afkortingen. In veel werken rond notitietechniek worden afkortingen niet genoemd, komen ze op de achtergrond aan bod of wordt het concept wel besproken, maar wordt de term afkortingen niet genoemd. De voornaamste en meest uitgewerkte richtlijnen komen van Rozan (1956), Gillies (2005) en Matyssek (2006).

De drie auteurs hebben elk hun eigen benadering van afkortingen. Toch hebben hun verschillende theorieën één beeld van afkortingen gemeen. Zo raden de drie onderzoekers de tolk aan om een afkorting te noteren in de vorm van de beginletters van een woord gevolgd door een paar eindletters in superscript. Verder kan er in superscript ook het geslacht en het aantal van een woord worden weergegeven (Rozan, 1956, pp.15-16; Gillies, 2005, pp.130-131; Matyssek, 2006, p.116-117).

Naast dat algemene beeld van afkortingen, bespreken de drie auteurs ook andere vormen van afkortingen die in hun ogen ook correct zijn.

Zo maakt Rozan een kleine aanpassing aan het algemene beeld van een afkorting en kan volgens hem ook de stijl en de tijd van een woord in superscript worden aangeduid (Rozan, 1956, pp.15-16).

Gillies zegt dan weer dat de tolk ook afkortingen kan noteren door woorden fonetisch te spellen of te misspellen. Hierbij schrijft de tolk neer wat hij hoort, ook al is de spelling van die notitie dan fout. Gillies wijst er wel op dat die techniek misschien niet altijd gebruikt kan worden omdat niet alle talen zich hier gemakkelijk toe lenen (Gillies, 2005, pp.162-163).

Ten slotte zegt Matyssek dat stenografische afkortingen ook goede afkortingen zijn.

Stenografische afkortingen zijn afkortingen waarbij de tolk enkel de eerste letter (klinker of medeklinker) en de medeklinkers van een woord noteert. Matyssek voegt daaraan toe dat niet elke situatie of elke brontekst die techniek toelaat (Matyssek, 2006, pp.113-114). Verder raadt Matyssek de tolk ook aan om de tijd van het woord te noteren als een symbool ([____, ____]). Dat symbool kan worden aangepast naargelang de tijd of de wijs van het woord (Matyssek, 2006, p.123).

2.4.3 Verbindingswoorden

Een andere specifieke richtlijn gaat terug op de verbindingswoorden in de notities. De richtlijnen rond verbindingswoorden worden uitgebreider besproken aangezien ze één van de kernpunten zijn in het onderzoek.

Het belang van verbindingswoorden

Verbindingswoorden of “links” geven de samenhang van de ideeën in de brontekst weer. Verder geven ze meer informatie over het overkoepelende idee van de brontekst (Rozan, 1956, p.16; Matyssek, 2006, p.87; Seleskovitch & Lederer, 1989, p.46):

“The links bring the ideas into relation with one another AND in doing so implicitly give us more information about the situation.”

(Gillies, 2005, p.56)

Het belang van verbindingswoorden blijkt uit de woorden van Gillies: “een brontekst bestaat uit ideeën en uit de samenhang tussen ideeën” (Gillies, 2005, p.56). Verbindingswoorden in de tolknotities hebben dus een uiterst belangrijke functie: ze staan voor de samenhang tussen de ideeën en vertegenwoordigen zo de helft van de brontekst. Als de tolk de samenhang tussen de ideeën in de brontekst niet noteert en ze vergeet, dan gaat er veel belangrijke informatie verloren.

Het belang van deze verbindingswoorden verklaart dan ook waarom veel tolken en onderzoekers verbindingswoorden in hun werken bespreken. Hun eerste en belangrijkste richtlijn rond het noteren van verbindingswoorden luidt dan ook: noteer altijd de verbanden tussen ideeën (o.a. Gillies, 2005; Matyssek, 2006; Jones, 2002; Rozan, 1956, enz.).

« Il ne faut donc jamais, dans les notes, sacrifier l'enchaînement. »
(Rozan, 1956, p.17)

“[...] one has to identify the links and separations between ideas, so these links and separations should appear in the notes.”
(Jones, 2002, p.41)

De specifieke richtlijn rond verbindingswoorden

Verbindingswoorden kunnen het beste (ver)kort of met een symbool genoteerd worden. Op die manier blijven de notities overzichtelijk en representeren ze een idee in plaats van woorden. Een tolk kan zo bijvoorbeeld woorden ontleen uit een andere taal om een verbinding weer te geven. Bovendien wordt het de tolk aangeraden om binnen zijn persoonlijke notitietechniek woorden te groeperen die hetzelfde verband tussen ideeën representeren. Al die woorden kunnen dan gebruikt worden als een verbindingswoord in de notities. Hierdoor is de tolk niet gebonden aan de woorden in de brontekst. In zijn notities kiest de tolk dan het beste voor het kortste woord om het verband te noteren (Jones, 2002, p.53; Gillies, 2005, p.59-60)

Aangezien er veel woorden bestaan om een verband tussen ideeën uit te drukken, is het aanbod van afkortingen als mogelijke verbindingswoorden in de literatuur groot en uiteenlopend. De verschillende verbindingswoorden van tolken en onderzoekers in dat aanbod vullen elkaar wel aan. De volgende tabel geeft een overzicht van de verschillende afkortingen en symbolen die tolken en onderzoekers aanreiken om verbindingen te noteren:

Verband	Rozan (1956, p.17)	Gillies (2005, pp.60-61)	Jones (2002, p.53)
Uitleg of oorzaak	AS, CAR, WHY	COS, CAU, →	AS, ←
Tegenstelling of beperking	THO, BUT, SED	B, THO	BUT
Voorwaarde (en gevolg)	IF	IF(→)	
Referentie	AS TO		
Conclusie	ASI		
Overeenkomst	=		
Toevoeging	+		
Supplementaire precisering	DE +		
Doel		TO	
Voorbeeld		VB, EG	
Gevolg			SO, →

Welk symbool of welke afkorting een tolk uiteindelijk gebruikt, maakt niet zoveel uit. De lijst van verbindingswoorden die hij opstelt, automatiseert en gebruikt, moeten uiteindelijk alleen hem aan het idee doen herinneren (Jones, 2002, p.53; Gillies, 2005, p.60; Nolan, 2005, p.294; Rozan, 1956, p.10).

De kantlijn

Aangezien verbindingswoorden een heel belangrijke functie hebben, krijgen ze ook een speciale plaats in de tolknotities. Ze moeten direct in het oog springen opdat de tolk de verschillende ideeën en de samenhang tussen de ideeën goed kan onderscheiden en overbrengen (Jones, 2002, p. 46).

Daarom maakt de tolk gebruik van een kantlijn. Dat is een verticale lijn op ongeveer twee centimeter van de linkerrand van het blad. Op die manier creëert de tolk een marge waarin hij verbindingswoorden en andere belangrijke elementen zoals datums, standpunten, enz. kan noteren. Het verbindingswoord komt dan iets groter op dezelfde hoogte op het blad te staan als het idee dat het introduceert. Verder worden de verschillende ideeën en verbindingswoorden van elkaar gescheiden door een horizontale lijn (die eerder al werd besproken). De manier waarop verbindingswoorden genoteerd worden, past binnen het principe van diagonalisering: het belangrijkste idee (het verbindingswoord) staat links op de pagina. Door die speciale plaats zullen de verbindingswoorden de tolk direct opvallen en zal hij meteen zien hoe de ideeën samenhangen. Dat zal uiteindelijk bijdragen aan een goede vertolking (Jones, 2002, pp.46-47; Gillies, 2005, p.62; Matyssek, 2006, pp.76-81; Rozan, 1956, pp. 18).

Het beeld van verbindingswoorden volgens de richtlijnen ziet er dus als volgt uit: in de kantlijn wordt, iets groter en ter hoogte van het idee dat het introduceert, een kort woord, een afkorting of een symbool genoteerd dat de samenhang tussen de ideeën weergeeft.

2.5 Kwaliteit van de vertolking

Naast de notitietechniek is de kwaliteit van de vertolking een ander belangrijk kernpunt in het onderzoek van deze masterproef. Onderzoek naar de kwaliteit van een vertolking als het *product* van een tolkproces is echter niet gemakkelijk. Er kunnen namelijk verschillende kwalitatieve eigenschappen van een vertolking onderzocht worden aan de hand van verschillende onderzoeksmethoden en vanuit verschillende perspectieven. Bovendien kan men binnen tolkonderzoek veel afhankelijke variabelen zoals de persoonlijkheid van de tolk, de competenties van de tolk, de moeilijkheidsgraad van de brontekst enz. niet uitsluiten. 'Kwaliteit' binnen de tolkwetenschap is dan ook een complexe, overkoepelende term (Pöchhacker, 2004, p.153).

2.5.1 Perspectieven

De kwaliteit van een vertolking kan vanuit verschillende perspectieven bestudeerd worden. Uit al deze perspectieven worden hieronder de twee perspectieven besproken die het meeste terugkomen in de literatuur en de tolkwetenschap.

Het publiek

Vanuit het eerste perspectief bestudeert men de kwaliteit van een vertolking vanuit het standpunt en de verwachtingen van het publiek ten opzichte van de vertolking. Het probleem hierbij is dat verschillende onderzoekers de beoordeling van het publiek vragen over verschillende kwalitatieve eigenschappen aan de hand van verschillende methodes.

Zo vroeg Bühler (1986) aan AIIC-leden om in een enquête negen eigenschappen van een vertolking te beoordelen. Die negen eigenschappen zijn accent, stemgebruik, vlotheid, cohesie en coherentie, volledigheid, grammatica, stijl en terminologie. Kurz (1989) laat in haar onderzoek een aantal van die eigenschappen wegvallen. Zo vraagt ze alleen wat de leden van een medisch congres vonden van de vertolking op het vlak van logische cohesie, correcte terminologie en betekenisconsistentie. Moser (1996) bestudeert in zijn onderzoek dan weer de verwachtingen van tolken rond getrouwheid, inhoud, synchroon zijn, retorische bekwaamheid en stemkwaliteit van een vertolking.

Bij het gemeenschapstolken deed Mesa (2000) onderzoek bij meer dan tweehonderd dienstverleners en vroeg hen om verschillende eigenschappen van de tolk te beoordelen op een schaal. Haar resultaten toonden aan dat het vloeibaar spreken van de taal van de cliënt en het aangeven van begripsproblemen bij de cliënt tot de belangrijkste taken van de tolk

behoorden. Verder deed ook Kadric (2001) onderzoek naar kwaliteit bij gemeenschapstolken, meer specifiek naar gerechtstolken. Uit haar enquête bij een honderdtal rechters bleek dat tolkvaardigheden en linguïstische en culturele vaardigheden belangrijker werd geacht dan kennis over het wetsorgaan. Haar onderzoek was bovendien baanbrekend omdat de rechters niet alleen spraken vanuit het standpunt van de gebruiker maar ook vanuit het standpunt van de werknemer. De voorgaande voorbeelden tonen aan dat het doelpubliek, het onderwerp van de communicatieve situatie, het soort communicatieve situatie, enz. bepalen welke verschillende kwalitatieve criteria onderzocht kunnen worden en op welke manier.

Vorig kwalitatief onderzoek toonde aan dat de verwachtingen van het doelpubliek vaak niet volledig overeenkomen met wat ze in hun beoordeling uiteindelijk als belangrijk bestempelen. Dat bemoeilijkt kwalitatief onderzoek naar de verwachtingen en het standpunt van het publiek toont aan dat onderzoek vanuit andere perspectieven noodzakelijk is. Toch wordt binnen de tolkwetenschap dat perspectief het meeste gebruikt om een goede kwalitatieve vertolking te definiëren (Pöchhacker, 2004, pp.153-156):

De context

Een ander perspectief binnen de tolkwetenschap bestudeert de kwaliteit van een vertolking vanuit het perspectief van de context. Vanuit dat standpunt bepaalt de communicatieve situatie waarin getolkt wordt wat de kwalitatieve eigenschappen van een vertolking moeten zijn. De context bepaalt met andere woorden hoe kwalitatief een vertolking is en niet het doelpubliek. Afwijkingen tussen bron- en doelttekst hebben dan ook een andere betekenis aangezien ze binnen een bepaalde context gepast kunnen zijn en bijgevolg de kwaliteit van een vertolking zelfs ten goede kunnen komen (Pym, 2008, pp.88-92).

Bovendien maakt een vertolking ook deel uit van een communicatief evenement. Dat communicatief evenement noemt Pöchhacker (1992) de "hypertekst". Elke tekst die binnen het communicatief evenement wordt geuit, dus ook de vertolking, maakt deel uit van die hypertekst. De vertolking moet met andere woorden kwalitatief passen binnen de hypertekst van het desbetreffende communicatief evenement. Met dat idee als vertrekpunt werd er onderzoek gedaan naar de interne structuur van bepaalde communicatieve evenementen en verschillende genres van teksten door Wadensjö (1998), Halliday (1985) en Tebble (1999). Aan de hand van hun onderzoek, stelden zij een typische evenementstructuur op voor medische consultaties. De vertolkingen die binnen die context of dat communicatief evenement gebracht worden, moeten passen binnen de context opdat ze kwalitatief goed kunnen zijn. Op die manier bepaalt opnieuw de context of een vertolking al dan niet goed en gepast is (Pöchhacker, 2004, pp.137-138)

2.5.2 Onderzoeksmethoden

De eerste onderzoeksmethode binnen de tolkwetenschap ontstond tijdens de eerste experimentele onderzoeken naar simultaan tolken. Toen ging men kwantitatief meten wat de kwaliteit van een vertolking was door te kijken aan welke kwalitatieve eigenschappen een vertolking beantwoordde. Op basis van die metingen ging men dan een uitspraak doen over de kwaliteit van een vertolking (Pöchhacker, 2004, p.156).

Later werd die methode genuanceerd door functionele bedenkingen en dat leidde tot een nieuwe onderzoeksmethode. Zo gingen onderzoekers meer onderzoek doen vanuit het standpunt van het publiek omdat het volgens hen niet duidelijk was wanneer kwantitatieve eigenschappen nu precies kwalitatieve gevolgen gingen hebben. Bijgevolg onderzochten ze de kwaliteit van de vertolking op basis van hun verwachtingen en beoordelingen. Dat deden ze aan de hand van interviews, enquêtes, praktijkonderzoek, enz. Onder andere Gile (1990), Garber en Mauffette-Leenders (1997), Mesa (2000) en Strong en Rudser (1992) deden zo onderzoek naar de kwaliteit van de vertolking door achteraf de beoordeling van het publiek te vragen over verschillende kwalitatieve eigenschappen van de vertolking (Pöchhacker, 2004, pp.156-157).

Bij het onderzoek van Strong en Rudser (1992) kwamen toch enkele bedenkingen aan bod bij de aanpak van het onderzoek. Zo bleek dat het publiek geen rekening hield met de factors getrouwheid en linguïstische correctheid; twee cruciale elementen voor de kwaliteit van een vertolking. Hieruit werd het belang voor een nieuwe aanpak duidelijk en ontstond 'de gemengde onderzoeksmethode'. Binnen die onderzoeksmethode gaat men de verschillende perspectieven en methoden met elkaar combineren. Zo deed Vuorikoski (1993) onderzoek naar de kwaliteit van een vertolking aan de hand van interviews, enquêtes en kwantitatieve beoordelingen. Naast vele anderen deden ook Mesa (2000), Kurz (2001) en Kalina (2002) onderzoek naar de kwaliteit van tolken door de verwachtingen en de beoordelingen van het publiek te onderzoeken en dat onderzoek te combineren met een kwantitatieve beoordeling van de vertolking (Pöchhacker, 2004, pp.156-157).

2.5.3 Kwalitatieve eigenschappen van een vertolking

Er zijn verschillende kwalitatieve eigenschappen van een vertolking die onderzocht kunnen worden. Zo kan men de tekstualiteit van een vertolking onderzoeken. Hierbij spelen de oraliteit, met al zijn typische kenmerken zoals aarzelingen, herhalingen, enz., een belangrijke rol. De tolk moet met andere woorden de vertolking even 'mondeling' brengen als de spreker. Bovendien moet de tekst passen binnen de context en moet hij als onafhankelijke tekst binnen de doeltaal en –cultuur kunnen functioneren.

Een tweede kwalitatieve eigenschap die men kan bestuderen is de bron-doeltekst

overeenkomst. Bij onderzoek naar dat kwalitatief aspect wordt er vaak gesproken over getrouwheid en accuraatheid, dat wil zeggen dat de tolk wat in de brontaal wordt gezegd zo trouw en nauwkeurig mogelijk overbrengt in de doeltaal (Salaets, Segers, Bloemen, 2008, p.8). Verder worden weglatingen, toevoegen en (andere) fouten onderzocht om zo te onderzoeken in welke mate de bron- en doeltekst overeenkomen. Met hetzelfde doel wordt er ook gekeken of er zich bepaalde pragmatische verschuivingen of verschuivingen op het vlak van cohesie en coherentie hebben voorgedaan.

Een andere kwalitatieve eigenschap die onderzocht kan worden is het effect van de vertolking op het doelpubliek. Dat moet immers hetzelfde zijn als het effect dat de brontekst heeft op het bronpubliek. Zo bestudeert men hoe het doelpubliek de vertolking begrepen heeft of welke pragmatische impact de vertolking op het publiek heeft gehad. Op die manier probeert men te achterhalen of de vertolking hetzelfde effect als de brontekst heeft gehad. Ten slotte kan er ook onderzoek worden gedaan naar de rol van de tolk. Hierbij zijn rolbeschrijvingen, bijvoorbeeld in de vorm van een deontologie, en verwachtingen rond de rol van de tolk enorm belangrijk. Een baanbrekend werk rond die kwalitatieve eigenschap is dat van Lee en Llewellyn-Jones (2013) dat de rol van de tolk bespreekt als een dynamisch gegeven waarbij de tolk zijn rol kan aanpassen naargelang de situatie waarin hij zich bevindt.

2.5.4 Kwaliteit in ons onderzoek

De kwalitatieve eigenschap die in ons onderzoek bestudeerd zal worden, is de bron-doeltekst overeenkomst. Meer specifiek wordt er bestudeerd hoe het correct tolken, weglaten, toevoegen of fout tolken van verbindingen uit de brontekst, de coherentie van de vertolking beïnvloedt. Hierbij maken we gebruik van een kwantitatieve onderzoeksmethode door langs de ene kant, de afwijkingen en correcte vertolkingen in de vertolking te tellen en langs de andere kant, de verbindingswoorden in de tolknotities te tellen. De bron-doeltekst overeenkomst is één kleine, kwalitatieve eigenschap van een vertolking en geeft dus geen volledig beeld van de kwaliteit van een vertolking. Een gemengde onderzoeksmethode voor deze masterproef is echter niet mogelijk omwille van tijdsgebrek. Verder is onderzoek vanuit andere perspectieven te uitgebreid om in deze masterproef uit te voeren. Bovendien wordt het onderzoek uitgevoerd bij studenten die moeten tolken zonder doelpubliek wat de ecologische validiteit van het onderzoek beperkt. Bijgevolg zal er op het einde van het onderzoek geen globaal oordeel gegeven worden over de totale, algemene kwaliteit van de vertolking, maar enkel een inschatting gemaakt worden van de bron-doeltekstovereenkomst op het vlak van de coherentie in de vertolking.

2.6 Cohesie en coherentie in de vertolking

De definitie van tolken volgens Salevsky (1993) toont aan dat een vertolking een (doel)tekst is:

“A situation-related and function-oriented complex series of acts for the production of a target text, intended for addressees in another culture/language, on the basis of a given source text.”

(Salevsky in Pöschhacker, 2004, p.12)

Twee belangrijke principes die een groep woorden tot een tekst maken zijn cohesie en coherentie (Hatim & Mason, 1990, p.195). Ondanks het feit dat die twee principes meestal besproken worden binnen de context van een geschreven tekst, zijn ze ook van toepassing op een discours of een gesproken tekst die tolken moeten overbrengen. Tolken brengen immers een samenhangend discours over en geen losse woorden. Die samenhang ontstaat door cohesie en coherentie. Beide fenomenen worden dan ook nader bestudeerd in deze masterproef en in het onderzoek.

De meeste literatuur rond cohesie en coherentie werd geschreven vanuit het perspectief van de schrijver. Een voorbeeld hiervan is het werk van Campbell (1995) *Coherence, continuity, and cohesion – Theoretical Foundations for Document Design*. Verder kan er ook vanuit vertaalspectief over cohesie en coherentie geschreven worden zoals Hatim en Mason (1990) deden in hun werk *Discourse and the translator*. In het onderzoek voor deze masterproef wordt het werk van Campbell als basis genomen aangezien haar visies aansluiten bij die van Hatim en Mason en haar werk dan ook geschikt is om vertolkingen, een vorm van vertalen, te bestuderen. Bovendien beschrijft Campbell heel praktisch hoe cohesie en coherentie in een tekst verwerkt kunnen worden waardoor we duidelijk en praktisch kunnen zien hoe en of er cohesie en coherentie in de doelttekst verwerkt zijn. Het werk van Hatim en Mason (1990) leent zich hier minder toe wat opnieuw duidt op het gebrek aan literatuur rond cohesie en coherentie vanuit vertaal- of tolkperspectief.

2.6.1 Cohesie, coherentie en samenhang

Een eerste belangrijke theorie rond cohesie en coherentie komt van Halliday en Hassan (1976). Volgens hen zijn er drie elementen die een tekst cohesief maken: grammaticale, lexicale en logische verbanden. Volgens Halliday en Hassan is een cohesieve tekst ook een coherente tekst als de auteur aan de verwachtingen van het publiek voldoet.

Op die theorie kwam er echter veel kritiek van onder andere Fang en Cox (1999), Carell (1982) en vooral van Kim Sy Dow Campbell (1995). Volgens Campbell lag de focus wat betreft coherentie in het werk van Halliday en Hassan te veel op het proces (van het schrijven) en werd het product zelf (de tekst) te veel achterwege gelaten. Volgens haar kan

het doelpubliek een tekst niet helemaal vrij interpreteren. Coherentie ontstaat immers niet alleen door een cognitief proces maar ook door een linguïstisch proces. Een idee dat ook bij Hatim en Mason in hun onderzoek naar coherentie en cohesie bij vertalingen terugkomt (1990, pp.194-209).

Campbells werk *Coherence, continuity, and cohesion – Theoretical Foundations for Document Design* is de opvolger van Halliday en Hassan en geeft een vernieuwde visie op de concepten cohesie en coherentie (Campbell, 1995, pp.37-38; Fang & Cox, 1999, p.145).

Er staan drie belangrijke begrippen centraal in het werk van Campbell, namelijk coherentie, samenhang en cohesie. Haar definitie van coherentie en cohesie komt overeen met de definities van Hatim en Mason (1990). Haar definities worden nu beschreven vanuit het standpunt van de tolk waarbij een spreker een discours presenteert.

Coherentie gaat over de verbindingen tussen het discours en de context waarin hij voorkomt.

Een discours is volgens Campbell coherent als de ontvanger hem ziet als samenhangend, gepast, volledig en duidelijk. Dat beeld van coherentie komt ook terug bij Hatim en Mason die de nadruk leggen op de samenhang in hun definitie van coherentie (1990, p.195).

Bij cohesie gaat het over de verbindingen in het discours zelf. Een cohesief discours is volgens Campbell een discours dat de spreker samenhangend maakt aan de hand van gelijke en nabije discouselementen. Ook die definitie komt overeen met de definitie die Hatim en Mason geven (1990, p.195).

Samenhang is het concept dat coherentie en cohesie met elkaar verbindt. Zowel bij cohesie als bij coherentie, wil de spreker een samenhangend discours produceren of de ontvanger een samenhangend discours horen. Samenhang komt ook bij Hatim en Mason terug alleen iets minder expliciet en uitgewerkt dan bij Campbell. Desondanks is samenhang volgens Hatim en Mason het sleutelement in de samenwerking tussen cohesie en coherentie (Campbell, 1995, p.5-12; Hatim & Mason, 1990, pp.194-209; de Beaugrande & Dressler, 1981, pp.48-84).

2.6.1.1 Cohesie

2.6.1.1.1 Cohesie in het discours

Bij cohesie gaat het om de samenhang die de spreker aanbrengt in de talige elementen van een discours. Dat doet de spreker aan de hand van twee principes: het principe van gelijkheid en het principe van nabijheid. Aan de hand van die principes kunnen talige elementen die met elkaar verbonden zijn, onderscheiden worden ten opzichte van de andere discouselementen. De spreker van een discours brengt zo op verschillende niveaus een samenhangend beeld van de betekenis van het discours tot stand (Campbell, 1995, pp. 37-39; Albl-Mikasa, 2008, pp.203-204)

Het principe van gelijkheid

Een spreker kan een discours cohesief maken door elementen te gebruiken die op elkaar lijken. Die gelijkenis kan op verschillende niveaus bestaan: visueel, auditief, syntactisch en semantisch.

Visuele gelijkheid is niet van toepassing op tolken aangezien het doelpubliek het discours niet kan zien. Op het auditieve niveau speelt gelijkheid wel een belangrijke rol voor tolken. Zo kan de persoon die het discours presenteert, woorden op dezelfde manier benadrukken om zo aan te geven dat ze gelijk zijn. Op syntactisch niveau kan de spreker aangeven dat elementen gelijk zijn door ze bijvoorbeeld in een nevenschikkende zinsconstructie te zetten. Ten slotte is er ook nog het semantische niveau van gelijkheid. Dat is het enige niveau van cohesie dat voorkomt in de theorie van Halliday en Hassan (1976) rond cohesie en coherentie. Volgens hen en Campbell kan een spreker een discours op semantisch vlak cohesief maken aan de hand van herhalingen, synoniemen en verbindingswoorden. Die verbindingswoorden hebben een speciale functie op het vlak van samenhang aangezien hun lexicale betekenis de samenhang tussen ideeën *expliciet* weergeeft. Zo zal de lexicale betekenis van het woord 'want' ervoor zorgen dat twee ideeën met een oorzakelijk verband verbonden worden en niet het feit dat het woord 'want' lijkt op een ander element dat eerder aan bod kwam in het discours (Campbell, 1995, pp.41-51).

"A clear device for signalling the relationships among events or situations in JUNCTION, the use of junctive expressions (in traditional grammars rather indiscriminately all called "conjunctions")"
(de Beaugrande & Dressler, 1981, p.71)

De Beaugrande en Dressler (1981) vullen de visies op het principe van gelijkheid van Campbell aan met praktische methodes. Zo zeggen ze dat men aan de hand van herhaling, gedeeltelijke herhaling, parallelisme en parafrase naar gelijke elementen kan verwijzen. Door gebruik te maken van die methodes worden inhoudelijk equivalente elementen benadrukt en zal de cohesie tussen die discouselementen stijgen (de Beaugrande & Dressler, 1981, pp.54-59)

Het principe van nabijheid

Een ander principe draagt ook bij aan de cohesie van een discours: het principe van nabijheid. Discouselementen kunnen temporeel en/of spatiaal nabij zijn. Ook dat principe is van toepassing op een vertolking maar op een andere manier dan Campbell ze beschrijft. Neem nu bijvoorbeeld een discours waarin twee opeenvolgende gebeurtenissen worden beschreven. Het discours zal meer cohesief zijn als de beschrijving van die gebeurtenissen vlak op elkaar volgt (spatiaal nabij) en minder cohesief als de eerste beschrijving aan het begin van het discours wordt gegeven en de andere helemaal op het einde (spatiaal niet

nabij). In dat laatste geval zal de tolk veel meer moeite moeten doen om de samenhang in het discours te vinden en over te brengen.

Het principe van nabijheid werkt op verschillende niveaus, namelijk op het visuele, auditieve en semantische niveau. Opnieuw is het visuele niveau niet van toepassing op tolken. Op het auditieve niveau zal bijvoorbeeld een rijmpje pas een cohesief geheel vormen als niet alleen de woorden rijmen (principe van gelijkheid) maar als die rijmende woorden ook nog eens in elkaars buurt staan (principe van nabijheid). Op semantisch niveau kan de spreker van een discours opnieuw gebruik maken van verbindingswoorden. Die elementen geven opnieuw expliciet de samenhang tussen ideeën weer door hun lexicale betekenis (Campbell, 1995, pp.51-56)

Kortom, een spreker kan een discours samenhangend maken door de gelijkheid en nabijheid van verschillende soorten discouselementen (visuele, auditieve, semantische en syntactische) te manipuleren. Zo kan hij discouselementen gelijker maken en ze spatiaal en/of temporeel dicht bij elkaar plaatsen, waardoor het discours meer samenhangend wordt en de samenhangende discouselementen zich meer onderscheiden ten opzichte van de andere elementen. Een soort discouselementen met een speciale functie op het vlak van samenhang, zijn de verbindingswoorden. Aan de hand van hun lexicale betekenis geven zij expliciet de samenhang tussen discouselementen weer en maken zij een discours cohesief (Campbell, 1995, p.56).

Metaprincipe: globale cohesie en organisatie

Verder is er bij cohesie ook nog een metaprincipe van toepassing. Dat principe overstijgt het niveau van de discouselementen die plaatselijk bijdragen aan de cohesie en heeft betrekking op de globale cohesie en organisatie van een discours. Het metaprincipe bespreekt de rol die lokale cohesie-elementen spelen in het organiseren van de globale cohesie van het discours. Het kan verder opgesplitst worden in twee kleinere principes: het principe van intensiteit en het principe van grootte en symmetrie. Aan de hand van die twee kleinere principes kan een spreker zijn discours organiseren of structureren en hem globaal cohesief te maken (Campbell, 1995, pp.60-66).

Aan de hand van het principe van intensiteit kan de spreker aan de ontvanger laten weten dat een nieuw onderdeel in het discours begint door de samenhang te verkleinen. Dat kan aan de hand van de principes van gelijkheid en nabijheid die in het discours worden verwerkt. Zo kan de spreker de samenhang verkleinen door de discouselementen niet op elkaar te laten lijken en door ze ver uit elkaar te plaatsen (Campbell, 1995, pp.66-70).

Verder kan een spreker zijn discours ook organiseren aan de hand van een meer visueel principe: het principe van grootte en symmetrie. Het principe van grootte en symmetrie zegt dat het publiek grote stukken discours verwacht die gepast zijn voor de communicatieve situatie en die symmetrisch zijn. Als de spreker bewust niet aan die verwachtingen voldoet, dan kan hij de samenhang in het discours verkleinen en zo de ontvanger signaleren dat een nieuw onderdeel begint. Aangezien dat principe meer op visueel niveau werkt, zal het minder van toepassing zijn op het tolken (Campbell, 1995, pp.70-72).

Overzicht van de cohesieprincipes

Er zijn dus verschillende principes aan het werk om een discours cohesief te maken. Hieronder worden ze nog eens opgesomd om zo een volledig beeld te krijgen van hoe een discours cohesief gemaakt wordt.

Op globaal niveau zorgen samenhang en het gebrek aan samenhang ervoor dat een discours georganiseerd kan worden. Het publiek kan op die manier een discours verdelen aan de hand van het principe van intensiteit (hun gevoel van (een gebrek aan) samenhang zegt waar een nieuw onderdeel kan beginnen) en het principe van grootte en symmetrie (het discours wordt verdeeld in symmetrische onderdelen die gepast zijn in de communicatieve situatie).

Op lokaal niveau kunnen individuele discouselementen met elkaar in verband worden gebracht aan de hand van de principes van gelijkheid en nabijheid. Zo zal de samenhang in een discours hoog zijn als er gelijke elementen voorkomen en als die elementen spatiaal en/of temporeel nabij zijn ten opzichte van elkaar.

Cohesieprincipes	Globaal niveau	Lokaal niveau
	Principe van intensiteit	Principe van gelijkheid
	Principe van grootte en symmetrie	Principe van nabijheid

2.6.1.1.2 Cohesie in de tolknotities

In de tolkwetenschap werd er nog niets geschreven over cohesie in de tolknotities. Toch zijn bepaalde cohesieprincipes ook van toepassing op de notitietechniek en verwerkt de tolk (indirect) cohesie in zijn notities.

Het principe van gelijkheid kan binnen de notitietechniek betekenen dat een tolk steeds dezelfde afkortingen, hetzelfde symbool, enz. gebruikt om naar een specifiek concept te verwijzen. Op die manier worden de verschillende ideeën rond hetzelfde concept met elkaar in verband gebracht aan de hand van het principe van gelijkheid.

Ook het principe van nabijheid kan op een bepaalde manier worden toegepast op de tolknotities. Zo kan de tolk aangeven dat bepaalde ideeën of concepten met elkaar verbonden zijn, door ze visueel met elkaar te verbinden aan de hand van een pijltje of een haak. De haak is een verbindingslijn die men over het notitieblaadje trekt om aan te tonen dat een element herhaald wordt of gelinkt kan worden aan een ander. Op die manier kan hij spatiale of temporele nabijheid weergeven waardoor de elementen met elkaar verbonden worden en er cohesie in de tolknotities ontstaat.

Ook het metaprincipe van globale cohesie en organisatie is van toepassing in de tolknotities. Zo verwerkt de tolk structuur in zijn notities aan de hand van de kantlijn, de horizontale lijnen en verticalisering en diagonalisering. Die lijnen zorgen voor (een gebrek aan) samenhang op visueel vlak waardoor de tolk duidelijk de structuur van het discours ziet.

Binnen de tolknotities zorgen de verbindingswoorden ook voor een bepaalde vorm van cohesie. Zij passen echter niet binnen één cohesieprincipe omdat er verschillende verbindingswoorden bestaan, ze niet altijd in elkaars nabijheid staan en ze geen structurerend element zijn. Verbindingswoorden zorgen ervoor dat de ideeën die gescheiden worden door de verschillende structurerende elementen in de tolknotities weer met elkaar in verband gebracht kunnen worden. Op die manier maken verbindingswoorden de tolknotities tot een samenhangend geheel en maken ze ook deel uit van de cohesie in de tolknotities.

Cohesie is dus ook van toepassing op de tolknotities en zoals verder zal worden aangetoond, zal dat de tolk helpen om een coherente vertolking te leveren.

2.6.1.2 Coherentie

2.6.1.2.1 Op linguïstisch vlak

Coherentie gaat over de samenhang van het discours met de context. Om uit te leggen hoe coherentie ontstaat, verwijst Campbell naar het coöperatief principe van Grice (1975):

“Discourse participants expect all contributions to be made as required bases on the purpose of their interaction.”

(Grice in Campbell, K., 1989, p.15)

Hieruit leidt Grice verschillende coherentieprincipes af: relatie, stijl, hoeveelheid en kwaliteit. In elk discours worden die principes ingevuld en het beeld dat de ontvanger van die invulling heeft, bepaalt hoe coherent een discours is. Als één van de principes niet wordt ingevuld volgens de verwachtingen van het publiek, dan zal dat onmiddellijk afbreuk doen aan de coherentie in dat discours.

Relatie

Het eerste coherentieprincipe dat Grice onderscheidt is relatie. 'Relatie' betekent dat coherentie ontstaat door de samenhang van talige elementen. Het verschil met samenhang bij cohesie is dat hier de samenhang wordt *waargenomen* door een ontvanger in plaats van *aangebracht* door een spreker. Samenhang bij coherentie bestaat dus in de mate dat het publiek aanvoelt dat uitingen in een discours met elkaar verbonden zijn (Campbell, 1995, pp.17-27).

Een ontvanger zal steeds op zoek blijven gaan naar samenhang en eenheid. Dat blijkt uit het coöperatief principe van Grice (1975). Aan de hand van "bridging" zal hij proberen om ook impliciete samenhang voor zichzelf te expliciteren om zo duidelijk de globale samenhang van een discours te kunnen zien. "Bridging" betekent dat de ontvanger aan de hand van zijn kennis bruggen zal proberen te slaan tussen de, op het eerste gezicht, onsamenhangende uitingen. Hij zal met andere woorden verbindingen tussen ideeën testen en zich afvragen of een verband past en relevant is binnen een bepaalde context om zo de impliciete samenhang te ontdekken. Uiteindelijk zal hij zo tussen alle uitingen samenhang zoeken (Campbell, 1995, pp.17-27).

Hoe ontvangers samenhang waarnemen wordt vooral bepaald door hun persoonlijke kennis, ervaringen en motivaties. De persoonlijke kennis van ontvangers bestaat uit semantische kennis, linguïstische kennis (bijvoorbeeld de fonologie van een discours), pragmatische discours-kennis (bijvoorbeeld het discourstype) en ten slotte sociaal opgebouwde kennis of kennis van de wereld. Samenhang kan dan ook verschillen van persoon tot persoon aangezien elke ontvanger zijn eigen set van kennis, ervaringen en motivaties heeft. Bovendien zullen ontvangers verschillende graden van samenhang in een discours zien in plaats van een absolute aan- of afwezigheid van samenhang (Campbell, 1995, pp.17-27).

Stijl

Volgens Grice en Campbell verwachten ontvangers dat de uitingen in een discours "ordelijk, niet ambigue en niet obscuur zijn". Het discours moet met andere woorden ordelijk, duidelijk en gepast zijn voor de situatie. Ook hier bepaalt de persoonlijke kennis van de ontvanger hoe coherent het discours op het vlak van 'stijl' voor hem is. Die persoonlijke kennis bestaat uit dezelfde kennisdomeinen als de kennisdomeinen die bij 'relatie' werden opgesomd. Bovendien zal een ontvanger 'stijl' beoordelen op een schaal, net zoals bij 'relatie' (Campbell, 1995, pp.27-31).

Hoeveelheid

Grice leidt verder uit zijn coöperatief principe af dat ontvangers verwachten dat er in het discours een gepaste hoeveelheid informatie wordt gegeven om zo de communicatieve doeleinden te kunnen bereiken. Opnieuw worden de verwachtingen van het publiek bepaald door de context en worden het discours en de context op die manier met elkaar in verband gebracht. Net zoals bij de vorige principes is ook hier de mate van coherentie op het vlak van 'hoeveelheid' gebaseerd op de verschillende kennisdomeinen van de ontvanger en wordt 'hoeveelheid' beoordeeld op een schaal in plaats van in extremen (Campbell, 1995, pp.31-33).

Kwaliteit

Ten slotte onderscheidt Grice het principe 'kwaliteit' dat zegt dat de ontvangers een discours verwachten dat juist is en waarvan de informatie bewezen kan worden. Bij dat principe van coherentie baseert de ontvanger zich binnen zijn persoonlijke kennis vooral op zijn kennis van de wereld om te kunnen inschatten of het discours juist is. Samen met de andere kennisdomeinen kan de ontvanger dan een globale inschatting maken van de mate van coherentie op het vlak van kwaliteit. Ook hier wordt coherentie op het vlak van kwaliteit beoordeeld op een schaal en niet in de vorm van extremen (Campbell, 1995, p.33-35).

Overzicht van de coherentieprincipes

De verwachtingen van het publiek brengen het discours in verband met de context en spelen bijgevolg ook een belangrijke rol in de coherentie in een discours. Aan de hand van het coöperatief principe van Grice (1975) onderscheiden Grice en Campbell vier principes die samen de coherentie in een discours vormen: relatie, stijl, hoeveelheid en kwaliteit. Hierbij staat relatie voor de samenhang in het discours (het principe dat cohesie en coherentie met elkaar verbindt). Voor elk van de principes maakt de ontvanger een inschatting van de coherentie aan de hand van zijn persoonlijke kennis, ervaringen en motivaties. Die inschatting gebeurt op een schaal en wordt niet uitgedrukt in extremen. Als de ontvanger een beeld heeft van de coherentie bij elk van de vier principes, dan kan hij zich een beeld vormen van de globale coherentie in een discours.

Albl-Mikasa (2008) voegt hier nog een belangrijke opmerking aan toe. Volgens haar is het voor een tolk extra moeilijk om coherentie op te bouwen omdat verschillende factoren in de werkomgeving van de tolk de coherentie in de vertolking beïnvloeden. Op de eerste plaats zijn dat factoren zoals de thematische en terminologische kennis van de tolk, zijn energieniveau, zijn motivatie, zijn geheugencapaciteit, enz. Daarnaast spelen ook het moeilijke en/of technische onderwerp van het discours, de tijdsdruk, de grootte van het doelpubliek, de

retorische kwaliteiten van de spreker, enz. een belangrijke rol. Afhankelijk van hoe die factoren worden ingevuld in een bepaalde situatie, zal de tolk de coherentie anders opbouwen. Zo kan de tolk kiezen om woord-voor-woord te tolken of eerder betekenisgetrouw te tolken, afhankelijk van hoe de voorgaande factoren worden ingevuld in een bepaalde communicatieve situatie (Albl-Mikasa, 2008, pp.204-205).

2.6.1.2.2 Op cognitief vlak

Campbell bestudeert coherentie voornamelijk vanuit het linguïstisch standpunt maar duidt ook op het belang van de kennis, ervaringen en motivaties van het doelpubliek. Dat idee komt ook terug bij de Beaugrande en Dressler (1981) die zelfs zeggen dat coherentie eerder een cognitief dan een linguïstisch proces is. Dat wordt nogmaals bevestigd door Albl-Mikasa (2008). Volgens haar wordt coherentie niet alleen verzekerd door linguïstische elementen, maar speelt het cognitief proces ook een belangrijke rol. Binnen dat cognitief proces is de samenwerking tussen de deelnemers in een bepaalde communicatiesituatie het belangrijkste. Albl-Mikasa benadrukt dan nogmaals dat de coherentie in een discours niet alleen gemeten kan worden aan de hand van het product zelf, maar dat er vooral onderzoek gedaan moet worden naar hoe de vertolking wordt geproduceerd en ontvangen:

“From a cognitive point of view, a text makes sense only if a listener is capable of deriving a meaningful, i.e. coherent interpretation. Coherence is an inherent property neither of texts nor of purely cognitive processes (see Rickheit & Schade 2000). It is constructed by means of strategically controlled, dynamic inferential processes, guided by the linguistic input (bottom up), and draws on a great number of non-linguistic factors, such as background knowledge and situational context (top down). Most importantly, it is constructed in the course of the interplay between the participants in a communication situation. From the cognitive angle, the decisive element is no longer the analysis of the product, i.e. the text itself as laid down on a piece of paper, for instance, but how it is produced or received.”

(Albl-Mikasa, 2008, pp.202-203)

2.6.2 Het principe van versterking

Cohesie en coherentie staan in een discours niet los van elkaar, maar werken juist samen. Het principe van versterking en het principe van conflict legt uit hoe ze samen actief zijn in een discours.

Het principe van versterking zegt dat als het principe van gelijkheid en nabijheid de samenhang in een discours versterken (cohesie), dan zal het gevoel dat de ontvanger heeft over de samenhang van het discours ook versterken (coherentie). Het principe van conflict betekent dan weer het tegenovergestelde: als het principe van gelijkheid en nabijheid met elkaar in conflict zijn op het vlak van samenhang in een discours (cohesie), dan zal de ontvanger een zwakker en meer ambigue gevoel hebben over de samenhang van het discours (coherentie) (Campbell, 1995, pp.57-66).

2.6.3 Cohesie en coherentie in ons onderzoek

De samenhang die cohesie en coherentie met elkaar verbindt, speelt een centrale rol in ons onderzoek.

Het belangrijkste element dat wordt onderzocht in deze masterproef zijn de verbindingswoorden: de woorden die de samenhang tussen discourselement expliciet weergeven door hun lexicale betekenis. Tijdens het opstellen van de bronteksten wordt er geprobeerd om aan de hand van die verbindingswoorden de bronteksten zo cohesief mogelijk te maken. Bij de analyse van de data, worden de verbindingswoorden in de tolknotities nader onderzocht. In de methodologie wordt verder ingegaan op hoe de cohesieve samenhang werd aangebracht in de bronteksten en hoe de coherente samenhang in de tolknotities en vertolking onderzocht wordt.

In het onderzoek van deze masterproef wordt er bestudeerd in welke mate het correct tolken, wegvallen, toevoegen en/of fout tolken van de cohesieve verbindingswoorden in de tolknotities, de samenhang van de coherente vertolking bedreigt. De cohesieve verbindingswoorden beïnvloeden immers de samenhang van de vertolking zoals uit het principe van versterking blijkt. De onderzoeksvraag die hier op gericht is, luidt: 'In hoeverre bedreigt het voorgaande de vermeende coherentie in de getolkte speech?' Aangezien de data van het onderzoek enkel bestaat uit de notities en de vertolking van de tolkstudenten en niet uit verdere cognitieve gegevens, kan er enkel een *inschatting* gemaakt worden van de coherentie en in welke mate die beïnvloed wordt door het correct tolken, wegvallen, toevoegen en/of fout tolken van de cohesieve verbindingswoorden.

2.7 Afwijkingen tussen bron- en doeltekst

In het onderzoek voor deze masterproef worden correcte vertolkingen, weglatingen, toevoegingen en fouten in de vertolking grondig bestudeerd. De drie voornaamste afwijkingen die voorkomen tussen bron- en doeltekst zijn: weglatingen, toevoegingen en begripsfouten of vervangingen. Soms kunnen die afwijkingen de tolkqualiteit verbeteren en bijdragen aan het bereiken van de communicatiedoelen; dan zijn ze functioneel. Op andere momenten doen ze het tegenovergestelde en verminderen ze de kwaliteit van de vertolking. Op de die kwestie wordt verder ingegaan in het onderdeel 2.7.1.

Om de afwijkingen te definiëren en te onderscheiden, wordt een eigen taxonomie gehanteerd die gebaseerd is op de taxonomie van Barik. De onderverdeling en definiëring van weglatingen, toevoegingen en fouten wordt uitgebreid besproken in het onderdeel 2.7.2.

2.7.1 Functionaliteit

Veel onderzoekers zoals Kopczynski (1980), Altman (1989), Cockely (1992) en Moser-Mercer et al. (1998) zien weglatingen als fouten. Volgens hen laten goede tolken geen informatie wegvallen uit de brontekst (Napier, 2004, p.124). Toch zijn er andere onderzoekers zoals Pym (2008), Gile (1995) en Barik (1975) die zeggen dat weglatingen niet altijd een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de vertolking. Volgens hen zouden sommige weglatingen zelfs een positieve invloed kunnen hebben op de kwaliteit van de vertolking. Dat is het geval bij een valse start, aarzelingen of onnodige herhalingen die worden weggelaten waardoor de kwaliteit van de vertolking verbetert. Dat soort weglatingen worden door Pym en Barik dan ook niet als echte 'weglatingen' beschouwd (Pym, 2008, pp.87-89).

Volgens Barik, Pym en Gile moet er dus een onderscheid gemaakt worden tussen weglatingen die de kwaliteit van de vertolking verbeteren en weglatingen die de kwaliteit verlagen. Waar de grens ligt, is volgens Pym moeilijk te bepalen. Hij denkt dat de context bepaalt welke weggelatingen functioneel zijn en welke niet. Volgens hem zijn weglatingen die het communicatieve doeleinde van de situatie niet in gevaar brengen, immers geen echte weglatingen (Pym, 2008, pp.87-99).

Het standpunt van Barik, Pym en Gile toont aan dat niet alle afwijkingen de kwaliteit van de vertolking schaden. Volgens hen zijn er ook functionele afwijkingen die de kwaliteit van de vertolking ten goede komen. Zij definiëren een niet-functionele afwijking in een vertolking als een afwijking die een duidelijke, correcte, gepaste en volledige vertolking in de weg staat (Pym, 2008, pp.87-99).

2.7.2 Opgestelde taxonomie

Zoals eerder werd aangegeven, is de taxonomie die werd opgesteld voor het onderzoek gebaseerd op de taxonomie van Barik (1971, 1975). Hij maakt het onderscheid tussen drie categorieën afwijkingen: weglatingen, toevoegingen en vervangingen of fouten. Barik deelt elke categorie verder op in verschillende soorten die hij vervolgens allemaal definieert. Aangezien de nadruk in ons onderzoek ligt op verbindingen in de bron- en doel tekst, worden de drie categorieën van Barik aangepast aan het principe van verbindingen.

2.7.2.1 Weglating (van een verbinding)

De categorie 'weglatingen' verwijst naar verbindingen die voorkomen in de brontekst en die worden weggelaten in de vertolking. Overige elementen die worden weggelaten zoals valse start, onnodige herhalingen, opvullende woorden zoals 'nou ja, zeg maar', enz. worden niet bij de weglatingen gerekend. Verder behoren weglatingen van verbindingen als gevolg van

fouten of toevoegingen ook niet tot de categorie 'weglatingen'. Aangezien de brontekst op die manier grondig gewijzigd wordt en er grote betekenisverschillen ontstaan, wordt de kwaliteit van de doeltekst of vertolking enorm aangetast. Een voorbeeld uit de data is:

Brontekst: **De plus**, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale.

Vertolking: **X** Elk jaar doen er zich nieuwe problemen voor en is er in een nieuw gebied hulp nodig.

2.7.2.2 Toevoeging (van een verbinding)

Toevoegingen zijn verbindingen die niet in de brontekst voorkomen en die worden toegevoegd in de vertolking. Ook hier worden andere talige elementen waaronder valse starts, onnodige herhalingen, enz. en toegevoegde elementen als gevolg van een weglating of een fout niet tot de categorie gerekend.

Barik noemt toevoegingen van een verbinding in zijn taxonomie een "relationship addition". Volgens Barik voegt de tolk bij de relationship addition een verbindingswoord of een ander element toe dat een verband tussen zinnen impliceert. Op die manier ontstaat er extra verband tussen zinnen en ideeën in de vertolking die niet in de oorspronkelijke tekst aanwezig is. In onze data wordt het expliciteren van een impliciete verbinding uit de brontekst ook als een toevoeging beschouwd. "Relationship additions" of toevoegingen van een verbinding hebben grote betekenisverschillen als gevolg en schaden de kwaliteit van de vertolking dan ook aanzienlijk. Barik haalt volgend voorbeeld van een relationship addition aan (1975, p.82):

"Source version: ...j'ai beaucoup apprécié aussi l'interprétation du film. Les deux grandes vedettes étaient (... I also very much enjoyed the performance of the actors. The two main stars were...)

Target version: ...I also enjoyed very much the performance of the actors...**because** the two stars were..."

2.7.2.3 Fout tolken (van een verbinding)

Barik maakt het onderscheid tussen vervangingen en fouten. Het verschil tussen een vervanging en een fout is dat de tolk zich bewust is van een fout maar niet van een vervanging. De tolk maakt bij een vervanging een begripsfout en vervangt het weggelaten begrip door een toevoeging. Barik plaatst vervangingen dan ook in dezelfde categorie als fouten (Barik, 1975, pp.82-85). Dat onderscheid wordt in onze taxonomie niet overgenomen aangezien er geen data werd verzameld rond het bewustzijn van de tolk over de afwijkingen in de vertolking. De categorie vervangingen en fouten van Barik wordt bijgevolg teruggebracht tot fouten tegen verbindingen.

Het fout tolken van een verbinding staat in onze taxonomie voor een verbinding die wordt toegevoegd om zo een weggelaten verbinding te vervangen. Op die manier zorgt de tolk

voor een verschillend verband tussen ideeën in de vertolking ten opzichte van de brontekst. Verder beschouwen we het in onze data ook als een fout, als een fout idee aan een juist verbindingswoord wordt gekoppeld. De betekenis van de brontekst wordt op die manier ook grondig gewijzigd, waardoor de kwaliteit van de vertolking enorm daalt. Een voorbeeld uit de data is:

Brontekst: **En conclusion**, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée...

Vertolking: **Maar** de strijd van Artsen Zonder Grenzen is nog lang niet af.

2.7.3 Keuzeverantwoording

Naast Barik (1975) stelden veel onderzoekers een overzicht van afwijkingen tussen bron- en doelttekst op voor hun onderzoek. Gerver (1969) was een van die onderzoekers en hij stelde een overzicht van afwijkingen op die werden ingedeeld naargelang hun grootte. Hij onderscheidt in zijn overzicht vijf categorieën van afwijkingen: *weglatingen van woorden*, *vervagingen van woorden*, *vervangingen van zinnen*, *verbeteringen van woorden* en *verbeteringen van zinnen*. De categorieën van Gerver komen grotendeels overeen met die van Barik. Toch ligt in het overzicht van Barik de nadruk meer op de inhoud en niet zo zeer op de grootte van de afwijking (Barik, 1975, p.85).

Een ander overzicht rond weglatingen werd opgesteld door Napier (2004). Zij onderscheidt vijf categorieën van weglatingen: *conscious strategic omissions*, *conscious intentional omissions*, *conscious unintentional omissions*, *conscious receptive omissions* en *unconscious omissions*. In haar overzicht ligt de nadruk op de vraag of de tolk zich bewust is van de afwijking of niet. De overeenkomst tussen het overzicht van Napier en dat van Barik is kleiner (Napier, 2004, 125).

Gerver (1969), Barik (1975) en Napier (2004) zijn maar een paar onderzoekers die hun eigen taxonomie hebben opgesteld en het aanbod aan taxonomieën is dan ook veel uitgebreider (Pöchhacker, 2004, pp.142-143). Toch werd er in deze masterproef gekozen voor het opstellen van een eigen taxonomie omdat de taxonomieën die reeds bestaan niet geschikt waren voor het specifieke onderzoek rond verbindingen dat in deze masterproef wordt uitgevoerd.

3 Methodologie

3.1 Onderzoeksopzet

In deze masterproef wordt een empirisch onderzoek uitgevoerd. Hale en Napier definiëren empirisch onderzoek als volgt: bij empirisch onderzoek wordt gekende informatie getoetst aan de realiteit door observatie. Empirisch onderzoek staat ook bekend als data-based research (Hale & Napier, 2013, p.10).

In ons onderzoek wordt er gewerkt met primaire onderzoekersgegevens in de vorm van een corpus. Het corpus bestaat uit dertien notitiepakketjes en opnames van vertolkingen van Vlaamse tolkstudenten. Elk pakketje notities wordt gebruikt in een casestudy waarbij verbindingswoorden bestudeerd worden. Verder wordt elke tolkopname in een aparte casestudy bestudeerd op het vlak van weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen. Aan de hand van dat empirisch onderzoek wordt er dan een antwoord gevormd op de volgende onderzoeksvragen:

1. Welk verband bestaat er tussen het al dan niet noteren van verbindingswoorden volgens de richtlijnen in de literatuur en eventuele correcte vertolkingen, toevoegingen, weglatingen en/of fouten in de vertolking wat betreft de verbindingen tussen ideeën?
2. In hoeverre bedreigt het voorgaande de vermeende coherentie in de getolkte speech?

Het onderzoek in deze masterproef is ook gedeeltelijk experimenteel aangezien de bronteksten voor de onderzoeksmomenten op voorhand gemanipuleerd worden om zo bepaalde variabelen uit te schakelen. De redenen waarom en hoe de bronteksten gemanipuleerd worden, wordt beschreven in onderdeel 3.1.3. De experimentele kant van het onderzoek bleef echter beperkt tot de manipulatie van de bronteksten en de onderzoeksmomenten op zich verliepen normaal en naturalistisch. Dat wil zeggen dat de studenten niet op de hoogte waren van de manipulatie van de bronteksten en dat de lessen Frans Tolken Algemeen, waarin de data werd verzameld, verliepen volgens het gewone schema. Bijgevolg wordt het globale onderzoek gedefinieerd als een empirische casestudy die naturalistisch verlopen is.

3.2 Onderzoeksverloop

Oorspronkelijk was het onderzoek voor deze masterproef uitgebreider. Zo werden er twee onderzoeksmomenten voorzien om data te verzamelen. Tussen beide momenten zouden de tolkstudenten dan getraind en bewust gemaakt worden over het belang van correct

genoteerde verbindingswoorden volgens de richtlijnen voor de kwaliteit van de vertolking. Op die manier kon er dan worden onderzocht of er een evolutie was in de resultaten van het tweede onderzoeksmoment ten opzichte van de resultaten van het eerste onderzoeksmoment. Voor beide onderzoeksmomenten werd er dan ook een brontekst voorbereid. Na overleg met Prof. dr. Franz Pöchhacker werd er echter besloten om het tweede onderzoeksmoment te laten vallen omdat het onderzoek dan te uitgebreid zou zijn voor een masterproef.

Toch kwam de tweede brontekst nog van pas aangezien er bij het eerste onderzoeksmoment op 14/12/2015 slechts negen tolkstudenten van de achttien aanwezig waren. Het corpus dat toen bij de negen studenten verzameld werd, was te klein om een betrouwbaar en representatief onderzoek te kunnen voeren. Daarom werd er na overleg met promotor Heidi Salaets besloten om het onderzoeksmoment nog eens te herhalen op 15/02/2016. Tijdens dat onderzoeksmoment werd dan de tweede brontekst gebruikt en kon er van dertien studenten data verzameld worden. Die dertien datapakketjes vormen uiteindelijk het corpus.

Er moet echter een belangrijke opmerking gemaakt worden over de twee verschillende onderzoeksmomenten waarop de notities van de studenten verzameld werden. Zo verschillen beide onderzoeksmomenten op het vlak van de automatisering van de notitietechniek van de studenten. Op 14/12/2015 waren de studenten immers elke week bezig met tolken en noteren waardoor ze hun notitietechniek verder automatiseerden. Op 14/02/2016 daarentegen heeft het automatiseren van de notitietechniek bij veel studenten waarschijnlijk voor een tijdje stil gelegen als gevolg van de examenperiode. Dat zou zich in de notities van de studenten kunnen reflecteren.

De studenten die deel hebben genomen aan het onderzoek hebben aan het begin van het academiejaar vier lessen notitietechniek gehad in het college Notitietechniek. Op het einde van de vierde les volgde er een klein evaluatiemoment waarbij de studenten een Nederlandse brontekst consecutief moesten tolken naar het Nederlands. Van die consecutieve vertolking verzamelde de docent de notities van alle studenten. Vervolgens analyseerde de docent de notities per student en kreeg elke student een persoonlijke feedback over zijn notitietechniek. Naast die lessen notitietechniek, wordt er in de tolklessen van de studenten ook aandacht besteed aan de verschillende elementen en richtlijnen in de notitietechniek.

3.3 De bronteksten

3.3.1 Opstellen van de bronteksten

Voor de oorspronkelijke onderzoeksopzet werden twee aparte bronteksten opgesteld. Beide bronteksten beslaan ongeveer $\frac{3}{4}$ van een pagina en duren ongeveer 4 minuten. De bronteksten werden vrij kort gehouden om zo aan het niveau van de studenten tegemoet te komen. In de bronteksten werden er duidelijke verbindingen tussen de ideeën en lokale en globale cohesie aangebracht. Verder werd er ook rekening gehouden met de moeilijkheid van de bronteksten. Zo werden de bronteksten relatief gemakkelijk gehouden om te voorkomen dat studenten extra moeilijkheden zouden ondervinden waardoor de situatie niet meer reëel zou zijn en de data niet meer representatief.

3.3.2 Onderwerp van de bronteksten

Binnen het kader van de oorspronkelijke onderzoeksopzet waarbij twee onderzoeksmomenten met elkaar vergeleken zouden worden, stuitten we op een probleem toen de onderwerpen van de bronteksten bepaald moesten worden. Er waren namelijk twee mogelijke variabelen die uitgeschakeld moesten worden: een onafhankelijke variabele, namelijk de herkenning van de situatie als de onderwerpen van de bronteksten teveel op elkaar zouden lijken en een afhankelijke variabele, namelijk het verschil in voorkennis van de tolkstudenten. Uiteindelijk moesten we twee gelijkwaardige en overeenkomstige bronteksten bekomen waarbij de studenten over evenveel voorkennis van het onderwerp beschikten en de vorige situatie, waarbij hun notities werden opgevraagd, niet zouden herkennen.

Uiteindelijk vonden we de volgende oplossing: als we hetzelfde thema gebruikten en twee onderwerpen kozen die onder dat thema samengebracht konden worden, dan konden we een vaste structuur gebruiken om de bronteksten op te stellen. In ons onderzoek kreeg dat principe de volgende vorm: het overkoepelende thema van de bronteksten is 'liefdadigheidsorganisaties', het onderwerp van de eerste brontekst is 'Damiaan Actie' en dat van de tweede brontekst is 'Artsen Zonder Grenzen'. Aan de hand van de probleemstructuur, waarbij een aantal vragen werden toegevoegd, weggelaten en aangepast, kan er dan een duidelijke structuur, cohesie en verbindingswoorden in de bronteksten worden aangebracht. Op die manier lijken de bronteksten voldoende op elkaar om met elkaar vergeleken te kunnen worden en zijn ze langs de andere kant ook verschillend genoeg opdat de studenten de situatie niet zouden herkennen bij het tweede onderzoeksmoment.

De twee gelijkaardige bronteksten werden opgesteld en gecontroleerd door mevrouw Salaets, een Franse contactpersoon en mevrouw Bourgeois. Omdat er tijdens het eerste

onderzoeksmoment slechts negen studenten van de achttien aanwezig waren, werd er besloten om een tweede onafhankelijk onderzoeksmoment op te starten en enkel de data van dat tweede onderzoeksmoment te bestuderen. Tijdens dat tweede onderzoeksmoment kon de tweede brontekst gebruikt worden om de data te verzamelen. Beide onderzoeksmomenten worden niet met elkaar vergeleken. De data van het eerste onderzoeksmoment wordt gebruikt om de analyse van de data in te oefenen. Die oefenanalyse kunt u terugvinden in de bijlagen. Het uiteindelijke corpus van het onderzoek is de data die verzameld werd tijdens het tweede onderzoeksmoment. Het feit dat beide bronteksten gelijkaardig zijn, heeft verder geen belang voor het onderzoek.

Om de tweede variabele, het verschil in voorkennis, uit te schakelen, gaf mevrouw Bourgeois een week voor het onderzoeksmoment de thema's door aan de studenten. Zo konden zij zich voorbereiden op de tekst en konden ze hun voorkennis over het onderwerp bijschaven. Bovendien paste die werkwijze ook binnen de lesmethodiek van mevrouw Bourgeois. Zij geeft ons namelijk regelmatig een 'dossier' met een bepaald thema mee dat wij moeten voorbereiden tegen de volgende les. Op die manier konden de onderzoeksmomenten naturalistisch verlopen en beschikten alle studenten over dezelfde voorkennis.

3.3.3 Verbindingen en verbindingswoorden

Onderzoekers zoals Rozan, Gillies en Matyssek vermelden allemaal hoe belangrijk het is om verbindingen tussen ideeën te noteren. Bij Rozan en Gillies worden verbindingen tussen ideeën genoteerd aan de hand van *verbindingswoorden*. Bij Matyssek, aan de hand van verbindende symbolen. Die verbindende symbolen kunnen ook de vorm van afkortingen aannemen. Matyssek beschouwt afkortingen immers als 'taalafhankelijk' waardoor ze gebruikt kunnen worden om verbindingen tussen ideeën in de brontekst te noteren. Ook de andere onderzoekers reiken symbolen aan om verbindingen tussen woorden te noteren. Toch duiden de onderzoekers onbewust ook op een verschil tussen die manieren om verbindingen te noteren, namelijk de taal van de verbindingswoorden en -afkortingen.

Met 'de taal van de verbindingswoorden' bedoelen we dat de verbindingswoorden uit verschillende talen kunnen komen. Zo geeft Rozan als verbindingswoord voor een oorzakelijk verband 'CAU', van het Franse of Engelse 'cause'. Gillies daarentegen gebruikt het Engelse woord, 'AS'. Naast 'AS' vermeldt Gillies ook het Franse 'CAR' als verbindingswoord voor een oorzakelijk verband tussen ideeën. De verbindingswoorden kunnen met andere woorden in veel verschillende talen geschreven worden. Toch zijn al die verschillende notities correct als ze het verband tussen de ideeën van de brontekst correct uitdrukken. Hieruit kunnen we dus afleiden dat verbindingswoorden taalafhankelijk zijn. In

de notities hebben ze immers niet hun natuurlijke, woordelijke betekenis maar drukken ze een verband tussen ideeën uit.

Het feit dat verbindingswoorden in notities taalonafhankelijk zijn en enkel een verband tussen ideeën uitdrukken, heeft invloed gehad op de manier waarop de bronteksten voor onze onderzoeksmomenten werden opgesteld. De bronteksten werden opgesteld aan de hand van 'verbindingen' in plaats van 'verbindingswoorden'. Concreet betekent dat dat we ervoor gezorgd hebben dat er in elk onderdeelje van de tekst op zijn minst één verbinding tussen ideeën voorkomt. Op die manier is het duidelijk hoeveel verbindingen er tussen ideeën aangebracht werden en waar ze aangebracht werden.

Met die methode houden we ons ook aan het algemeen principe van de notitietechniek: bepaalde richtlijnen en principes worden vastgelegd, maar het eindproduct blijft een individueel, niet inwisselbaar gegeven. In onze werkwijze betekent dat dat de 'verbindingen', de vastgelegde 'richtlijnen' zijn en dat de student persoonlijk en individueel een 'verbindingswoord' kiest uit het grote aanbod van verbindingswoorden om de verbinding te noteren. Zo kunnen we ons, later tijdens de analyse van de notities, baseren op de verbindingen die werden vastgelegd en kan de persoonlijke keuze van de student uit het grote aanbod van verbindingswoorden het onderzoek niet belemmeren.

In het totaal zijn er 22 verbindingen in de tweede brontekst terug te vinden. In de bijlagen kunt u de transcriptie van de tweede brontekst terugvinden waarin alle verbindingen **geel** gemarkeerd zijn. Na elke geel gemarkeerde verbinding wordt schuingedrukt en tussen haakjes staat weergegeven welke verbinding ze uitdrukken. Een overzicht van die verbindingen en alle mogelijke verbindingen kunt u terugvinden in de literatuurstudie. Verder wordt ook de structuur van de tekst schuingedrukt en tussen haakjes in de transcriptie weergegeven. Daarnaast zijn ook de elementen die zorgen voor cohesie in de brontekst **blauw** gemarkeerd. Ze worden volgens het principe van gelijkheid vaak herhaald en met dezelfde naam of referent benoemd waardoor de brontekst cohesief wordt. De eerste keer dat het concept of de referent voor het concept voorkomt, wordt het volledig blauw gemarkeerd. Daarna wordt het concept of de referent voor het concept, blauw onderlijnd. Verder kunt u in de bijlagen ook de eerste brontekst terugvinden. De markeringen in die brontekst hebben dezelfde betekenis als de markeringen in de tweede brontekst. Verder zijn er in de eerste brontekst ook structurelementen in fuchsia gemarkeerd.

3.3.4 Cohesie in de bronteksten

Zoals in de literatuurstudie reeds werd aangegeven kan cohesie op verschillende manieren in een tekst verwerkt worden. Zo onderscheidt Campbell vier niveaus waarop het principe van gelijkheid actief is en waardoor een tekst cohesief kan worden gemaakt. De vier niveaus

zijn het visuele, auditieve, syntactische en semantische niveau. Aan de hand van die vier niveaus werden de bronteksten cohesief opgesteld.

Het visuele niveau is niet van toepassing op het tolken aangezien het bij tolken om een mondeling gepresenteerde brontekst gaat. Het tweede niveau is wel van toepassing op het tolken, maar blijft tijdens onze onderzoeksmomenten veranderlijk. Hoe mevrouw Bourgeois de tekst zou presenteren, konden wij immers niet op voorhand vastleggen of bepalen. Er werd haar wel gevraagd om de uitgeschreven tekst zo spontaan mogelijk te brengen. Verder werd de tekst ook zo opgesteld dat hij gemakkelijk mondeling gepresenteerd kon worden. Hoe de brontekst zo werd opgesteld, wordt uitgelegd in de bespreking van de volgende twee niveaus.

Het syntactische en semantische niveau waren meer van toepassing op de redactie van de bronteksten. Op het niveau van syntaxis werden de zinnen in de brontekst zo simpel mogelijk gehouden. Zo werden er vooral korte en nevengeschikte zinnen gebruikt waardoor de verbindingen tussen de ideeën duidelijker worden. Bovendien werden verbindingswoorden zoals 'parce que, de plus', enz. gebruikt om de verbindingen expliciet weer te geven.

Op het semantisch niveau zorgden we ervoor dat, volgens het principe van gelijkheid, de concepten die in de brontekst voorkomen, vaak herhaald worden en met dezelfde naam benoemd worden. Soms wordt er ook met een woord of woordgroep naar het concept verwezen. Als dat het geval is, dan werd ervoor gezorgd dat de link met het concept duidelijk was, bijvoorbeeld door eerst te vermelden dat 'l'Action Damien' een organisatie is en door er later naar te verwijzen met 'l'organisation'. Verder werden ook die refererende woorden consistent gebruikt en werd er niet steeds op een andere manier naar het hoofdconcept verwezen.

Het principe van nabijheid en het metaprincipe van cohesie zijn indirect ook actief in de bronteksten. De bronteksten zijn immers vrij kort waardoor de elementen relatief dicht bij elkaar staan. Dat werd echter niet met opzet zo gedaan en is eerder een bijkomstigheid van de bronteksten. Bijgevolg zal de lengte van de bronteksten, volgens het principe van nabijheid, de bronteksten misschien niet onmiddellijk meer cohesief maken maar het zal ze ook niet minder cohesief maken.

Bovendien zal het metaprincipe van cohesie dat zegt dat de samenhang die veroorzaakt wordt door het principe van gelijkheid en nabijheid elkaar versterken, ook indirect van toepassing zijn op de bronteksten. Hier hebben wij, als auteur van de bronteksten, echter weinig invloed op gehad waardoor ook dat principe meer op de achtergrond actief zal zijn. Toch zullen beide principes indirect ook bijdragen aan de cohesie van de brontekst waardoor

op globaal niveau de tekst cohesief samenhangt. Hierdoor zal de tolk de brontekst gemakkelijker begrijpen en gemakkelijker een coherente vertolking kunnen overbrengen.

3.4 De transcripties

Om de brontekst met de doeltekst te kunnen vergelijken op het vlak van weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen, werden de opnames van de brontekst en de vertolkingen getranscribeerd. Hierbij werd er geen gebruik gemaakt van een conventiesysteem voor transcripties omdat het onderzoek zich enkel toespitst op het inhoudelijke aspect van de bron- en doelteksten. Een dergelijk conventiesysteem zou te gedetailleerd en specifiek zijn voor de doeleinden van ons onderzoek. Het systeem dat wij hebben gevolgd voor de transcriptie van de opnames wordt hieronder beschreven.

De opnames werden allemaal inhoudelijk gedetailleerd uitgetypt. Zo werden gedeeltelijke herhalingen van een woord, elementen zoals 'euh' en 'euhm' en eventuele grammaticale fouten opgenomen in de transcripties. Daarnaast werden lange pauzes van langer dan 2 seconden opgemeten en tussen haakjes weergegeven. Door elementen van twijfel en aarzeling zoals 'euh(m)' en lange pauzes op te nemen in de transcriptie, krijgen we een beeld van de passages en overgangen waar de student problemen mee had in zijn vertolking. Verder werden er geen aantekeningen gemaakt rond de prosodie in de opnames aangezien die niet van belang zijn voor het onderzoek.

In de transcripties werd ook gebruikt gemaakt van leestekens en hoofdletters. Die hebben in onze transcripties geen verdere betekenis en worden enkel gebruikt om de leesbaarheid en toegankelijkheid van de transcripties te verhogen. Daarnaast komt er in de transcripties van studenten G en H volgende notatie voor '(onderbreking)'. Die notatie staat voor de onderbreking van mevrouw Bourgeois die tijdens de opname op de achtergrond te horen is.

3.5 Verwerkingsmethode

3.5.1 Definitie van een verbinding

In de analyse van de data staan *verbindingen* centraal. Een verbinding wordt als volgt gedefinieerd: elk woord of elke woordconstructie die twee ideeën met elkaar verbindt en die zorgt voor samenhang in de tekst. Die definitie komt overeen met de definitie die in de literatuur rond verbindingswoorden wordt gegeven. Alle verbindingen worden in de analyse van de resultaten in de linkerkolom genaamd 'brontekst' **geel** gemarkeerd.

Om de invloed van een woord of een woordengroep op de globale samenhang van een tekst te testen, werd er een methode ontwikkeld op basis van de denkwijze van onder andere Barik, Pym en Gile rond functionaliteit. De drie onderzoekers definiëren een niet-functionele

afwijking in een vertolking als een afwijking die een duidelijke, correcte, gepaste en volledige vertolking in de weg staat. Aan de hand van die definitie werd in ons onderzoek een niet-functionele afwijking gedefinieerd als een afwijking die de globale betekenis en samenhang van een tekst aantast en bijgevolg een duidelijke, correcte, gepaste en volledige vertolking in de weg staat. Volgens dat principe werden tijdens onze analyse de woorden of woordengroepen die mogelijk een verbinding zijn, weggelaten om te kijken of die weglating (niet-)functioneel is. Als de weglating niet-functioneel is, dan is het woord of de woordgroep een verbinding. Als de weglating functioneel is, dan is het woord of de woordgroep geen verbinding. Om verbindingen van andere woorden en woordengroepen in de tekst te onderscheiden, is het eerste deel van de definitie van belang. Een verbinding verbindt immers geen woorden maar ideeën.

Een voorbeeld van een woord dat zowel een verbinding tussen twee ideeën kan zijn als een woord zonder extra verbindende betekenis is het woord 'ook'. 'Ook' kan een idee toevoegen aan een vorig idee en een verbinding zijn of gewoon een element toevoegen aan een opsomming. Als een verbinding is het woord 'ook' van groot belang voor de globale betekenis en samenhang van het discours en als een woord, zonder extra verbindende betekenis, heeft het weinig invloed op de globale betekenis en samenhang van het discours. Een voorbeeld uit de data van student A waarbij 'ook' een idee toevoegt is: "Het is **ook** onze verantwoordelijkheid om mensen over heel de wereld te helpen". En een voorbeeld uit de data van student G waarbij 'ook' een element toevoegt aan een opsomming is: "Ze biedt medische hulp aan mensen aan mensen uit van over de hele wereld die gewond zijn door euh gewapende conflicten of die getroffen worden door natuurrampen. Daarnaast biedt ze **ook** medische hulp aan mensen die slachtoffer zijn van een pandemie of van een epidemie."

Ondanks deze richtlijn blijft het soms vaag en subjectief of een woord of woordengroep een verbinding is of niet. Toch blijft ons onderzoek representatief omdat elke verbinding in de brontekst op voorhand werd vastgelegd aan de hand van deze richtlijn en omdat alle datapakketjes op dezelfde (hoeveelheid) verbindingen onderzocht worden.

3.5.2 Onderzoeksfases

De analyse van de data bestaat uit verschillende fases. De fases worden in de resultaten weergegeven in de eerste, grote tabel en in een grafiek.

De grote tabel is opgedeeld in drie kolommen. In de linkerkolom 'brontekst' staat de transcriptie van de brontekst waarin de verbindingen geel gemarkeerd staan. Die kolom toont enkel de transcriptie en representeert geen fase in het onderzoek. In de middenkolom 'vertolking' staat de transcriptie van de vertolking waarin de afwijkingen en correcte vertolkingen gemarkeerd zijn. Die middenkolom representeert de eerste fase in het

onderzoek namelijk de analyse van de vertolking. In de rechterkolom 'notities' wordt aangegeven of er in de notities een verbindingswoord is genoteerd en op welke manier dat is genoteerd. Die rechterkolom representeert de tweede fase in het onderzoek, namelijk de analyse van de notities. Ten slotte kunt u onderaan de resultaten een grafiek terugvinden. Die grafiek representeert de laatste fase in het onderzoek, namelijk de analyse van de verhouding tussen de vertolking en de tolknotities

3.5.2.1 Analyse van de vertolking

De eerste fase in de verwerking van de data is de analyse van de vertolking. Tijdens die fase wordt de transcriptie van de brontekst met de transcriptie van de vertolking vergeleken op het vlak van verbindingen. Op die manier kunnen weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen worden opgemerkt.

Als een verbinding in de vertolking correct werd getolkt, dan wordt die verbinding **groen** gemarkeerd in de kolom 'vertolking' en wordt de overeenkomstige geel gemarkeerde verbinding in de kolom 'brontekst' groen onderlijnd. Verder kunnen er drie afwijkingen tussen de brontekst en de vertolking voorkomen: een weglating, een toevoeging en een fout. Als een verbinding in de vertolking werd weggelaten, dan wordt die verbinding **blauw** gemarkeerd in de kolom 'vertolking' en wordt de overeenkomstige geel gemarkeerde verbinding in de kolom 'brontekst' blauw onderlijnd. Als een verbinding fout werd getolkt, dan wordt die verbinding **rood** gemarkeerd in de kolom 'vertolking' en wordt de overeenkomstige geel gemarkeerde verbinding in de kolom 'brontekst' rood onderlijnd. Als een verbinding in de vertolking werd toegevoegd, dan wordt die verbinding **grijs** gemarkeerd in de vertolking. Als een verbinding uit twee delen bestaat, bijvoorbeeld als – dan, dan worden beide delen gemarkeerd als een correcte vertolking, een weglating, een fout of een toevoeging.

Tijdens de analyse van de vertolking werd het tweede deel van de definitie van verbindingen opnieuw gebruikt om functionele afwijkingen van niet-functionele afwijkingen te onderscheiden. Niet-functionele afwijkingen zullen immers de globale samenhang of de globale betekenis van de vertolking schaden. Functionele afwijkingen daarentegen wijzigen de globale betekenis of samenhang van de vertolking niet zo sterk. Voor ons onderzoek betekent dat dat er bij een niet-functionele afwijking een verbinding werd weggelaten, toegevoegd of fout getolkt en dat er bij een functionele verbinding geen betekenis of samenhang verloren gaat.

Aangezien er in ons onderzoek verbindingen worden onderzocht, zouden alle afwijkingen niet-functioneel moeten zijn. Toch zijn er in onze vertolking verbindingen die functioneel kunnen worden *weggelaten*. Ze staan in de volgende zinnen vetgedrukt:

1. **Donc**, on pourrait se demander **pourquoi** l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement **parce que** sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés.
2. **Pour** faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. **Parce que** le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques.
3. **En conclusion**, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée **parce que** bon eh, c'est ce que je viens de vous dire.

In zin 1 kan de oorzakelijke verbinding 'parce que' wegvallen in de vertolking omdat het een antwoord op een vraag is. In de vraag wordt al duidelijk aangegeven wat de verbinding is 'waarom – daarom' waardoor de verbinding in de vertolking impliciet gehouden kan worden en kan wegvallen zonder dat dat de globale betekenis of samenhang van het discours schaadt.

In zin 2 kan de oorzakelijke verbinding 'parce que' opnieuw wegvallen omdat wat volgt een herhaling is van informatie die al eerder gegeven werd. De zin met 'parce que' is immers een herhaling van de definitie van 'la crise de l'oubli' die eerder al aan bod kwam. Er wordt met andere woorden twee keer hetzelfde gezegd waardoor één van de twee verbindingen kan wegvallen.

Ook in zin 3 kan de oorzakelijke verbinding 'parce que' weggelaten worden omdat de informatie die volgt niet belangrijk is voor de globale betekenis of samenhang van het discours.

Bij die drie verbindingen moet wel benadrukt worden dat ze enkel functioneel *weggelaten* kunnen worden. Als ze correct of fout worden getolkt, hebben ze wel invloed op de globale betekenis en samenhang van de vertolking. Als ze weggelaten worden, dan worden ze in de transcriptie van de *brontekst* helemaal **blauw** gemarkeerd. Op die manier wordt duidelijk het verschil gemaakt met de situatie waarin de verbinding fout of correct wordt getolkt. In dat geval wordt de verbinding in de kolom 'brontekst' immers geel gemarkeerd en groen of rood onderlijnd.

Als de vergelijking tussen de transcriptie van de brontekst en van de vertolking voltooid is, dan worden alle weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen geteld. Die worden dan in een tabel gegoten. De weglatingen, toevoegingen en fouten worden in de tabel onder de categorie 'afwijkingen' ondergebracht. In het totaal zijn er 22 verbindingen in de brontekst maar als er één, twee of drie van de bovenstaande verbindingen functioneel

weggelaten wordt, dan worden er respectievelijk 21, 20 of 19 verbindingen geanalyseerd en in de telling opgenomen.

3.5.2.2 Analyse van de notities

In de tweede fase worden de notities geanalyseerd. Tijdens deze fase wordt voor elke correcte vertolking, weglating, toevoeging of fout in de vertolking gekeken of er een verbindingswoord genoteerd is in de notities en hoe dat genoteerd is. Tijdens deze analyse worden de verbindingswoorden onderverdeeld in drie categorieën: *volgens de richtlijnen* (VR), *niet* (N) en *niet volgens de richtlijnen* (NVR).

Als een verbindingswoord *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd is, dat wil zeggen in de kantlijn en in de vorm van een symbool of een afkorting, dan wordt in de rechterkolom 'VR' genoteerd. Die afkorting staat voor "*volgens de richtlijnen*". Als er geen verbindingswoord genoteerd is, dan wordt er in de rechterkolom 'Niet' genoteerd. Om in het verdere verloop van de masterproef het onderscheid te maken tussen het woord niet en de categorie *niet* (N), wordt de categorie *niet* (N) altijd schuingedrukt en gevolgd door '(N)' weergegeven. Als een verbindingswoord *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd is, dat wil zeggen niet in de kantlijn of niet in de vorm van een symbool of afkorting, dan wordt er in de rechterkolom 'NVR' genoteerd. Die afkorting staat voor "*niet volgens de richtlijnen*".

Vervolgens wordt er geteld hoeveel verbindingswoorden er *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd, *niet* (N) genoteerd en *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn. De aantallen worden in een tabel weergegeven.

3.5.2.3 Analyse van de verhouding vertolking – notities

Ten slotte wordt er in de derde fase bestudeerd of er voor de correcte vertolkingen, weglatingen, toevoegingen en fouten in de vertolking een verbindingswoord is in de tolknotities en hoe dat verbindingswoord genoteerd is. Voor alle afwijkingen en correcte vertolkingen wordt er geteld hoeveel keer ze gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd, *niet* (N) genoteerd en *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de tolknotities. Uiteindelijk worden de tellingen dan aan de hand van de regel van drie procentueel uitgerekend.

Om die berekening te demonstreren, gebruiken we de data van student A. Student A tolkt 14 van de 22 verbindingen correct. Dat betekent dat 64% van het totaal aantal verbindingen in de brontekst correct getolkt wordt in de vertolking. Van de verbindingswoorden die voor de correcte vertolkingen genoteerd zijn in de tolknotities, zijn er 3 *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd. Om die verhouding procentueel weer te geven, wordt de regel van drie als volgt toegepast. Stel dat student A alle 14 verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen *niet volgens de richtlijnen* (NVR) zou noteren in zijn tolknotities, dan komt het percentage dat de verhouding tussen de vertolking en de tolknotities weergeeft overeen met 64%.

Aangezien er enkel 3 verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de tolknotities, komt het percentage overeen met $\frac{64\% \cdot 3}{14} = 14\%$.

Op die manier worden de percentages voor elke student en voor elke afwijking en correcte vertolking berekend en in een grafiek verwerkt. Zo kunnen de resultaten van deze verwerkingsfase representatief worden voorgesteld en later met elkaar vergeleken worden.

3.5.3 De legende

Hieronder vindt u een legende terug van de verschillende verwerkingsfases en van de terminologie die in elke fase gebruikt wordt. Die terminologie wordt consistent doorheen de masterproef gebruikt. Als men spreekt over 'weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen van *verbindingen*' gaat het altijd over de vertolking. Als men spreekt over '*niet* (N), *niet volgens de richtlijnen* (NVR) of *volgens de richtlijnen* (VR) noteren van *verbindingswoorden*' dan heeft men het altijd over de notities. Dat onderscheid is belangrijk om voor ogen te houden tijdens de analyse en de interpretatie van de resultaten.

FASE 1: Analyse van de VERBINDINGEN in de VERTOLKING	
Weglatingen	Een verbinding uit de brontekst wordt niet getolkt in de vertolking.
Toevoegingen	Een verbinding die niet voorkomt in de brontekst wordt toegevoegd in de vertolking.
Fouten	Een verbinding die wordt toegevoegd in de vertolking om zo een weggelaten verbinding uit de brontekst te vervangen.
Correcte vertolking	De verbinding uit de brontekst wordt correct getolkt in de vertolking.

FASE 2: Analyse van de VERBINDINGSWOORDEN in de TOLKNOTITIES	
<i>Niet (N)</i>	Het verbindingswoord wordt niet in de tolknotities genoteerd.
<i>Niet volgens de richtlijnen (NVR)</i>	Het verbindingswoord wordt niet volgens de richtlijnen in de tolknotities genoteerd. Dat wil zeggen dat het verbindingswoord niet in de kantlijn staat en/of niet verkort wordt weergegeven.
<i>Volgens de richtlijnen (VR)</i>	Het verbindingswoord wordt in de kantlijn en verkort weergegeven in de kantlijn.

FASE 3: Analyse van de VERHOUDING tussen de VERTOLKING en de TOLKNOTITIES
--

4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per student weergegeven en besproken. De eerste tabel toont de drie verwerkingsfasen die zojuist besproken werden. De tweede tabel toont de resultaten van de analyse van de verbindingen in de vertolking en de derde tabel toont de resultaten van de analyse van de verbindingswoorden in de notities. In de grafiek kunt u zien hoe de correcte vertolkingen, weglatingen, toevoegingen en fouten in de vertolking gekoppeld kunnen worden aan eventuele verbindingswoorden in de notities en de manier waarop die genoteerd zijn. Op het einde van dit hoofdstuk wordt het gemiddelde van alle resultaten weergegeven in een algemeen overzicht van de resultaten.

Student A

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	En heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij dat ik hier vandaag bij jullie kan zijn om iets te vertellen over een organisatie die Artsen Zonder Grenzen heet. Jullie hebben ongetwijfeld al gehoord van deze organisatie en ook van de acties die zij ondernemen. Maar om deze acties te ondernemen hebben zij ook onze hulp nodig. En ik zal jullie vertellen waarom ze onze hulp nodig hebben en ik zal jullie vertellen over het werk en de missie die Artsen Zonder Grenzen euhm verricht en doet.	Niet Niet Niet
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartial et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Euhm ten eerste, wat is het eigenlijk? Het is een onafhankelijke humanitaire organisatie die medische hulp verstrekt euhm over de hele wereld euh aan slachtoffers en dat zijn zowel slachtoffers van gewapende conflicten als slachtoffers van natuurrampen. Artsen Zonder Grenzen helpt ook slachtoffers van een pandemie of een epidemie. Het doel is om medische hulp te bieden aan alle personen en om te evalueren of die personen wat hun noden zijn van die personen. Euh ze werken in conflictsituaties en het is ook belangrijk om onpartijdig en neutraal te blijven, dat is een van hun andere doelen .	VR VR Niet NVR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on	Wij kennen euhm de organisatie en de capaciteiten maar waarom heeft de organisatie dan nog steeds onze hulp nodig? Als wel als wij hen geen hulp bieden dan zullen zij ook hun doelen	VR (2x) NVR

pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	niet kunnen bereiken. Ze zitten namelijk met een crisis, een vergeetcrisis, omdat wij snel vergeten welke problemen er zich afspelen in de wereld omdat het ver van onze maatschappij is of ver van ons bed. We zien het wel op tv of in de kranten maar vanaf dat ze dan de tv wordt uitgeschakeld dan vergeten we eigenlijk dat er problemen zijn in de wereld. En elk jaar komen er slachtoffers bij en komen er mensen bij die hulp nodig hebben, dus het wordt hoog tijd om te handelen.	NVR Niet Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	Euhm het gevecht van Artsen Zonder Grenzen tegen de vergeetcrisis blijft duren en daarom willen ze ook sensibiliseren. Ze willen ervoor zorgen dat de mensen weten welke problemen zich afspelen in de wereld. Artsen Zonder Grenzen wil dus tonen welke situaties er zich afspelen en welke acties die dat zij daar tegenover welke acties zij ondernemen X. Maar het gaat ook verder dan de beelden op camera ze willen verder dan gewoon camerabeelden. Ze laten zien euhm dat er tekorten zijn aan medicijnen en ze laten ook zien welk hoe personen hoe mensen van de organisatie hulp verlenen en dit gebeurt dan zonder filter, ze willen echt de realiteit tonen op camera.	VR Niet Niet – VR NVR
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	Dus de conclusie, euhm het gevecht tegen de vergeetcrisis is niet beëindigd en wij moeten echt deelnemen om een gemeenschappelijk front te vormen met Artsen Zonder Grenzen, de organisatie. Het is ook onze verantwoordelijkheid om mensen over heel de wereld te helpen en als wij niet onze ogen sluiten voor deze problemen, kunnen wij samen mirakels verrichten.	VR Niet Niet Niet
Merci pour votre attention.	Dank u wel voor jullie aandacht.	

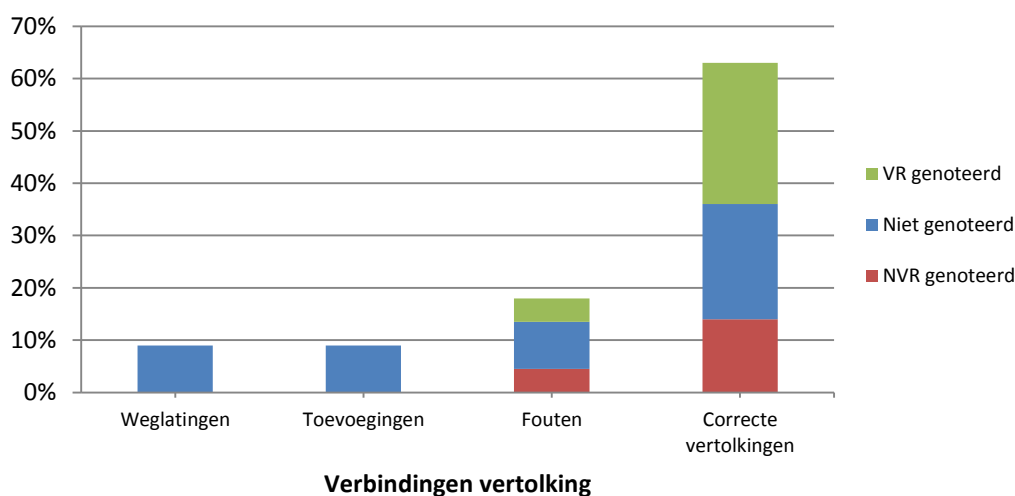
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	8	36%
Weglatingen	2	9%
Toevoegingen	2	9%
Fouten	4	18%
Correcte vertolkingen	14	64%

Tabel 1 – Student A: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	4	18%
Niet genoteerd	11	50%
VR genoteerd	7	32%

Tabel 2 - Student A: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student A: verhouding vertolking - notities

Grafiek 1 - Student A: verhouding vertolking – notities

Uit de eerste tabel, die een algemeen overzicht geeft van de verbindingen in de vertolking, kunnen we afleiden dat student A het merendeel van de verbindingen correct tolkt (64%). De overige verbindingen tolkt student A vooral fout (18%) of hij laat ze weg (9%). Daarnaast voegt hij ook nog eens twee verbindingen toe (9%).

Uit de tweede tabel, die een algemeen overzicht geeft van de verbindingswoorden in de notities, kunnen we afleiden dat student A het merendeel van zijn verbindingswoorden *niet* (N) noteert (50%) in zijn notities. De overige verbindingswoorden noteert student A *volgens de richtlijnen* (VR) (32%) of *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (18%) in zijn notities. *Niet volgens de richtlijnen* (NVR) betekent bij student A dat hij de verbindingswoorden niet in de kantlijn heeft geschreven.

In de grafiek zien we dat alle weglatingen en toevoegingen in de vertolking gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Daarnaast kan de helft van de fouten in de vertolking gekoppeld worden aan een verbindingswoord dat *niet* (N) genoteerd (9%) is in de notities. De verbindingswoorden voor

de fouten in de vertolking zijn verder *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) en *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd (4%) in de notities. Ten slotte zien we dat de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen deels *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd (27%), deels *niet* (N) genoteerd (22%) en deels *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn (19%) in de tolknotities.

Student B

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij om vandaag tussen jullie te zijn en ik wil jullie graag de euh organisatie Artsen Zonder Grenzen voorstellen. Jullie hebben er ongetwijfeld al van gehoord. Nu Artsen Zonder Grenzen is een organisatie die afhankelijk is van onze hulp. Daarom is het belangrijk om euh jullie eraan te herinneren wat hun werk en hun missie is.	Niet NVR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Nu wat is dat precies Artsen Zonder Grenzen? Artsen Zonder Grenzen is een internationale medische hulporganisatie, is een euhm organisatie die humanitaire en medische hulp geeft op internationaal niveau en ze helpen slachtoffers die euhm euh slachtoffer zijn geworden van natuurrampen of van geweld of die in gewelddadige conflicten euh verwickeld zijn. Zij geven ook medische hulp tijdens euh euhm epidemieën en pandemieën. Hun euh doel is om medische hulp te geven op basis van de euh behoeften euhm op euh die bepaalde locatie. XX In euh conflictsituaties euh is het belangrijk dat Artsen Zonder Grenzen euh neutraal euh blijven en euhm niet verwickeld geraken in de euh in de strijd zelf.	NVR NVR Niet (2x)
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces	Nu Artsen Zonder Grenzen, euhm jullie euh kennen deze organisatie en deze organisatie kan dus ook grote dingen euh realiseren. Maar waarom hebben ze dan nog onze hulp nodig? Omdat zonder onze hulp die grote dingen niet gerealiseerd kunnen worden want euh ze zouden vergeten worden. Euh we wij euh vergeten problemen die euh ver van ons bed zijn. Euhm we zien wel problemen en euhm euh we zien euh	Niet (2x) Niet – NVR NVR NVR

objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	problemen en ellende op televisie maar de moment dat we de televisie uitzetten, vergeten we die problemen. En elk jaar zijn er mensen die medische hulp nodig hebben het is dan ook tijd om te reageren.	VR Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	En de strijd van euhm Artsen Zonder Grenzen is onder andere ook het sensibiliseren van mensen die dus de problemen van andere euhm negeren of vergeten. Artsen laat Artsen Zonder Grenzen X laat zien wat die problemen zijn en hoe men die problemen kan oplossen. Maar ze werken ook euh ze werken ook ver van de camera euhm en euh helpen ook mensen zonder euh dat het euh laten zien maar het is wel dat zonder dat ze het laten zien maar het is belangrijk dat ze de realiteit laten zien zonder filter.	Niet Niet Niet NVR Niet – NVR Niet
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	Euh in euhm concluderend, is het dus euh zo dat euhm de strijd euh die Artsen Zonder Grenzen voert verre van gedaan is en X dat wij ook deel van die strijd moeten worden, dat wij één front moeten vormen. Omdat het ook euh allemaal onze verantwoordelijkheid is en X we mogen niet blind zijn voor de problemen zo kunnen wij samen mirakels verwezenlijken.	VR Niet Niet – NVR Niet
Merci pour votre attention.		

Analyse 2 - Student B

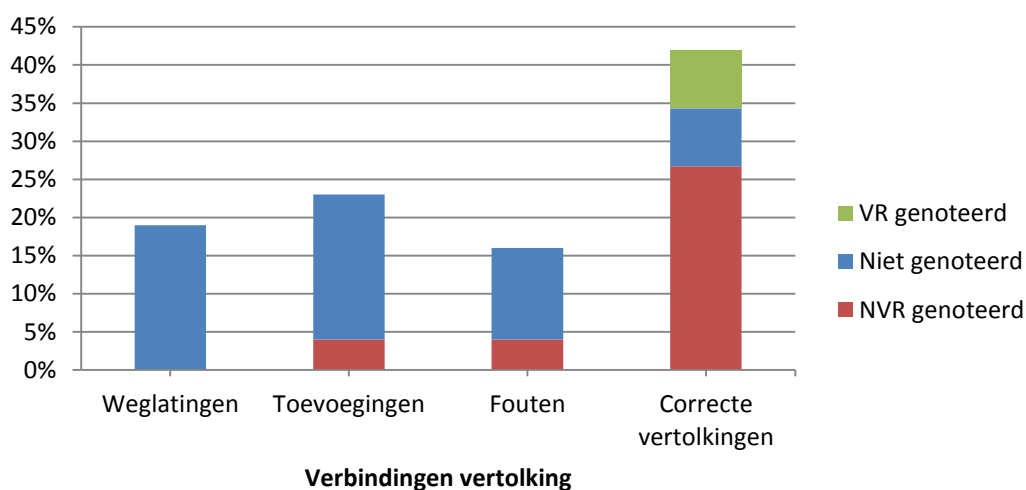
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	15	58%
Weglatingen	5	19%
Toevoegingen	6	23%
Fouten	4	16%
Correcte vertolkingen	11	42%

Tabel 3 - Student B: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	9	34%
Niet genoteerd	15	58%
VR genoteerd	2	8%

Tabel 4 - Student B: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student B: verhouding vertolking - notities

Grafiek 2 - Student B: verhouding vertolking – notities

Uit de eerste tabel kunnen we afleiden dat er meer afwijkingen (58%) in de vertolking van student B voorkomen dan correcte vertolkingen (42%). De groep afwijkingen bestaat uit toevoegingen (23%), weglatingen (19%) en fouten (16%).

De resultaten in de tweede tabel sluiten aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student B het merendeel van de verbindingswoorden *niet* (N) (58%) in zijn notities. Verder noteert student B een groot deel van de verbindingswoorden (34%) *niet volgens de richtlijnen* (NVR) door ze niet te verkorten, bijvoorbeeld 'daarom' of 'omdat', en door ze niet in de kantlijn te noteren. De overige verbindingswoorden (8%) noteert student B *volgens de richtlijnen* (VR) in zijn notities.

Uit de grafiek kunnen we afleiden dat alle verbindingswoorden in de notities voor de weglatingen in de vertolking *niet* (N) genoteerd zijn. Verder zien we dat het merendeel van de toevoegingen (19%) en fouten (12%) in de vertolking gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Verder kan een klein deel van de toevoegingen (4%) en fouten (4%) in de vertolking gekoppeld worden aan

verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de tolknotities. Opvallend genoeg is het merendeel van de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd (27%). Dat wil zeggen dat student B het juiste verbindingswoord niet in de kantlijn en niet verkort noteert. Verder zijn de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen deels *niet* (N) (8%) en deels *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd (8%) in de tolknotities.

Student C

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Goedemiddag dames en heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij dat jullie hier vandaag zijn zodat ik kan vertellen over Artsen Zonder Grenzen. Jullie kennen euh Artsen Zonder Grenzen al een hele tijd omwille van de acties die ze voeren. Maar hun hulp euhm de hulp die ze kunnen bieden is ook afhankelijk van ons. Daarom euh is het belangrijk dat we hun euh hun werk herkennen en euhm dat we hun euh dat we weten wat ze juist doen en wat hun missie is.	VR Niet Niet Niet VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Maar wat is Artsen Zonder Grenzen nu precies? Wel het is een onafhankelijke humanitaire organisatie die internationaal medische hulp biedt. Zowel in geval van natuurrampen als euh bij euhm gewapende conflicten. Maar ze helpen ook slachtoffers van pandemieën en epidemieën. Hun doel is dus euh om medische hulp te bieden aan de personen die het nodig hebben en om hun euh behoeften in kaart te brengen. Ze komen dus tussen bij conflictsituaties. En ze blijven ook onpartijdig, ze blijven dus neutraal, euh tijdens die conflicten en dat is ook het doel van de organisatie.	Niet – VR VR Niet VR VR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout	Euhm dus we w weten wat ze doen en we kennen ook de verschillende capaciteiten die ze hebben om euh grootse dingen te verwezenlijken. En waarom lanceren ze dan nu oproep? Wel omdat ze ook onze hulp nodig hebben. Ze kunnen namelijk euhm hun doelen niet realiseren zonder euh de hulp van ons. Euh anders euhm zouden	Niet VR Niet(2x) VR

simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	we hen namelijk vergeten en dat zou een erg euh groot probleem zijn. Euhm we zien namelijk de acties die ze voeren wel op tv maar als iets als er geen aandacht aan geschonken blijft worden dan zullen we hen snel vergeten eens we de tv uitzetten. En jaarlijks zijn er opnieuw mensen die hulp nodig hebben en die slachtoffer zijn van de verschillende rampen. Het is dus hoog tijd, dames en heren, dat we in actie schieten en dat we mee in strijd treden met de Artsen Zonder Grenzen.	VR VR Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	Want we moeten deze crisis euh deze vergetenscrisis euh proberen te vermijden en zorgen dat we mensen kunnen sensibiliseren om Artsen Zonder Grenzen te steunen. En om ervoor te zorgen dat die probleemzones niet vergeten worden. X X (6,7) Hmm (3,4) euhm (2,3) maar ook weg van de camera doet Artsen Zonder Grenzen euh versch doet Artsen Zonder Grenzen enorm veel. Ze bieden namelijk medicijnen aan aan mensen die ze nodig hebben en ook euh verdere medische hulp. Dus zij tonen echt de realiteit euh wat er hoe het er aan toe gaat in die conflictgebieden en dit zonder een filter.	Niet Niet Niet Niet (2x) VR – NVR VR
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	X Om die problemen te kunnen blijven bestrijden moeten we dus een euh een front vormen, moeten we ons allemaal veredigen verenigen samen met Artsen Zonder Grenzen. Want het is ook onze verantwoordelijk en als we onze ogen sluiten kunnen we niet tot mirakels komen die nodig zijn.	Niet (2x) VR – NVR Niet
Merci pour votre attention.	Dank u wel!	

Analyse 3 - Student C

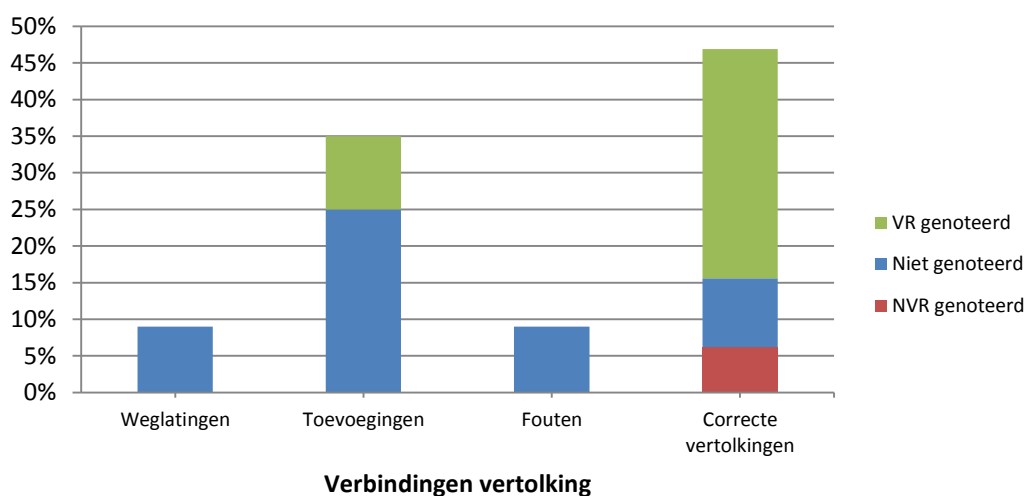
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	17	53%
Weglatingen	3	9%
Toevoegingen	11	35%
Fouten	3	9%
Correcte vertolkingen	15	47%

Tabel 5 - Student C: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	2	6%
Niet genoteerd	17	53%
VR genoteerd	13	41%

Tabel 6 - Student C: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student C: verhouding vertolking - notities

Grafiek 3 - Student C: verhouding vertolking – notities

In de eerste tabel zien we dat student C meer weglatingen (9%), toevoegingen (35%) en fouten (9%) tolkt dan correcte vertolkingen (47%). Het aantal toevoegingen ligt bij student C veel hoger dan bij de andere studenten.

De resultaten in de tweede tabel sluiten aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student C het merendeel van de verbindingswoorden *niet* (N) (55%) en een kleiner deel *volgens de richtlijnen* (VR) (39%) in zijn tolknotities. De overige verbindingswoorden (6%) noteert student C *niet volgens de richtlijnen* (NVR) in zijn notities door ze niet in de kantlijn te noteren.

Ook bij student C kunnen de weglatingen (9%), fouten (9%) en toevoegingen (25%) in de vertolking gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Het valt op dat een klein deel van de toevoegingen (10%) in de vertolking gekoppeld kan worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn. Student C noteert met andere woorden veel meer verbindingswoorden *volgens de richtlijnen* (VR) in zijn notities dan dat er verbindingen in de brontekst zijn. Verder zien we,

net zoals bij de andere studenten, dat het merendeel van de correcte vertolkingen (31%) kan worden gelinkt aan een verbindingswoord dat *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd is in de notities. Voor de overige correcte vertolkingen worden de verbindingswoorden *niet* (N) (9%) of *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (6%) genoteerd in de tolknotities.

Student D

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Goeiedag	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij dat ik hier kan zijn om jullie een organisatie voor te stellen, Artsen Zonder Grenzen. Jullie hebben er waarschijnlijk wel al van gehoord, van hun acties en van wat de organisatie precies is, maar de organisatie heeft onze hulp nodig. Daarom euhm wil ik even terugkeren naar hun werk, hun missie, de missie van Artsen Zonder Grenzen.	VR Niet VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartial et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Eerst, wat is Artsen Zonder Grenzen? Artsen Zonder Grenzen is een humanitaire on organisatie die onafhankelijk werkt, die medische hulp verschaft op internationaal niveau aan mensen in nood, aan oorlogsslachtoffers maar ook aan slachtoffers van natuurrampen. Ze verschaffen medische hulp euhm in het geval van een pandemie of een endemie. Euhm dus hun doel is vooral om medische hulp te verschaffen en de noden te evalueren. Dus Artsen Zonder Grenzen euhm komt tussen in conflictgebieden maar blijft daarin wel onpartijdig en neutraal. X Dat is het eerste punt van hun missie.	VR Niet VR VR Niet
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être	Wij kennen Artsen Zonder Grenzen en ook zijn we getuige van wat de organisatie doet en kan want ze doet heel grote dingen. Dus waarom heeft Artsen Zonder Grenzen nu onze hulp nodig om hun acties te realiseren? Zonder onze hulp zou het niet mogelijk zijn en we moeten zorgen dat die problemen in de wereld uit de vergetelheid worden gehaald. Omdat zo'n dingen snel vergeten worden. Die problemen staan vaak ver van ons of	NVR VR – NVR Niet

réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	van onze gemeenschap. Op televisie zien we die ellende maar die zijn we snel vergeten. Daarenboven zijn er komen er jaarlijks nog nieuwe problemen bij, nieuwe mensen die onze hulp nodig hebben. Dus het is hoog tijd dat we actie ondernemen.	NVR VR Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	Ik wil het nu hebben over de strijd van Artsen Zonder Grenzen. Een strijd die Artsen Zonder Grenzen voert om problemen in de wereld uit de vergetelheid te halen en dat doen ze door te sensibiliseren. Euhm mensen verdrukken de problemen maar Artsen Zonder Grenzen toont aan wat ze doen en wat mogelijk oplossingen zijn voor conflicten. Maar ze doen dat ook ver van de camera's. Euhm ze bekritisieren bijvoorbeeld het gebrek aan medische hulp euhm en tonen aan welke mensen in nood zijn en hulp nodig hebben. Ze tonen het werk hun werk en de realiteit zoals het is zonder enige filter.	NVR Niet NVR NVR - Niet
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	Maar de strijd van Artsen Zonder Grenzen is nog lang niet af. Om dat te doen euhm moeten wij ook ons steentje bijdragen. We moeten samen één front ma een front vormen en x onze verantwoordelijkheid nemen. Euhm we mogen onze ogen niet sluiten want we kunnen nog wonderen doen, want daarmee kunnen we nog wonderen doen.	VR NVR NVR Niet
Merci pour votre attention.	Bedankt voor jullie aandacht.	

Analyse 4 - Student D

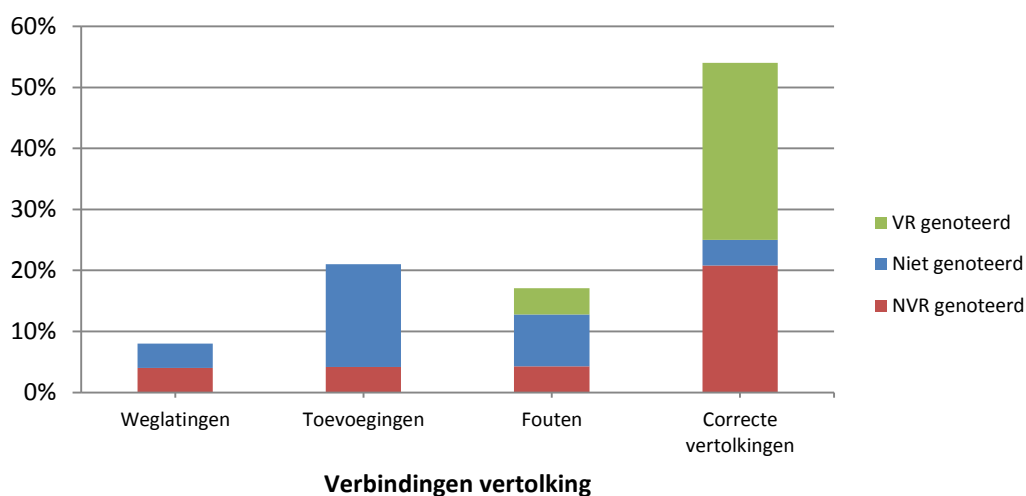
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	11	46%
Weglatingen	2	8%
Toevoegingen	5	21%
Fouten	4	17%
Correcte vertolkingen	13	54%

Tabel 7 - Student D: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	8	33%
Niet genoteerd	8	33%
VR genoteerd	8	33%

Tabel 8 - Student D: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student D: verhouding vertolking - notities

Grafiek 4 - Student D: verhouding vertolking – notities

In tegenstelling tot studenten A, B en C zien we in de eerste tabel dat student D meer verbindingen correct heeft getolkt (54%) dan weggelaten (8%), toegevoegd (21%) of fout getolkt (17%).

De resultaten in de tweede tabel sluiten niet aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student D evenveel verbindingswoorden *niet* (N) (33%) en *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (33%) als *volgens de richtlijnen* (VR) (33%). De verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn, staan niet in de kantlijn van de tolknotities.

Uit de grafiek kunnen we afleiden dat het *niet* (N) noteren van verbindingswoorden in de tolknotities opnieuw gekoppeld kan worden aan toevoegingen (17%), foute vertolkingen (9%) en weglatingen (4%) in de vertolking. Een andere opvallende vaststelling is dat er voor een klein deel van de weglatingen in de vertolking van student D, een verbindingswoord *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) genoteerd is in de notities. Dat werd bij de vorige studenten niet gedaan. Verder kunnen verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de notities, gekoppeld worden aan toevoegingen (4%),

fouten (4%) en correcte vertolkingen (20%) in de vertolking. De correcte vertolkingen kunnen verder gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (29%) en *niet* (N) (4%) genoteerd zijn in de tolknotities. Een ander opmerkelijk resultaat is dat een klein deel van de fouten (4%) gekoppeld kan worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de tolknotities.

Student E

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren goedemiddag	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben heel blij dat ik hier ben vandaag om u de organisatie Artsen Zonder Grenzen voor te stellen. U heeft ongetwijfeld al horen spreken over die organisatie en u weet ongetwijfeld ook dat die afhankelijk is van onze steun. En daarom ben ik ie ben ik hier om het euhm werk en het doel van Artsen Zonder Grenzen nog eens in de schijn schijnwerpers te zetten.	Niet NVR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Ten eerste, wat is Artsen Zonder Grenzen eigenlijk? Het is een humanitaire organisatie euh een onafhankelijke organisatie die zorgt voor medische hulp aan slachtoffers van gewapende conflicten en aan slachtoffers van natuurrampen. En ze helpt ook epidemieën en pandemieën euhm helpt ook slachtoffers van epidemieën en pandemieën. Het doel van de organisatie is om medicatie te geven euhm en dat doen ze nadat euh ze zien waar de nood het hoogste is. Artsen Zonder Grenzen werkt in conflictzones en daarom moeten ze te allen tijde neutraal en onpartijdig blijven, dat is ook een van de doelstellingen van de organisatie.	NVR NVR Niet Niet Niet
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces	Goed, nu kent u de organisatie een beetje en waartoe deze in staat is maar u kan zich maar waarom heeft die organisatie dan onze hulp nog nodig? Wel als euhm de or de Artsen Zonder Grenzen geen hulp van ons meer kreeg en geen giften, dan zouden ze niet kunnen realiseren wat ze nu realiseren, dan zouden ze geen hulp kunnen bieden euh aan verschillende soorten slachtoffers. Artsen Zonder Grenzen	NVR (2x) Niet

objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	probeert eigenlijk hulp te bieden aan problemen die zich ver van ons bed afspelen en zorgt ervoor dat die euh dat die problemen niet vergeten geraken. Want wij zien op het nieuwsbericht of op televisie wel vaak iets dat iets gebeurt maar eens de televisie dan uitgeschakeld wordt dan vergeten we snel die problemen. En elk jaar komen er nieuwe problemen bij en nieuwe nieuwe slachtoffers dus het is hoog tijd om in actie te schieten.	Niet Niet Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	Euh nu zal ik iets zeggen over de strijd die Artsen Zonder Grenzen levert. Artsen Zonder Grenzen werkt euhm zorgt ervoor dat pro belangrijke problemen niet in de vergetelheid geraken en daarvoor probeert ze mensen te sensibiliseren X door situaties aan te kaarten en ook te tonen welke maatregelen ze neemt om euhm die situaties te proberen op te lossen. X Artsen Zonder Grenzen werkt ook naast de camera bijvoorbeeld ze bekritiseert bijvoorbeeld euhm het gebrek aan medicatie.	Niet Niet Niet Niet NVR
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	En dus kunnen we zeggen dat Artsen Zonder Grenzen de harde realiteit toont en dat de strijd nog niet voorbij is. X X X (onderbreking)	NVR Niet – NVR – Niet
Merci pour votre attention.		

Analyse 5 - Student E

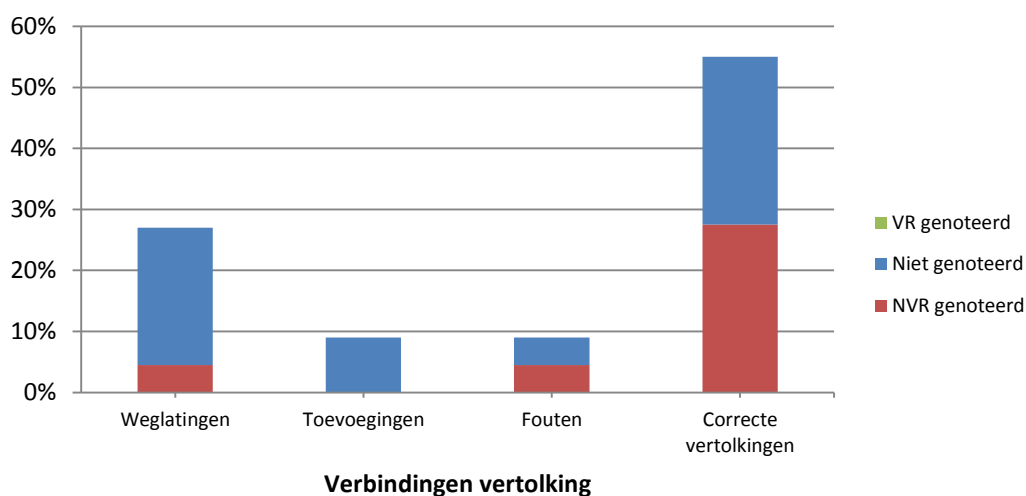
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	10	45%
Weglatingen	6	27%
Toevoegingen	2	9%
Fouten	2	9%
Correcte vertolkingen	12	55%

Tabel 9 - Student E: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	8	36%
Niet genoteerd	14	64%
VR genoteerd	0	0%

Tabel 10 - Student E: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student E: verhouding vertolking - notities

Grafiek 5 - Student E: verhouding vertolking – notities

Student E tolkt volgens de eerste tabel meer verbindingen correct (55%) dan dat hij er weglaat (27%), toevoegt (9%) of fout tolkt (9%). Een belangrijke opmerking moet gemaakt worden in verband met het slot van student E waar drie verbindingen worden weggelaten. Student E heeft die verbindingen fout genoteerd en vermoedelijk niet meer getolkt door de onderbreking van de docent.

De resultaten uit de tweede tabel spreken de resultaten uit de eerste tabel tegen. Zo noteert student E geen enkel verbindingswoord *volgens de richtlijnen* (VR) in zijn tolknotities. Het merendeel van de verbindingswoorden in zijn notities noteert student E *niet* (N) (64%) en een kleiner deel *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (36%). De verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn, staan niet in de kantlijn.

De grafiek schetst een beeld van de situatie. De correcte vertolkingen kunnen voor de helft gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (27,5%) en voor de helft aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (27,5%) genoteerd zijn in de tolknotities. Op die manier wordt student E wel herinnerd aan de brontekst maar op een

andere manier dan in de literatuur wordt voorgesteld. De weglatingen (23%), toevoegingen (9%) en fouten (4,5%) in de vertolking van student E kunnen gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Verder kunnen de weglatingen (4,5%) en fouten (4,5%) in de vertolking van student E ook af en toe gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de tolknotities.

Student F

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren, goedemiddag	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij om u hier te kunnen verwelkomen. Ik ga jullie vertellen over de organisatie Artsen Zonder Grenzen waar jullie wellicht al van gehoord hebben. Ik ga vertellen over de acties en de realisaties die zij kunnen verwezenlijken aan de hand euh afhankelijk van onze hulp euh en X over wat ze doen en wat hun missie is.	Niet Niet
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Eerst en vooral, wat houdt Artsen Zonder Grenzen juist in? Het is een humanitaire organisatie, een onafhankelijke organisatie, die op internationaal vlak medische hulp voorziet in conflictgebieden en euh in gebieden waar er na een natuurramp waar er zich een natuurramp voordeed. Maar ze helpen ook in gebieden waar er een pandemie of epidemie is uitgebroken. Hun doel is dus om hulp te voorzien op basis van een evaluatie van de noden in dat gebied. Artsen Zonder Grenzen bevinden zich dus in conflictgebieden en het is belangrijk dat ze onpartijdig en neutraal zijn, ook dat is een doel van hen.	NVR NVR Niet NVR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout	Nu we weten wat deze organisatie inhoudt en wat we kunnen doen euhm wat namelijk veel is, kunnen vragen moeten we ons X afvragen waarom deze organisatie onze hulp nodig heeft? Zonder ho ons kunnen hun doelen euh niet gerealiseerd worden. Er is ook sprake van een crisis om te vergeten wat er aan de hand is omdat de	Niet – NVR Niet Niet

simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	problemen zich ver van ons bevinden. We zien het op tv en we lezen over de euhm ellendigheid in de krant maar we vergeten euhm wat er aan de hand is eens we de tv of uitzetten of de krant dicht slagen. X Elk jaar doen er zich nieuwe problemen voor en is er in een nieuw gebied hulp nodig. Het is dan belangrijk ook actie te ondernemen.	NVR Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	Het is ook de strijd van de artsen om euh tegen deze crisis van het vergeten in te gaan, ze willen de mensen selis sensibiliseren die want de mensen durven soms euh te negeren wat er in de realiteit zich afspeelt. Ze willen X tonen wat wat hun wat ze juist doen X. X Ze hebben ook vaak te euhm kritiek op het tekort van de medi euh aan tegen het tekort van medicijnen en tonen ook wat er zich in die gebieden allemaal afspeelt. Ze tonen de realiteit zonder filter.	Niet (2x) Niet Niet Niet (2x) NVR – Niet
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	X De strijd van Artsen Zonder Grenzen is nog euh is ver van euh ge gedaan euh want ook wij moeten deelnemen. We moeten samen een geme gezamenlijk euh front vormen en ook onze verantwoordelijkheid nemen voor deze om deze ellende op te lossen in andere gebieden. We mogen onze als we onze ogen niet sluiten, kunnen we werkelijkheid mirakels verrichten.	Niet Niet NVR Niet NVR
Merci pour votre attention.	Dank u wel euh dank u voor u jullie aandacht	

Analyse 6 - Student F

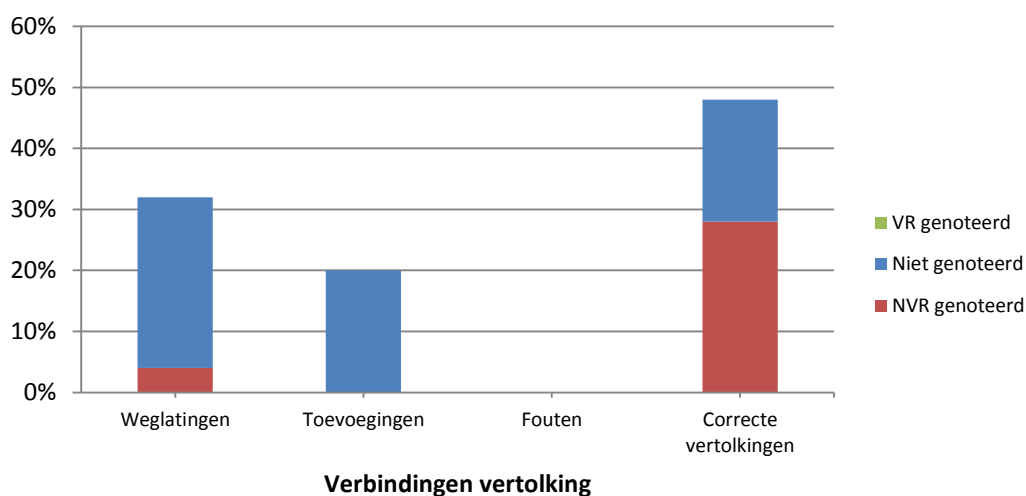
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	13	52%
Weglatingen	8	32%
Toevoegingen	5	20%
Fouten	0	0%
Correcte vertolkingen	12	48%

Tabel 11 - Student F: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	8	32%
Niet genoteerd	17	68%
VR genoteerd	0	0%

Tabel 12 - Student F: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student F: verhouding vertolking - notities

Grafiek 6 - Student F: verhouding vertolking – notities

Uit de eerste tabel kunnen we afleiden dat student F ongeveer de helft van de verbindingen correct heeft getolkt (48%). Daarnaast heeft hij verbindingen laten wegvallen (32%) en toegevoegd (20%) maar geen enkele verbinding fout getolkt.

De resultaten in de tweede tabel sluiten niet aan bij de resultaten in de eerste tabel. Net zoals bij student E noteert student F het merendeel van de verbindingswoorden (68%) *niet* (N) in zijn tolknotities. De andere verbindingswoorden noteert student F *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (32%) door ze niet in de kantlijn te schrijven in zijn tolknotities.

De grafiek schetst een beeld van de situatie van student F. Zo kunnen de correcte vertolkingen deels gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (28%) genoteerd zijn in de tolknotities van student F. Op die manier wordt student F wel herinnerd aan de brontekst maar op een andere manier dan in de literatuur wordt voorgesteld. De overige correcte vertolkingen kunnen gekoppeld worden aan een verbindingswoord dat *niet* (N) (20%) genoteerd is in de tolknotities. Voor de weglatingen (28%) en fouten (20%) in de vertolking wordt het merendeel van de

verbindingswoorden *niet* (N) genoteerd in de tolknotities. Ten slotte wordt een klein deel van de verbindingswoorden voor de weglatingen in de vertolking *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) genoteerd in de tolknotities.

Student G

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij dat ik X het vandaag met u mag hebben over Artsen Zonder Grenzen. U heeft ongetwijfeld al van die organisatie gehoord en u weet welke acties de organisatie uitvoert. U weet ongetwijfeld ook dat de acties van Artsen Zonder Grenzen van onze hulp afhankelijk zijn. Dat is waarom ik u graag nog eens wil herinneren aan het werk dat de actie uitvoert en aan de missie van de actie.	VR VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins.	Wie is Artsen Zonder Grenzen nu eigenlijk? Wel Artsen Zonder Grenzen is een menselijk organisatie die onafhankelijk is. Ze biedt medische hulp aan mensen aan mensen uit van over de hele wereld die gewond zijn door euh gewapende conflicten of die getroffen worden door natuurrampen. Daarnaast biedt ze ook medische hulp aan mensen die slachtoffer zijn van een pandemie of van een epidemie. Het doel van de organisatie is medische hulp te bieden en om dat te kunnen moet de moeten de noden van die mensen geëvalueerd worden. Dus Artsen Zonder Grenzen komt euh wordt ingeroepen of de hulp van Artsen Zonder Grenzen wordt ingeroepen bij conflictsituaties. En wat heel belangrijk is, is dat euh de organisatie onpartijdig en neutraal is, dat is ook een van hun doelen .	Niet VR Niet VR
Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.		Niet
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait	Dus we kennen de organisatie en we weten ook waartoe ze in staat is. Ze is in staat tot heel grote dingen. Dus waarom heeft de organisatie nu nog onze hulp nodig? Wel ze heeft hulp nodig om hun doelen te bereiken. Omdat zonder onze hulp die doelen eenvoudigweg niet bereikt worden. Het probleem is dat de problemen waarmee de actie geconfronteerd wordt, snel vergeten worden. Dat komt omdat ze zo ver liggen van onze maatschappij, van onze leefwereld. We zien die problemen	VR – NVR VR Niet

de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir ! Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée. En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles. Merci pour votre attention.	inderdaad wel op de televisie en in de journales maar zodra ze van het scherm verdwenen zijn, zijn we de problemen opnieuw vergeten. X Ieder jaar komen er steeds meer mensen bij die nood hebben aan medische hulp en het is heel belangrijk dat daarnaar gehandeld wordt. Ik wil u dus graag de strijd van Artsen Zonder Grenzen even verduidelijken. X Die strijd gaat vooral over de crisis van het vergeten waar ik het zonet over had. Het is dus heel belangrijk dat mensen gesensibiliseerd worden. Artsen Zonder Grenzen wil ons X bewust maken van de situaties waarmee ze te maken krijgen en de acties euhm die ze ondernemen X. En dat doen ze ver van de camera of ook ver van de camera. De actie levert dus kritiek op het gebrek aan medicamenten waarmee ze mee te maken krijgen en ze leveren dus medi euhm ze leveren medische hulp zoals ik al zei. Dus Artsen Zonder Grenzen laat ons eigenlijk de realiteit zien en dat zonder filter. Ik kan concluderen dat de strijd van Artsen Zonder Grenzen nog niet ten einde is (<i>onderbreking</i>) maar we moeten wel aan de strijd deelnemen en een front vormen X. We moeten X onze verantwoordelijkheid nemen om te helpen en als we onze ogen sluiten en samenwerken, als we samenwerken kunnen we mirakels teweegbrengen. Dank u wel.	VR Niet Niet Niet Niet Niet (2x) Niet Niet Niet VR Niet - VR VR
--	---	---

Analyse 7 - Student G

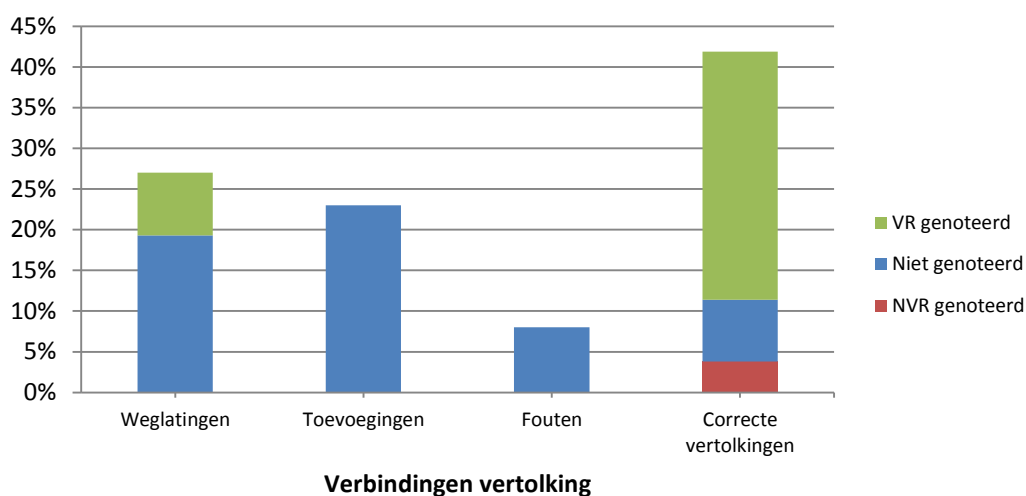
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	15	58%
Weglatingen	7	27%
Toevoegingen	6	23%
Fouten	2	8%
Correcte vertolkingen	11	42%

Tabel 13 - Student G: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	1	4%
Niet genoteerd	15	58%
VR genoteerd	10	38%

Tabel 14 - Student G: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student G: verhouding vertolking - notities

Grafiek 7 - Student G: verhouding vertolking – notities

In de eerste tabel zien we dat student G meer weglatingen (27%), toevoegingen (23%) en fouten (8%) tolkt dan correcte vertolkingen (42%).

De resultaten in de tweede tabel sluiten aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student G het merendeel van de verbindingswoorden in de notities *niet* (N) (58%). Daarnaast noteert hij de verbindingswoorden gedeeltelijk *volgens de richtlijnen* (VR) (32%) en gedeeltelijk *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) door ze niet in kantlijn van zijn tolknotities te schrijven.

De grafiek geeft aan dat voor alle toevoegingen en fouten in de vertolking de verbindingswoorden *niet* (N) genoteerd zijn in de notities. Ook voor het merendeel van de weglatingen in de vertolking (19%) is het verbindingswoord *niet* (N) genoteerd in de tolknotities. Verder kunnen de weglatingen in de vertolking deels (7%) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de notities. Het merendeel van de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen is *volgens de richtlijnen* (VR) (31%) genoteerd. Een kleiner deel van de correcte vertolkingen kan

gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (7%) en *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) genoteerd zijn in de tolknotities.

Student H

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Euhm dag, ik ben blij dat ik onder jullie X dat ik jullie mag presenteren de volgende organisatie mag presenteren, namelijk Artsen Zonder Grenzen. U heeft hier al reeds iets over gehoord, over de acties die zij voeren. (2,7) Maar de acties waarover ik spreek hebben onze hulp nodig, ze zijn afhankelijk van onze hulp. Daarom wil ik het hebben over het werk van de Artsen Zonder Grenzen en hun missie.	Niet Niet Niet
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Wat is Artsen Zonder Grenzen nu? Het is een onafhankelijke organisatie die op internationaal niveau euhm medische hulp wil geven aan mensen die slachtoffer zijn van geweld of van natuurlijke rampen. Ook van slachtoffers van epidemies of pandepimieën. Maar die medische hulp die edi is afhankelijk van wat ze nodig hebben. (5,6) X X Wat moet euh Artsen Zonder Grenzen zeker blijven, zij hebben vinden hun neutraliteit en onpartijdigheid heel belangrijk.	VR Niet VR – Niet (2x)
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de	(5,5) Artsen Zonder Grenzen heeft heel veel kunnen realiseren tot vandaag de dag. Maar waarom hebben zij dan onze hulp nu net nodig om dit te kunnen realiseren? Dit is omdat zonder onze hulp de organisatie helemaal niet kan slagen in hun omzet. Wij vergeten vaak de problemen die ver weg gebeuren die ver van ons weg. Rampen of miserie zien we wel op tv maar eens dat de tv afgesloten wordt, vergeten we alles wat er gebeurd is in euh het buitenland. (4,1) X Elk jaar zijn er steeds opnieuw grote rampen en medische hulp is erg nodig. Het is daarom tijd om nu te handelen.	VR – NVR VR VR Niet Niet

chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir ! Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée. En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles. Merci pour votre attention.	Waar voert Artsen Zonder Grenzen strijd tegen? X Zij willen enkele elementen aan de aandacht brengen die men gemakkelijk vergeet. Artsen Zonder Grenzen wil de mensen stabili sensibiliseren. Dus Artsen Zonder Grenzen gaat mensen tonen wat de situatie op dit moment is en welke oplossingen er kunnen zijn. X Ook weg van de camera's voeren zij acties. Ze willen bijvoorbeeld euhm aanhalen willen mi het tekort aan medicamenten aanhalen. En ze willen eigenlijk de werkelijkheid tonen zonder een filter. (4,9) X Maar hun strijd is natuurlijk nog niet afgesloten, verre van afsluiting. Hun probleem want (onderbreking) X X X	Niet Niet VR Niet Niet – NVR Niet Niet – NVR – Niet
--	---	---

Analyse 8 - Student H

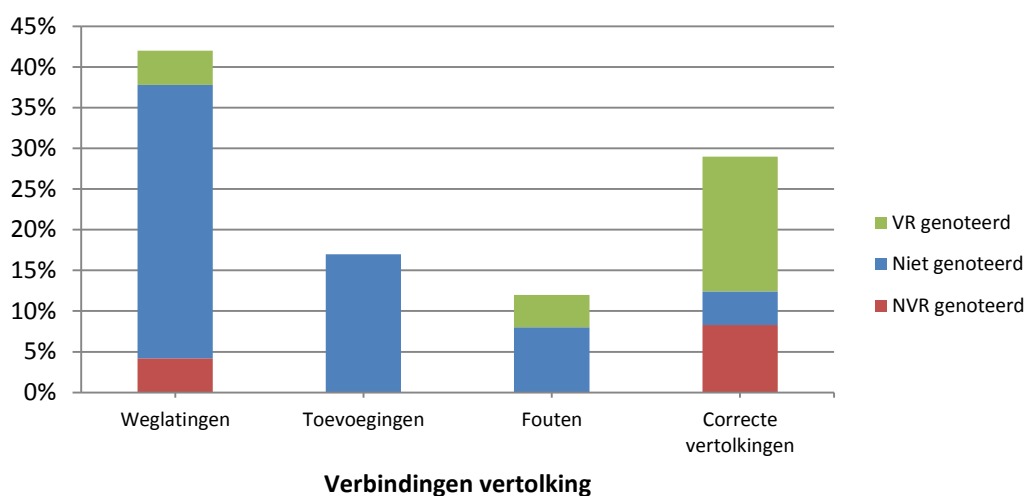
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	17	71%
Weglatingen	10	42%
Toevoegingen	4	17%
Fouten	3	12%
Correcte vertolkingen	7	29%

Tabel 15 - Student H: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	3	12%
Niet genoteerd	15	63%
VR genoteerd	6	25%

Tabel 16 - Student H: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student H: verhouding vertolking - notities

Grafiek 8 - Student H: verhouding vertolking - notities

Uit de eerste tabel blijkt dat student H veel meer afwijkingen (71%) dan correcte vertolkingen (29%) tolkt. De groep afwijkingen bestaat uit weglatingen (42%), toevoegingen (17%) en fouten (12%). Een belangrijke opmerking gaat over de drie weglatingen na de onderbreking. Het zou kunnen dat de student door de onderbreking zijn vertolking niet meer heeft kunnen afmaken maar aangezien student H geen verbindingswoorden voor die verbindingen had genoteerd, vermoeden we dat hij toch niet in staat zou zijn geweest om ze te tolken.

De resultaten in de tweede tabel sluiten aan bij de resultaten in de eerste tabel. Daarin zien we dat student H het merendeel van de verbindingswoorden *niet* (N) (63%) noteert in zijn tolknotities. Daarnaast noteert hij de verbindingswoorden deels *volgens de richtlijnen* (VR) (25%) en deels *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (12%) door ze niet in de kantlijn van zijn tolknotities te schrijven.

In de grafiek zien we dat vooral de weglatingen (34%) en toevoegingen (17%) in de vertolking gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Daarnaast worden de verbindingswoorden voor de weglatingen in de

vertolking *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) en *volgens de richtlijnen* (VR) (4%) genoteerd in de tolknotities. Een klein deel van de fouten in de vertolking (8%) kan gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Voor de overige fouten in de vertolking (4%) wordt een verbindingswoord *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd in de tolknotities. Het merendeel van de correcte vertolking kan gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (17%) genoteerd zijn in de tolknotities. De verbindingswoorden voor de overige correcte vertolkingen worden *niet* (N) (4%) en *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (8%) genoteerd in de tolknotities.

Student I

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren, goedemiddag	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij dat euhm me tussen jullie bevindt om euhm toe te lichten wat Artsen Zonder Grenzen doet. Jullie hebben waarschijnlijk al gehoord euh van wat deze organisatie doet en de acties die ze organiseert. En euh die acties daar is onze hulp voor nodig. En daarom euhm wil ik u euhm het werk en euh de missie van Artsen Zonder Grenzen toelichten.	NVR VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Eerst en vooral, wat is nu euh de organisatie Artsen Zonder Grenzen? Het is een humanitaire organisatie die onafhankelijk euhm is en internationaal medische hulp levert aan euhm slachtoffers van bijvoorbeeld euhm natuurrampen. Maar ze verschaft ook euh medische hulp aan slachtoffers van pandemieën en epidemieën. Het doel is om euhm de medische hulp te leveren aan euh personen in nood. X En Artsen Zonder Grenzen bevindt zich euhm. Artsen Zonder Grenzen heeft nog een ander doel dat is euh om onpartijdig en neutraal te blijven.	NVR VR Niet VR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi	En euhm we weten dat de organisatie euhm veel kan realiseren. Dus men kan zich afvragen waarom nu nog onze hulp vragen? Maar euh zonder onze hulp zijn er ook geen euh doelen die gerealiseerd kunnen worden. En die euhm crisis van	VR VR Niet

l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir ! Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée. En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles. Merci pour votre attention.	het vergeten is euhm toch wel sterk aanwezig euhm er we vergeten snel euh de problemen die zich ver van ons bevinden en het is waar dat we vaak die problemen op televisie zien, op het journaal, maar euhm van zodra de televisie uitgeschakeld wordt, vergeten we nogal snel die problemen. En elk jaar ontstaan er euh nieuwe problemen, zijn er nieuwe euh mensen die medische hulp nodig hebben. En het is euhm zeker tijd om te reageren. En euhm die daarom wil dus de organisatie ook euhm sensibiliseren, om niet te vergeten. Want het publiek negeert euhm vaak de problemen. En Artsen Zonder Grenzen wil aantonen wat hun acties euhm wat de acties van hen precies inhouden X euhm maar ook doen ze dat ver van de camera's. Ze tonen dat er te weinig euhm medische hulp is en tonen euhm mensen die euhm medische hulp nodig hebben. Ze tonen eigenlijk de realiteit zonder filter. We kunnen concluderen dat euhm de strijd van Artsen Zonder Grenzen nog niet gedaan is, verre van zelfs. En euh wij allemaal moeten daaraan deelnemen en een gemeenschappelijk front vormen X. En ook onze euhm verantwoordelijkheid opnemen om mensen te helpen. X Dank u.	VR Niet Niet VR Niet Niet – VR (2x) VR Niet – NVR Niet
---	---	---

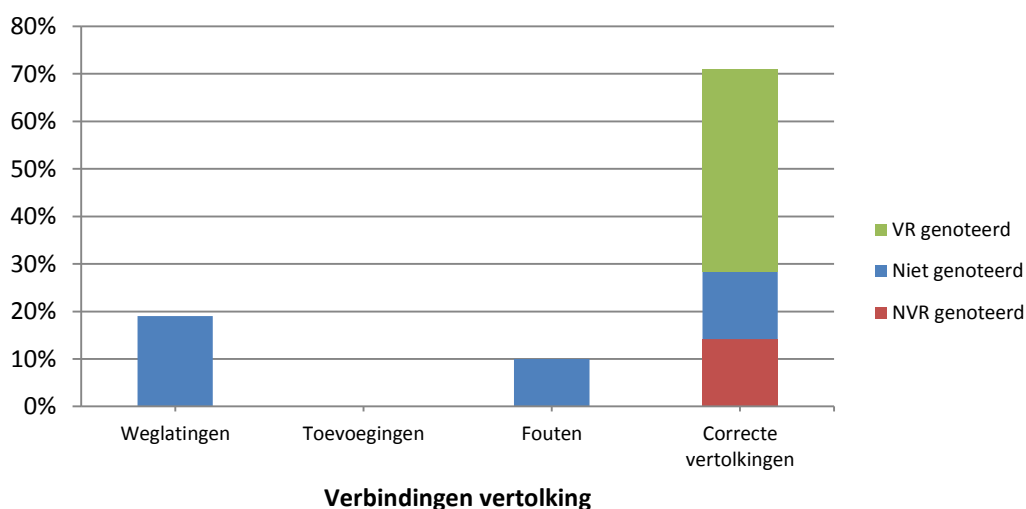
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	6	29%
Weglatingen	4	19%
Toevoegingen	0	0%
Fouten	2	10%
Correcte vertolkingen	15	71%

Tabel 17 - Student I: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	3	14%
Niet genoteerd	8	38%
VR genoteerd	10	48%

Tabel 18 - Student I: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student I: verhouding vertolking - notities

Grafiek 9 - Student I: verhouding vertolking – notities

In de eerste tabel zien we dat student I het merendeel van de verbindingen correct tolkt (71%). Het aantal afwijkingen (29%) in de vertolking is kleiner dan bij de andere studenten en bestaat enkel uit weglatingen (19%) en fouten (10%) in de vertolking.

De resultaten in de tweede tabel sluiten aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student I het merendeel van de verbindingswoorden (48%) *volgens de richtlijnen* (VR) in zijn notities. De overige verbindingswoorden noteert student I *niet* (N) (38%) of *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (14%) in zijn notities door ze niet in de kantlijn te schrijven.

De grafiek toont de situatie van student I. Alle weglatingen en fouten in de vertolking van student I kunnen gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. De correcte vertolkingen kunnen deels gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (14%) genoteerd zijn in de tolknotities en deels gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (14%) genoteerd zijn in de tolknotities. Verder kan het merendeel van de correcte vertolkingen gekoppeld worden aan een verbindingswoord dat *volgens de richtlijnen* (VR) (43%) genoteerd is in de notities.

Student J

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren, goedemiddag	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben blij dat ik mij tussen jullie bevind vandaag. En ik wil dan graag de organisatie Artsen Zonder Grenzen voorstellen. Jullie hebben waarschijnlijk al wel gehoord van Artsen Zonder Grenzen en de acties dat die die die organisatie uitvoert en jullie weten ook al dat Artsen Zonder Grenzen onze hulp daarvoor nodig heeft. Daarom wil ik nu nog eens herhalen welk wat soort werk Artsen Zonder Grenzen doet.	Niet NVR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Om te beginnen euh allereerst, wat is Artsen Zonder Grenzen? Het is een hulporganisatie die onafhankelijk werkt en die medische hulp euh internationale medische hulp aanbiedt aan slachtoffers van geweld en van natuurrampen. Die ze bieden ook medische hulp bij pandemieën en epidemieën aan de slachtoffers. Het doel van Artsen Zonder Grenzen is medische hulp te bieden aan personen die na een evaluatie van de noden. Artsen Zonder Grenzen be werkt dus in euh conflictsituaties maar is altijd onpartijdig dat is ook en neutraal, dat is ook een van hun doelen het onpartijdig en neutraal blijven.	NVR NVR Niet (2x) NVR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé. mais on oublie	We kennen de organisatie en we weten wat die kan doen, grote dingen namelijk. Maar dan kunnen we ons toch afvragen: waarom ? Waarom vraagt Artsen Zonder Grenzen nu nog steeds hulp om hun doelen te bereiken? Wel zonder onze hulp zouden ze die doelen nooit kunnen bereiken want er is altijd het gevaar van het vergeten en door dat de gevaar kunnen de doelen niet bereikt worden. We vergeten heel snel problemen die ver van ons bed zijn. We zien natuurlijk de natuurrampen en alle ellende op de televisie maar zodra de televisie uitgaat vergeten we die die ellende. Daarbij komt ook nog dat er elk jaar nieuwe problemen opduiken en dat er nieuwe personen medische hulp nodig hebben. Het is dus hoog tijd dat we handelen.	Niet NVR Niet VR VR

très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir ! Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée. En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles. Merci pour votre attention.	Ik ver daarom vertel ik jullie nu over de strijd van Artsen Zonder Grenzen tegen het vergeten. Euh Artsen Zonder Grenzen voert een strijd tegen het vergeten door de mensen te sensibiliseren want men kent vaak niet de he hele realiteit. Daarom wil Artsen Zonder Grenzen de situaties tonen waarin ze werken en de acties die ze voeren om er de problemen op te lossen. Maar ze doen ook andere dingen ver van de camera. Zo bekritisieren ze het gebrek aan medicijnen op bepaalde plaatsen en geven ze steun aan mensen die medische hulp bieden. Artsen Zonder Grenzen toont de realiteit zonder filter. Dus de strijd van Artsen Zonder Grenzen mag nooit ophouden. (1,5) Euhm (3,1) om dit probleem op om de problemen in de wereld op te lossen is het belangrijk dat ook wij ons verenigen met de organisatie Artsen Zonder Grenzen want het is ook onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor mensen die problemen hebben overal in de wereld. En als we onze ogen niet sluiten voor de problemen in de wereld, dan kunnen we wel misschien wel voor een wonder zorgen.	Niet VR VR Niet VR – Niet VR Niet Niet – NVR VR
---	---	---

Analyse 10 - Student J

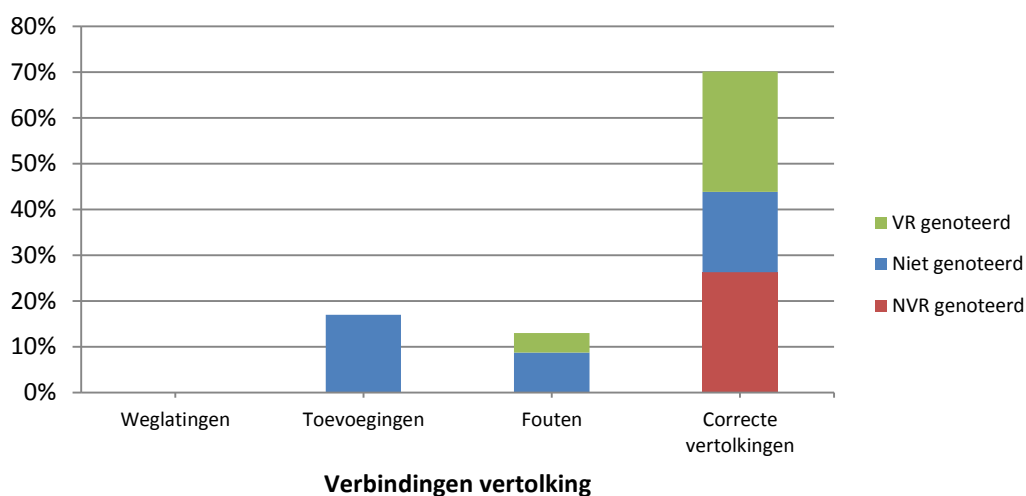
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	7	30%
Weglatingen	0	0%
Toevoegingen	4	17%
Fouten	3	13%
Correcte vertolkingen	16	70%

Tabel 19 - Student J: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	6	26%
Niet genoteerd	10	44%
VR genoteerd	7	30%

Tabel 20 - Student J: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student J: verhouding vertolking - notities

Grafiek 10 - Student J: verhouding vertolking – notities

In de eerste tabel zien we duidelijk dat student J veel meer verbindingen correct tolkt (70%) dan toevoegt (17%) of fout tolkt (13%). Student J laat bovendien geen enkele verbinding wegvallen in zijn vertolking.

In de tweede tabel zien we het tegenovergestelde, namelijk dat student J het merendeel van de verbindingswoorden *niet* (N) (44%) noteert in zijn notities. De overige verbindingswoorden noteert student J *volgens de richtlijnen* (VR) (30%) of *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (26%) door het verbindingswoord niet in de kantlijn van zijn tolknotities te schrijven.

In de grafiek zien we duidelijk dat er veel meer correcte vertolkingen zijn dan afwijkingen in de vertolking. Verder zien we dat alle toevoegingen in de vertolking gekoppeld kunnen worden aan een verbindingswoord dat *niet* (N) genoteerd is in de tolknotities. De fouten in de vertolking kunnen deels gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (9%) genoteerd zijn en deels aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (4%) genoteerd zijn in de tolknotities. De verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen zijn in de notities van student J deels *volgens de richtlijnen* (VR) (26%) en deels *niet volgens de*

richtlijnen (NVR) (26%) genoteerd. Ten slotte is het verbindingswoord voor een klein deel van de correcte vertolkingen (18%) *niet* (N) genoteerd in de tolknotities.

Student K

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Goeiedag dames en heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben euh erg verheugd dat ik euh voor jullie mag spreken vandaag X . Ik ga vandaag een euh presentatie geven over de organisatie Artsen Zonder Grenzen. Jullie hebben zeker al gehoord van deze organisatie en ook de acties die deze onderneemt. Euhm u weet ook dat euhm de organisatie erg afhankelijk is van onze hulp. En daardoor ga ik terug een beetje oproepen wat waaruit hun werk nu juist bestaat en wat de missie is van Artsen Zonder Grenzen.	NVR VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Dus eerst, euh wat is Artsen Zonder Grenzen? Artsen Zonder Grenzen is een euh humanitaire organisatie die onafhankelijk werkt. De organisatie geeft medische hulp aan slachtoffers in oorlogsgebied en slachtoffers van euhm van natuurrampen. Ook slachtoffers die leiden aan epidemies en pandemies. Het doel van de organisatie is om medische hulp te verschaffen en daarbij baseren ze zich op de evaluatie van de noodtoestand. Dus euhm er wordt gewerkt in conflictsituaties. En een ander doel van Artsen Zonder Grenzen is dat het altijd neutraal en onpartijdig blijft, dat is ook erg belangrijk.	NVR NVR NVR NVR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de	Dus we weten al waartoe Artsen Zonder Grenzen in staat is. Euhm dus we kunnen ons ook afvragen waarom die organisatie onze hulp nodig heeft? Zonder onze hulp kunnen de doelen niet behaald worden. Als we de organisatie als we de problemen vergeten dan kan er niets gedaan worden. Het vergeten is ook een groot probleem omdat we vaak denken dat euh dat de problemen een ver van onze bed show zijn. We kijken de tv kijken naar de tv we kijken het nieuws, maar we vergeten heel snel wat er nu gebeurd is wanneer de tv uitgezet wordt. Elk jaar reizen er nieuwe problemen en elk jaar komen er ook	VR NVR NVR Niet (2x) VR Niet

chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir ! Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée. En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles. Merci pour votre attention.	nieuwe slachtoffers die hulp nodig hebben. Het is dus tijd om actie te ondernemen. Nu ga ik vertellen over euh over de strijd. Wel euhm naast het probleem van het vergeten is ook euh sensi sensibilisering euh van groot belang. X Artsen Zonder Grenzen wil X tonen waar ze voor staan en wat de acties juist zijn X. Maar ook naast de camera euh verrichten zij enorm veel werk. Euhm en en het is ook zo dat er een euh groot medisch tekort is. X (1,8) Euhm (2,4) Artsen Zonder Grenzen wil de realiteit ongefilterd tonen en de strijd is ver van opgelost. Wij moeten ook helpen en samen moeten we een front vormen want het is ook ons probleem. X Het is waar dat als we onze ogen niet sluiten, we wonderen kunnen verrichten. Dank u wel voor uw aandacht.	Niet Niet Niet Niet – NVR (2x) NVR Niet VR Niet – NVR
---	---	---

Analyse 11 - Student K

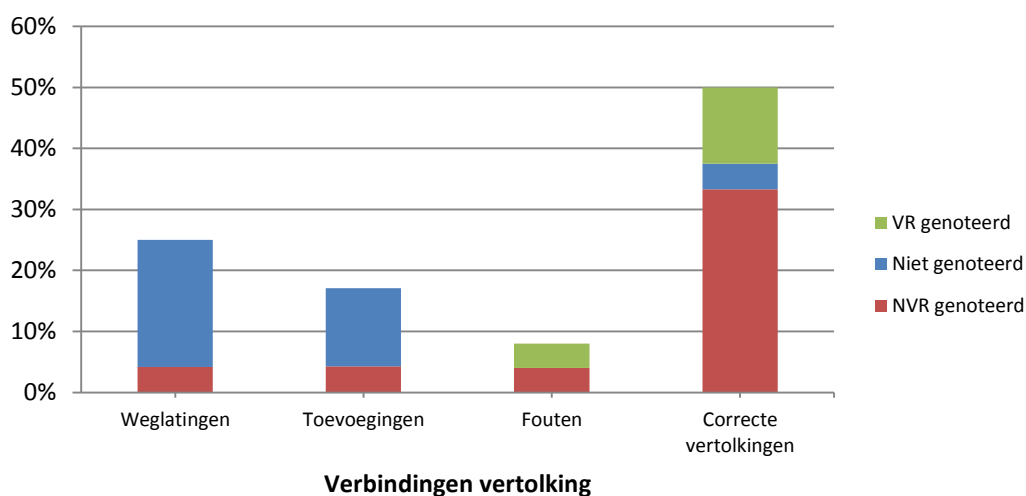
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	12	50%
Weglatingen	6	25%
Toevoegingen	4	17%
Fouten	2	8%
Correcte vertolkingen	12	50%

Tabel 21 - Student K: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	11	46%
Niet genoteerd	9	37%
VR genoteerd	4	17%

Tabel 22 - Student K: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student K: verhouding vertolking - notities

Grafiek 11 - Student K: verhouding vertolking – notities

Student K tolkt volgens de eerste tabel evenveel correcte vertolkingen (50%) als afwijkingen (50%). In die groep afwijkingen worden verbindingen van de brontekst weggelaten (25%), toegevoegd (17%) en fout getolkt (8%).

De resultaten in de tweede tabel sluiten niet aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student K het merendeel van de verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (46%) in zijn tolknotities door ze niet in de kantlijn te schrijven. De overige verbindingswoorden noteert hij *niet* (N) (37%) en *volgens de richtlijnen* (VR) (17%) in zijn notities.

De grafiek geeft duidelijk weer dat het aantal verbindingswoorden dat *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd is, heel klein is. Zo kunnen enkel de fouten (4%) en correcte vertolkingen (13%) beperkt gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de tolknotities. Voor de correcte vertolkingen worden er meer verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (33%) genoteerd in de tolknotities. Dat is opmerkelijk aangezien het aantal verbindingswoorden dat *volgens de*

richtlijnen (VR) genoteerd wordt meestal het hoogste is bij de correcte vertolkingen bij de andere studenten. Voor de overige correcte vertolkingen is het verbindingswoord *niet* (N) (4%) genoteerd in de tolknotities. Verder zien we dat het verbindingswoord voor het merendeel van de weglatingen (21%) en toevoegingen (13%) in de vertolking *niet* (N) is genoteerd in de tolknotities. Ten slotte zien we dat de weglatingen (4%), toevoegingen (4%) en fouten (4%) in de vertolking ook gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de tolknotities.

Student L

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Euh ik ben blij dat jullie hier vandaag euh dat jullie hier vandaag aanwezig zijn want ik ga jullie de organisatie Artsen Zonder Grenzen voorstellen. Jullie hebben hier euh zeker al over gehoord en over de acties die art en ook over de acties die Artsen Zonder Grenzen euh al organiseerde. Het zijn acties die afhangen van onze hulp en daarom ga ik nu wat meer vertellen over het werk en over de missie euh over de missie die Artsen Zonder Grenzen verrichten.	Niet VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins. Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartial et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.	Wat is Artsen Zonder Grenzen nu juist? Het is een onafhankelijk humanitaire organisatie die hulp biedt euh aan mensen die zich bevinden in euhm gewapende conflicten of euh mensen die natuurrampen meegemaakt hebben. Ze verlenen medische zorg be euh be ze verlenen ook medische zorg bijvoorbeeld euh bij een pandemie of een epidemie. Het doel van euh het doel van deze medische zorg is ook euhm om de om het doel is ook om de zorg te blijven evalueren euh dus de noden die de mensen hebben te blijven evalueren. Dus Artsen Zonder Grenzen bevindt zich euh in euh wanneer Artsen Zonder Grenzen zich in conflictsituaties bevindt, moet euh de organisatie neutraal blijven in het conflict X .	NVR VR VR Niet
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir	Euh we kennen Artsen Zonder Grenzen en we weten euh tot wat waartoe de organisatie in staat is, maar waarom heeft de organisatie dan toch nog onze hulp nodig euh om bepaalde doelen te bereiken? Het is simpelweg zo omdat zonder onze hulp euh er geen acties georganiseerd kunnen worden want euh	Niet – NVR Niet Niet

réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir ! Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée. En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles. Merci pour votre attention.	mensen vergeten heel snel. Mensen in onze maatschappij vergeten heel snel euh bepaalde problematieken euh die zich ver van bij ons bevinden. Mensen zien de ellende en de rampen wel op televisie maar vergeten die daarna ook weer zeer snel. Bovendien zijn er elk jaar opnieuw nieuwe rampen en zijn er elk jaar opnieuw mensen die hulp nodig hebben. Euhm nu ga ik wat meer vertellen over de strijd van de dokters euh in Artsen Zonder Grenzen? Euh want ook zij willen sensibiliseren om euh het vergeten tegen te gaan. Omdat het publiek vaak de problematiek negeert. Euhm daardoor tonen ze wat ze allemaal doen om deze problematiek euh zichtbaarder te maken. Euh dat doen ze ook dat doet ze niet alleen voor het beeld maar ook ver van de camera door medische hulp te versterk te verstrekken. Artsen Zonder Grenzen toont de realiteit zonder filter. Euh we kunnen conc we kunnen concluderen dat de strijd van Artsen Zonder Grenzen verre van beëindigd is en euh dat we om deze proble om de problematiek tegen te gaan moeten deelnemen aan de strijd en ook onze verantwoordelijkheid moeten op opnemen om mensen die zich in ellende bevinden te helpen want samen mirakels verrichten. Bedankt voor uw aandacht.	VR NVR VR NVR Niet Niet Niet Niet – VR VR VR NVR Niet
---	--	---

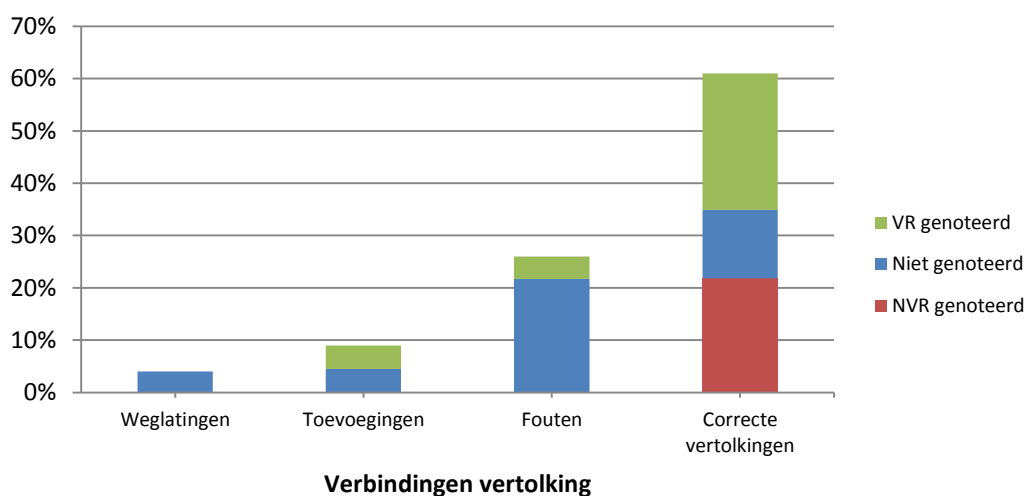
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	9	39%
Weglatingen	1	4%
Toevoegingen	2	9%
Fouten	6	26%
Correcte vertolkingen	14	61%

Tabel 23 - Student L: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	5	22%
Niet genoteerd	10	43%
VR genoteerd	8	35%

Tabel 24 - Student L: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student L: verhouding vertolking - notities

Grafiek 12 - Student L: verhouding vertolking – notities

Volgens de eerste tabel komen er in de vertolking van student L meer correcte vertolkingen (61%) dan afwijkingen (39%) voor. De afwijkingen die voorkomen in de vertolking zijn weglatingen (4%), toevoegingen (9%) en fouten (26%).

De resultaten in de tweede tabel sluiten niet aan bij de resultaten in de eerste tabel. Zo noteert student L het merendeel van de verbindingswoorden *niet* (N) (43%) in de tolknotities. De overige verbindingswoorden noteert student L *volgens de richtlijnen* (VR) (35%) en *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (22%) door ze niet in de kantlijn van zijn tolknotities te schrijven.

De grafiek toont dat de verbindingswoorden voor alle weglatingen in de vertolking *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Verder kunnen de correcte vertolkingen (13%), toevoegingen (4,5%) en fouten (22%) vaak gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) genoteerd zijn. Daarnaast valt het ook op dat toevoegingen (4,5%) gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de tolknotities. Student L noteert, net zoals student C, meer verbindingswoorden *volgens de richtlijnen* (VR) dan er verbindingen voorkomen in de brontekst. Verder kan het merendeel

van de correcte vertolkingen (26%) en een klein deel van de fouten (4,5%) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de tolknotities. Ten slotte wordt voor een groot aantal correcte vertolkingen (22%) een verbindingswoord *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (22%) genoteerd in de tolknotities. Student L wordt op die manier wel aan de brontekst herinnerd maar op een andere manier dan de richtlijnen in de literatuur voorschrijven.

Student M

Brontekst	Vertolking	Notities
Voilà mesdames et messieurs, bonjour	Dames en heren goedendag	
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui pour vous présenter une organisation qui s'appelle, Médecins Sans Frontières. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et c'est justement pour cette raison-là que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».	Ik ben heel blij dat ik vandaag bij u mag zijn. Euh ik wil jullie graag een organisatie presenteren die u vast al kent, het gaat hier over artsen zonder grenzen. Euh u bent vast zoals ik al zei bekend met die organisatie en de acties daarvan. Nu euh die acties zijn afhankelijk van onze hulp euhm dus de reden dat ik het hier dat ik hier sta is omdat ik iets over wil vertellen over het werk van die organisatie en euh de missies van die organisatie.	VR VR
Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de l'organisation, l'objectif de l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins.	Nu euhm allereerst, wat houdt die organisatie nu in? Euhm het is een humanitaire, onafhankelijke organisatie die medische hulp verleent euh op internationaal niveau aan mensen in euh oorlogssituaties euh alsook mensen die euh mensen in euhm die die euh lijden die getroffen zijn door euh natuurlijke catastrofes zoals euh cyclonen of aardbevingen. Euh de organisatie verleent ook medische hulp aan euh slachtoffers van pandemieën en epidemieën. Het doel van de organisatie is het leveren van medische hulp en dat doen ze op basis van de nodige behoeftes. Artsen zonder grenzen is dus erg actief in euh conflictsituaties over de hele wereld. Maar een ander doel van hun is dat ze ook neutraal en onpartijdig moeten zijn.	NVR NVR
Donc les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs , rester impartial et neutre.		Niet Niet – NVR
Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc , on pourrait se demander pourquoi l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout	Nu euhm we kennen de organisatie en we weten dat ze capabel zijn om grootste dingen te realiseren maar waarom vragen ze dan hulp voor het bereiken van die doelen? Wel, zonder onze hulp zouden die doelen nooit gerealiseerd kunnen worden. Ja we kennen al die euh ja oorlogssituaties maar die spelen zich af ver van ons bed.	Niet NVR Niet

simplement parce que sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus, chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !	We zien het wel op tv of we het eens horen op de radio maar vergeten al snel dat er mensen zijn die lijden. X Nu euh het nieuwe jaar is gestart, dus nieuwe problemen rijzen ook weer euh op. En dan zijn er weer een steeds meer mensen nodig die stee steeds meer mensen dat onze hulp nodig hebben.	VR Niet
Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les actions qu'elle entreprenne pour résoudre les problèmes comme organisation. Mais elle le fait aussi loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.	Artsen zonder grenzen euhm strijdt eigenlijk tegen die crisis van de vergetelheid. Daarom sensi sensibiliseren ze het publiek. X Artsen zonder grenzen wil aantonen hoe erg de situatie is en hoe ze op te lossen is. (5,2) X X Euhm en ze willen ook euh aangeven dat er een onvoldoende medicijnen zijn en er meer nood is aan preces precieze medische hulp. Ze tonen eigenlijk de realiteit zonder filter dus de ware meest ja de echte realiteit.	Niet Niet Niet NVR (2x) - Niet
En conclusion, la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée parce que bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et pour faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est aussi notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans le monde. Il est un fait que si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.	X Nu die strijd van artsen zonder grenzen is nog lang niet gedaan. Euh om het probleem op te lossen is het belangrijk dat we allemaal een euhm uniform front vormen. X Er zijn veel mensen die miserie lijden op deze wereld maar als we onze ogen opendoen, kunnen we samen mirakels creëren.	Niet Niet Niet Niet (2x)
Merci pour votre attention.		

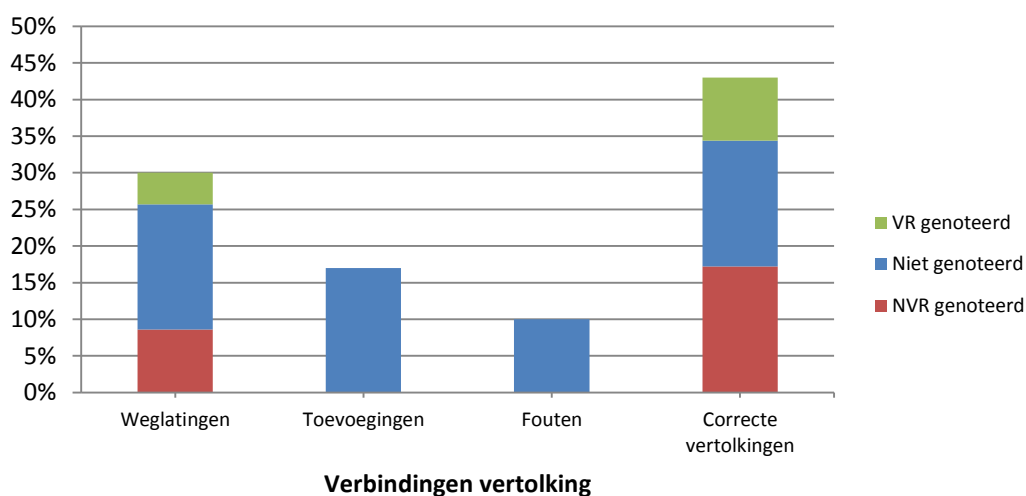
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	13	57%
Weglatingen	7	30%
Toevoegingen	4	17%
Fouten	2	10%
Correcte vertolkingen	10	43%

Tabel 25 - Student M: algemeen overzicht verbindingen in vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	6	26%
Niet genoteerd	14	61%
VR genoteerd	3	13%

Tabel 26 - Student M: algemeen overzicht verbindingswoorden in notities

Student M: verhouding vertolking - notities

Grafiek 13 - Student M: verhouding vertolking – notities

De eerste tabel geeft aan dat student M meer verbindingen weglaat (30%), toevoegt (17%) en fout tolkt (10%) dan dat hij verbindingen correct tolkt (43%).

De resultaten in de tweede tabel sluiten niet aan bij de resultaten uit de eerste tabel. Zo noteert student M het merendeel van de verbindingswoorden *niet* (N) (61%) in zijn tolknotities. De overige verbindingswoorden noteert hij *volgens de richtlijnen* (VR) (13%) en *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (23%) door ze niet in de kantlijn te schrijven.

In de grafiek zien we dat de verbindingswoorden voor de toevoegingen en fouten in de vertolkingen allemaal *niet* (N) genoteerd zijn in de tolknotities. Daarnaast zijn de verbindingswoorden voor veel correcte vertolkingen (17%) en weglatingen (9%) ook *niet* (N) genoteerd in de notities. Verder zien we dat de verbindingswoorden voor zowel de correcte vertolkingen (17%) als weglatingen (9%) in de vertolking grotendeels *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de tolknotities. Verder kan een kleiner deel van de correcte vertolkingen ook gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (9%) genoteerd zijn in de tolknotities. Ook een klein deel van de

weglaten (4%) in de vertolking kan gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd zijn in de tolknotities. Dat kwam ook bij studenten G en H voor.

Algemeen overzicht resultaten

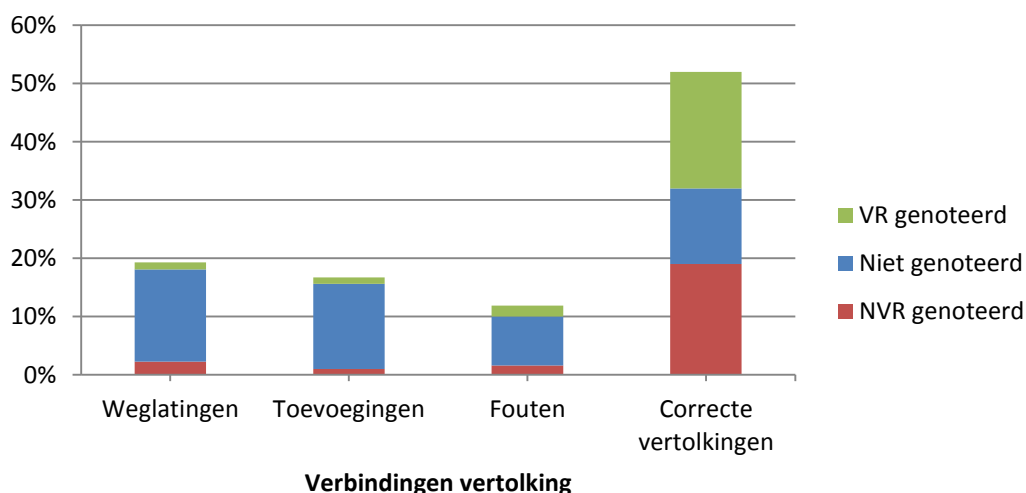
	Totaal	Totaal (%)
Afwijkingen	12	50%
Weglaten	5	42%
Toevoegingen	4	33%
Fouten	3	25%
Correcte vertolkingen	12	50%

Tabel 27 - Algemeen overzicht resultaten: verbindingen in de vertolking

	Totaal	Totaal (%)
NVR genoteerd	6	24%
Niet genoteerd	13	52%
VR genoteerd	6	24%

Tabel 28 - Algemeen overzicht resultaten: verbindingswoorden in de notities

Algemeen overzicht : verhouding vertolking - notities

Grafiek 14 - Algemeen overzicht resultaten: verhouding vertolking – notities

Uit de eerste tabel kunnen we afleiden dat de studenten gemiddeld evenveel correcte vertolkingen (50%) als afwijkingen tolken (50%). In die groep afwijkingen in de vertolking komen weglatingen (42%), toevoegingen (33%) en fouten (25%) voor.

De gemiddelde resultaten uit de tweede tabel geven aan dat de verbindingswoorden in de notities meestal *niet* (N) (52%) genoteerd worden in de tolknotities. Daarnaast noteren de studenten evenveel verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (24%) als *volgens de richtlijnen* (VR) (24%) in hun notities.

Uit de grafiek kunnen we afleiden dat een deel van de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen (13%), weglatingen (16%), toevoegingen (15%) en fouten (8%) in de vertolking

niet (N) genoteerd zijn. Verder zijn de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen (19%), weglatingen, toevoegingen (1%) en fouten (1%) in de vertolkingen soms *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd. Ten slotte zijn de verbindingswoorden voor de correcte vertolkingen (20%), weglatingen (1%), toevoegingen (1%) en fouten in de vertolking (2%) af en toe *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerd in de tolknotities.

5 Discussie en conclusie

De algemene opzet van deze masterproef is om te onderzoeken of er een verband bestaat tussen het al dan niet volgen van de richtlijnen rond verbindingswoorden in de tolknotities en afwijkingen en correcte vertolkingen in de vertolking. Dat wordt onderzocht aan de hand van twee onderzoeksvragen.

In de eerste onderzoeksvraag bestuderen we of er een verband bestaat tussen het al dan niet noteren van verbindingswoorden volgens de richtlijnen in de literatuur en eventuele correcte vertolkingen, toevoegingen, weglatingen en/of fouten in de vertolking wat betreft de verbindingen tussen ideeën. In de tweede onderzoeksvraag proberen we een inschatting te maken van de mate waarin het voorgaande verband de vermeende coherentie in de getolkte speech bedreigt.

Om een antwoord te formuleren op die onderzoeksvragen, werken we met *algemene vaststellingen*. Naargelang de onderzoeksvraag waarop de algemene vaststelling een antwoord zal bieden, kan ze op twee manieren worden afgeleid. Eerst en vooral kan de algemene vaststelling worden afgeleid uit een vergelijking van de resultaten van de studenten. Daarnaast kan ze worden afgeleid uit het algemene overzicht van de resultaten dat op het einde van de resultaten werd gegeven. Per algemene vaststelling wordt duidelijk aangegeven welke methode of methodes er gebruikt werden om tot die vaststelling te komen. De algemene vaststellingen worden eerst opgesomd en later geïnterpreteerd tijdens de discussie van de onderzoeksvragen. Op die manier kan er dan een antwoord geformuleerd worden op de onderzoeksvragen.

5.1 Algemene vaststellingen

De eerste vaststelling heeft betrekking op de eerste onderzoeksvraag en kan worden afgeleid uit een vergelijking van de resultaten van de studenten: de meeste studenten, behalve studenten D, I en K, noteren de verbindingswoorden *niet* (N) in hun notities. Student D noteert evenveel verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) als *niet* (N) in zijn tolknotities. Student I noteert meer verbindingswoorden *volgens de richtlijnen* (VR) in zijn notities en student K noteert meer verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) in zijn tolknotities.

Alle verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de tolknotities, behoren tot die categorie omdat ze niet in de kantlijn van de tolknotities staan. Enkel student B noteert zijn verbindingswoorden in die categorie, niet in de kantlijn en niet verkort.

Ook de tweede vaststelling heeft betrekking op de eerste onderzoeksvraag. Ze kan worden afgeleid uit de grafiek van het algemeen overzicht van de resultaten en uit een vergelijking

van de resultaten van de studenten. **Weglatingen** in de vertolking kunnen meestal gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (15,8%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij alle studenten behalve student J). Daarnaast kunnen weglatingen in de vertolking in mindere mate gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (2,3%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij studenten D, E, F, H, K en M). Ten slotte zijn de verbindingswoorden voor de weglatingen in de vertolking soms *volgens de richtlijnen* (VR) (1,2%) genoteerd in de tolknotities (bij studenten G, H en M).

De derde vaststelling heeft betrekking op de eerste onderzoeksvraag. Ze kan worden afgeleid uit de grafiek van het algemeen overzicht van de resultaten en uit een vergelijking van de resultaten van de studenten. **Toevoegingen** in de vertolking kunnen meestal gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (14,6%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij alle studenten behalve student I). Daarnaast kunnen toevoegingen ook gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (1%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij studenten B, D en K). Ten slotte waren er ook twee studenten, studenten C en L, die de verbindingswoorden voor de toevoegingen in de vertolking *volgens de richtlijnen* (VR) (1%) noteerden in hun tolknotities.

Ook de vierde vaststelling heeft betrekking op de eerste onderzoeksvraag. Ze kan worden afgeleid uit de grafiek van het algemeen overzicht van de resultaten en uit een vergelijking van de resultaten van de studenten. **Fouten** in de vertolking kunnen meestal gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (8,4%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij alle studenten behalve studenten F en K). Daarnaast kunnen fouten in de vertolking ook teruggebracht worden tot verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (1,9%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij studenten A, D, H, J, K en L). Ten slotte worden de verbindingswoorden voor de fouten in de vertolking soms *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (1,6%) genoteerd in de tolknotities (bij studenten A, B, D, E en K).

De vijfde vaststelling heeft ook betrekking op de eerste onderzoeksvraag. Ook deze vaststelling kan worden afgeleid uit de grafiek van het algemeen overzicht van de resultaten en uit een vergelijking van de resultaten van de studenten. **Correcte vertolkingen** kunnen meestal gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (20%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij alle studenten behalve studenten E en F). Daarnaast kunnen correcte vertolkingen ook gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (19%) of *niet* (N) (13%) genoteerd zijn in de tolknotities (bij alle studenten en vooral bij studenten E en F).

De zesde en laatste vaststelling heeft betrekking op de tweede onderzoeksvraag en kan worden afgeleid uit een vergelijking van de resultaten van de studenten: de helft van de

studenten tolkt meer afwijkingen dan correcte vertolkingen (bij studenten B, C, F, G, H en M). De andere helft van de studenten tolkt meer correcte vertolkingen dan afwijkingen (bij studenten A, D, E, I, J en L). Er is één student, student K, in wiens vertolking evenveel afwijkingen als correcte vertolkingen voorkomen. De afwijking die het meeste voorkomt bij alle studenten is een weglating (bij studenten E, F, G, H, I, K en M). Op de tweede plaats tolken de studenten het meeste toevoegingen (bij studenten B, C, D en J). Ten slotte zijn er ook nog twee studenten, studenten A en L, die de verbindingen uit de brontekst meestal fout tolken.

5.2 De eerste onderzoeksvraag

De eerste onderzoeksvraag luidt:

Welk verband bestaat er tussen het al dan niet noteren van verbindingswoorden volgens de richtlijnen in de literatuur en eventuele correcte vertolkingen, toevoegingen, weglatingen en/of fouten in de vertolking wat betreft de verbindingen tussen ideeën?

Om een antwoord te kunnen formuleren op deze onderzoeksvraag baseren we ons op de richtlijnen in de notitietechniek. Verschillende onderzoekers binnen de notitietechniek zoals Rozan (1956), Matyssek (2006), Gillies (2005), Albl-Mikasa (2008) en Nolan (2005) geven twee grote algemene richtlijnen waarop de tolk zich moet baseren bij het noteren: noteer altijd ideeën in plaats van woorden en ontwikkel een persoonlijk notitietechniek die je automatiseert. Verder bestaan er binnen de notitietechniek ook specifieke richtlijnen voor de verschillende specifieke elementen die voorkomen in de tolknotities. Eén van die richtlijnen gaat over de verbindingswoorden in de tolknotities. De eerste belangrijke richtlijn rond verbindingswoorden in de tolknotities zegt dat de tolk de verbindingswoorden altijd moet noteren (o.a. Gillies, 2005; Matyssek, 2006; Jones, 2002; Rozan, 1956). Daarnaast wordt het de tolk aangeraden om het verbindingswoord als een afkorting of een symbool in de kantlijn te noteren (Jones, 2002, p.53; Gillies, 2005, p.59-60). Door de verbindingswoorden op die manier te noteren, kan de tolk de verbindingen en samenhang van de brontekst duidelijk tolken.

Het al dan niet noteren van verbindingswoorden

De eerste algemene vaststelling geeft een antwoord op een deel uit de eerste onderzoeksvraag, namelijk op 'het al dan niet noteren van verbindingswoorden'. Zo blijkt uit de resultaten dat de studenten de verbindingswoorden meestal *niet* (N) noteren in hun tolknotities. Het percentage van het aantal verbindingswoorden dat *niet* (N) genoteerd is in de tolknotities, ligt bij acht van de dertien studenten boven de 50%. Ook bij de overige studenten, behalve bij studenten D, I en K, ligt het percentage van *niet* (N) genoteerde verbindingswoorden in de tolknotities hoger dan het percentage van *niet volgens de richtlijnen* (NVR) of de *volgens de richtlijnen* (VR) genoteerde verbindingswoorden in de tolknotities. Zoals in de eerste algemene vaststelling wordt aangegeven, noteert student D evenveel verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) als *niet* (N) in zijn tolknotities. Daarnaast noteert student I meer verbindingswoorden *volgens de richtlijnen* (VR) in zijn tolknotities en noteert student K meer verbindingswoorden *niet volgens de richtlijnen* (NVR) in zijn tolknotities.

Bij de verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn, moet een belangrijke opmerking worden gemaakt. Aangezien de richtlijnen in de notitietechniek zeggen dat verbindingswoorden het beste verkort en in de kantlijn worden weergegeven, worden verbindingswoorden die niet verkort worden weergegeven of niet in de kantlijn staan in de resultaten als *niet volgens de richtlijnen* (NVR) beschouwd (Jones, 2002, p.53; Gillies, 2005, p.59-60).

Tijdens het onderzoek merkten we echter op dat alle *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerde verbindingswoorden wel verkort waren, maar niet in de kantlijn stonden. Enkel student B verkortte zijn verbindingswoorden niet en schreef ze niet in de kantlijn van zijn notities. De verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd zijn in de data, behalve die van student B, beantwoorden met andere woorden wel gedeeltelijk aan de richtlijnen aangezien ze wel verkort zijn. Ze zijn enkel *niet volgens de richtlijnen* (NVR) genoteerd omdat ze niet in de kantlijn staan.

Een mogelijke verklaring voor het *niet* (N) noteren, *niet volgens de richtlijnen* (NVR) noteren of *volgens de richtlijnen* (VR) noteren van verbindingswoorden, kan de persoonlijke notitietechniek van de studenten zijn. Zoals eerder werd aangegeven, raden onderzoekers in de tolkwetenschap de tolk immers aan om een eigen persoonlijke notitietechniek te ontwikkelen en te automatiseren. Voor sommige studenten kan dat betekenen dat ze verbindingswoorden niet altijd afkorten of niet altijd in de kantlijn schrijven. Toch blijft het niet noteren van een verbindingswoord een groot risico dat de onderzoekers in de notietechniek (o.a. Gillies, 2005; Matyssek, 2006; Jones, 2002; Rozan, 1956) ten strengste afraden.

De verhouding tussen de vertolking en de notities

Vervolgens geven de tweede, derde, vierde en vijfde algemene vaststelling de verhouding tussen de verbindingswoorden in de tolknotities en de weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen in de vertolking weer.

Zo blijkt uit de tweede algemene vaststelling dat de **weglatingen** in de vertolking bij alle studenten, behalve bij student J, in de eerste plaats gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (15,8%) genoteerd zijn in de tolknotities. Dat betekent dat de student geen geheugensteun noteert in zijn tolknotities en vervolgens de verbinding ook niet tolkt. Een mogelijke verklaring voor dat fenomeen is dat de studenten de verbinding niet gehoord hebben. Enkel bij student J zien we dat fenomeen niet terug aangezien er in zijn vertolking geen weglatingen voorkomen.

Op de tweede plaats kunnen de weglatingen in de vertolking bij zes studenten (studenten D, E, F, H, K en M) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (2,3%) genoteerd zijn in de tolknotities. In die situatie noteren de studenten wel een

verkort verbindingswoord maar niet in de kantlijn. Vervolgens tolkt de student de verbinding niet. Hiervoor kan geen verklaring gegeven worden.

Op de derde plaats kunnen de weglatingen in de vertolking bij drie studenten (studenten G, H en M) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (1,2%) genoteerd zijn in de tolknotities. In die situatie noteert de student het correcte verbindingswoord verkort in de kantlijn en tolkt het vervolgens niet. Enkel bij student M kan dat fenomeen mogelijk verklaard worden doordat hij zijn symbolen nog niet voldoende geautomatiseerd heeft of zijn symbolen niet consequent gebruikt in zijn notities. Bijgevolg weet hij niet meer zeker wat de betekenis van het symbool is tijdens de vertolking en beslist hij om de verbinding niet te tolken. Die verklaring is niet mogelijk voor de andere twee studenten omdat zij hun verbindingswoorden als een afkorting noteren in de kantlijn en er dus zo goed als geen twijfel kan bestaan over de betekenis van die afkortingen. Voor hun situatie kan er geen verklaring worden gegeven.

De derde algemene vaststelling geeft het verband weer tussen de **toevoegingen** in de vertolking en de verbindingswoorden in de notities. Net zoals bij de weglatingen in de vertolking kunnen de toevoegingen bij alle studenten, behalve bij student I, in de eerste plaats gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (14,6%) genoteerd zijn in de tolknotities. In die situatie noteert de student geen verbindingswoord in de tolknotities voor de verbinding die hij toevoegt in de vertolking. Voor dat fenomeen kan er geen verklaring gegeven worden. Enkel bij student I zien we dat fenomeen niet terug aangezien er in zijn vertolking geen toevoegingen voorkomen.

Op de tweede plaats kunnen de toevoegingen in de vertolking bij drie studenten (studenten B, D en K) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (1%) genoteerd zijn in de tolknotities. Dat wil zeggen dat de student voor een verbinding die hij toevoegt in de vertolking, een verbindingswoord niet in de kantlijn noteert in zijn notities. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de student een extra verbinding hoort die er niet is en bijgevolg een verbindingswoord *niet volgens de richtlijnen* (NVR) noteert in zijn tolknotities. Dat verbindingswoord tolkt hij dan later als een toevoeging. Op de derde plaats kunnen de toevoegingen in de vertolking bij twee studenten (studenten C en L) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (1%) genoteerd zijn in de tolknotities. De studenten noteren in dat geval meer verbindingswoorden verkort in de kantlijn dan er verbindingen zijn in de brontekst. Ook hier is een mogelijke verklaring dat de student een extra verbinding hoort die er niet is en vervolgens een verbindingswoord verkort in de kantlijn noteert.

Uit de vierde algemene vaststelling blijkt dat de **fouten** in de vertolking in de eerste plaats gekoppeld kunnen worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (8,4%) genoteerd zijn in de

tolknotities. De student zal met andere woorden een verbindingswoord *niet* (N) noteren en vervolgens een andere verbinding dan die van in de brontekst tolken. Enkel bij studenten F en K komt dat fenomeen niet voor. Voor student F kan dat verklaard worden doordat hij geen fouten tolkt maar voor de situatie van student K kan er geen verklaring gegeven worden. Op de tweede plaats kunnen de fouten in de vertolking, in tegenstelling tot de andere afwijkingen, bij zes studenten (studenten A, D, H, J, K en L) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (1,9%) genoteerd zijn in de tolknotities. In die situatie noteert de student een verbindingswoord verkort in de kantlijn van zijn notities en tolkt hij vervolgens een andere verbinding dan die van in de brontekst. Studenten noteren in dat geval meestal een symbool in de kantlijn van hun notities. Een voorbeeld hiervan is de tweede fout in de vertolking van student A, namelijk de verbinding 'maar'. Hiervoor noteert student A een symbool als verbindingswoord in de kantlijn van zijn notities. Een mogelijke verklaring voor het fenomeen kan zijn dat de student zijn symbolen nog niet voldoende geautomatiseerd heeft en bijgevolg niet meer precies weet wat de betekenis van het symbool is tijdens de vertolking. Een andere mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat de student zijn symbolen niet consequent gebruikt. Dat is waarschijnlijk het geval bij student A aangezien hij later in zijn vertolking hetzelfde symbool gebruikt voor een oorzakelijke verbinding. Vervolgens kan het ook zijn dat de student de verbinding misschien fout gehoord heeft en daardoor een fout verbindingswoord noteert in zijn notities. Dat foute verbindingswoord zou dan de oorzaak kunnen zijn waarom de student de verbinding fout tolkt.

Op de derde plaats kunnen de fouten in de vertolking bij vijf studenten (studenten A, B, D, E en K) gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (1,6%) genoteerd zijn in de tolknotities. In die situatie noteert de student voor de foute vertolking een verbindingswoord niet in de kantlijn van zijn notities. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de student een foute verbinding heeft gehoord en bijgevolg een fout verbindingswoord *niet volgens de richtlijnen* (NVR) noteert in zijn notities.

Ten slotte geeft de vijfde algemene vaststelling het verband weer tussen de correcte vertolkingen en de verbindingswoorden in de tolknotities. In de eerste plaats kunnen de **correcte vertolkingen** bij elf studenten gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *volgens de richtlijnen* (VR) (20%) genoteerd zijn in de tolknotities. In dat geval noteert de student een verkort verbindingswoord in de kantlijn van zijn notities en tolkt de verbinding vervolgens correct. Enkel studenten E en F noteren geen enkel verbindingswoord *volgens de richtlijnen* (VR) voor de correcte vertolkingen. Hiervoor kan er geen verklaring gegeven worden.

Vervolgens kunnen de correcte vertolkingen bij alle studenten gekoppeld worden aan

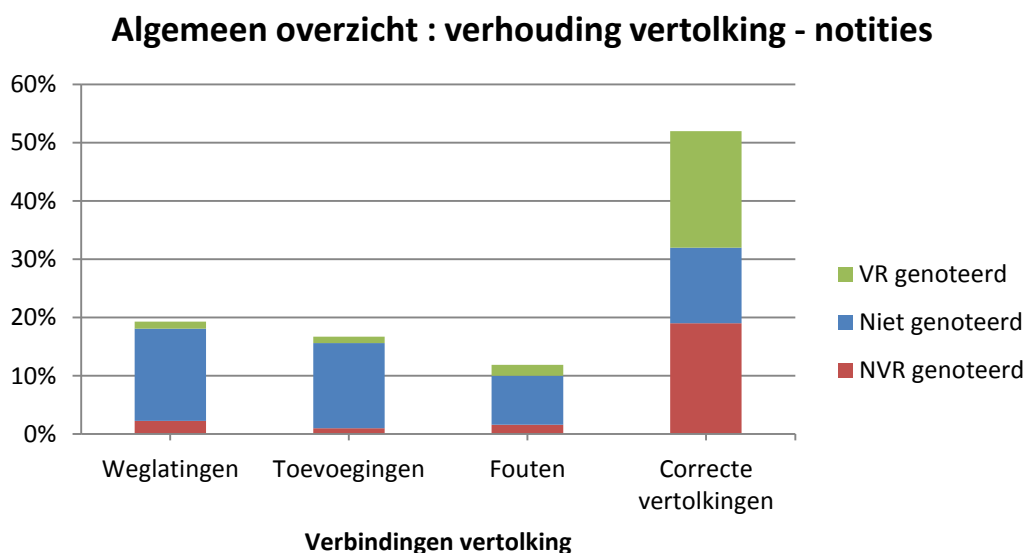
verbindingswoorden die *niet volgens de richtlijnen* (NVR) (19%) genoteerd zijn. In die situatie noteert de student een geheugensteun die niet in de kantlijn staat van zijn notities en tolkt vervolgens de verbinding correct.

Ten slotte kunnen de correcte vertolkingen bij alle studenten gekoppeld worden aan verbindingswoorden die *niet* (N) (13%) genoteerd zijn. Dat wil zeggen dat de student geen verbindingswoord noteert in zijn notities en de verbinding vervolgens correct tolkt. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de student de verbinding onthoudt en ze zo vervolgens correct kan tolken.

Uit de bovenstaande resultaten kunnen drie conclusies worden afgeleid. De eerste twee zijn:

1. De kans op een correcte vertolking stijgt als men verbindingswoorden (*volgens de richtlijnen* (VR) of *niet volgens de richtlijnen* (NVR)) noteert. Als men een verbindingswoord *niet* (N) noteert, dan loopt men een hoger risico op een afwijking in de vertolking.
2. De kans op een correcte vertolking stijgt nog meer als men verbindingswoorden *volgens de richtlijnen* (VR) noteert in plaats van *niet volgens de richtlijnen* (NVR).

Om bovenstaande conclusies ook nog eens visueel te representeren kunnen we gebruik maken van de grafiek die bij het algemene overzicht van de resultaten werd gegeven en besproken.

Grafiek 14 - Algemeen overzicht resultaten: verhouding vertolking – notities

De derde conclusie is dat de voorgaande conclusies de richtlijnen in de literatuur rond notitietechniek bevestigen. In de literatuur raden verschillende auteurs zoals Rozan (1956), Gillies (2005) en Jones (2002) de tolk immers aan om in de eerste plaats het verbindingswoord altijd te noteren in zijn tolknotities. Daarnaast raden ze de tolk aan om de

verbindingswoorden verkort en in de kantlijn te noteren om zo een correcte vertolking te bekomen.

Aangezien we in ons onderzoek niet over cognitieve data beschikken die informatie geeft over de reden waarom en de manier waarop de studenten bepaalde keuzes maken tijdens de vertolking en tijdens het noteren, zijn de conclusies in dit deel van de discussie niet definitief. Bovendien kunnen sommige fenomenen niet verklaard worden door het gebrek aan deze cognitieve data. Bijgevolg zou een vervolgonderzoek in de vorm van interviews van de studenten interessant zijn om te kunnen verklaren waarom de studenten bepaalde keuzes maken.

5.3 De tweede onderzoeksvraag

Aan de hand van de zesde algemene vaststelling kunnen we een antwoord formuleren op de tweede onderzoeksvraag:

In hoeverre bedreigt het voorgaande de vermeende coherentie in de getolkte speech?

Om een antwoord te formuleren op die onderzoeksvraag baseren we ons op de theorie van Campbell (1995) rond cohesie, coherentie en samenhang. Volgens Campbell ontstaat coherentie door een samenspel van een linguïstische input en cognitieve verwerking bij de ontvanger. Binnen de linguïstische input onderscheidt ze samen met Grice vier principes die een discours coherent maken: relatie, stijl, hoeveelheid en kwaliteit. Het principe van relatie staat voor de samenhang in het discours. Samenhang is het concept dat cohesie en coherentie met elkaar verbindt. Binnen het principe van 'relatie' zijn verbindingswoorden een belangrijk linguïstisch element dat zorgt voor samenhang in een discours. Dankzij hun lexicale betekenis geven zij expliciet de samenhang of het verband tussen ideeën weer. Toch ontstaat coherentie grotendeels door het cognitief verwerkingsproces bij de ontvanger. Tijdens dat mentale proces maakt de ontvanger voor elk van de coherentieprincipes een inschatting van de coherentie aan de hand zijn persoonlijke kennis, ervaringen en motivaties. Op die manier brengt hij de vertolking in verband met de context. Als de ontvanger een beeld heeft van de coherentie bij elk van de vier principes, dan kan hij zich een beeld vormen van de globale coherentie in een discours (Campbell, 1995, pp.17-27).

Aangezien in ons onderzoek enkel de onderzoeker de coherentie in de vertolking waarneemt en er niet wordt gewerkt met een controlegroep voor die waarneming, spreken we van *vermeende* coherentie in de onderzoeksvraag. Daarnaast beschikken we in ons onderzoek enkel over de linguïstische gegevens, namelijk de vertolkingen, waardoor we enkel een *inschatting* kunnen maken van de coherentie in de vertolkingen. Om een volledig en genuanceerd antwoord op deze onderzoeksvraag te kunnen bieden zou ons onderzoek

moeten worden uitgebreid met data over het cognitieve verwerkingsproces bij de ontvangers bijvoorbeeld in de vorm van interviews of enquêtes bij het publiek van een vertolking.

Als we de theorie van Campbell concreet toepassen op ons onderzoek rond verbindingswoorden dan kunnen we stellen dat **weglatingen** in de vertolking een grote negatieve invloed zullen hebben op de coherentie in de vertolking. Er valt immers een belangrijk linguïstisch element weg dat de samenhang tussen ideeën expliciteert. Hierdoor zal de ontvanger meer moeite hebben om de samenhang in de vertolking te kunnen volgen. Ook **toevoegingen** in de vertolking hebben linguïstisch gezien een grote invloed op de coherentie in de vertolking aangezien de globale samenhang van de vertolking zal veranderen doordat er ideeën met elkaar worden verbonden die in de brontekst niet verbonden waren.

Ten slotte wordt er bij de **fouten** in de vertolking altijd een verbinding uit de brontekst vervangen door een andere verbinding. Net zoals bij de weglatingen en toevoegingen heeft dat linguïstisch gezien een grote invloed op de coherentie in de vertolking omdat de globale samenhang en betekenis van de vertolking zal veranderen en ideeën op een andere manier met elkaar verbonden zullen zijn dan in de brontekst.

Het is echter niet zeker dat een weglating, een toevoeging of een fout in de vertolking in de realiteit ook zo'n grote invloed zal hebben op de coherentie in de vertolking. Zowel Campbell (1995) als Albl-Mikasa (2008) zeggen immers dat het mentale verwerkingsproces waarbij de ontvanger de linguïstische input gaat testen aan zijn verwachtingen, kennis, ervaringen en motivaties zal bepalen of de ontvanger de vertolking als coherent waarneemt of niet. Als de weglating, toevoeging of fout in de vertolking volgens de ontvanger niet past binnen de context van de vertolking en niet voldoet aan zijn verwachtingen, dan zal de weglating, toevoeging of fout in de vertolking waarschijnlijk een negatieve invloed hebben op de coherentie in de vertolking. Als de ontvanger de weglating, toevoeging of fout kan plaatsen binnen de context en de vertolking nog steeds voldoet aan zijn verwachtingen, dan zal de weglating, toevoeging of fout in de vertolking de coherentie in de vertolking waarschijnlijk niet (zo) negatief beïnvloeden.

Aan de hand van de zesde algemene vaststelling kunnen we een inschatting maken van de invloed van de afwijkingen op de coherentie in de vertolking. Uit de zesde algemene vaststelling blijkt dat de helft van de studenten meer verbindingen correct tolkt. Toch moet die vaststelling genuanceerd worden aangezien bij slechts vier studenten (studenten A, I, J en L) het percentage van correcte vertolkingen hoger is dan 60%. Bij de overige studenten schommelt het percentage rond 50%. Het verschil in percentages tussen de correcte vertolkingen en afwijkingen is met andere woorden niet zo groot. Enkel bij studenten A, I, J en L vindt men overduidelijk meer correcte vertolkingen dan afwijkingen terug. Verder blijkt

ook uit de zesde algemene vaststelling dat de andere helft van de studenten meer afwijkingen tolkt. Ook die vaststelling moet worden genuanceerd aangezien bij slechts één student, student H, het percentage van afwijkingen hoger is dan 60%. Bij de andere studenten zien we opnieuw dat het percentage van afwijkingen schommelt rond 50%. We kunnen met andere woorden zeggen dat bij het merendeel van de studenten (acht van de dertien) er ongeveer evenveel afwijkingen als correcte vertolkingen in de vertolking voorkomen. Bij de overige studenten zijn er overduidelijk meer correcte vertolkingen of juist meer afwijkingen. De afwijking die het meeste voorkomt in de vertolking is een weglating (studenten E, F, G, H, I, K en M). Op de tweede plaats tolken de studenten het meeste toevoegingen (studenten B, C, D en J). Ten slotte zijn er ook nog twee studenten, studenten A en L, die de verbindingen uit de brontekst meestal fout tolken.

Als we de theorie van Campbell toepassen op de resultaten dan kunnen we stellen dat de coherentie in de vertolking van alle studenten, linguïstisch gezien, verandert. Voor acht van de dertien studenten zal die verandering, linguïstisch gezien, aanzienlijk zijn aangezien zij evenveel afwijkingen als correcte vertolkingen tolken. Voor vier studenten zal de verandering in de coherentie van de vertolking, linguïstisch gezien, minder groot zijn aangezien zij 60% van de verbindingen correct tolken. Ten slotte zal de verandering in de coherentie van de vertolking voor één student, linguïstisch gezien, groot zijn aangezien er in zijn vertolking meer dan 60% van de verbindingen afwijken.

Of de coherentie in de verschillende vertolkingen in realiteit ook zo zal veranderen door de afwijkingen, kunnen we niet met zekerheid zeggen aangezien we niet over cognitieve data van toehoorders beschikken. Bovenstaande vaststellingen zijn dan ook *inschattingen* van de invloed van weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen op de vermeende coherentie in de vertolking.

Bovendien moeten we ook rekening houden met de opmerking van Albl-Mikasa (2008) die stelt dat het voor een tolk extra moeilijk is om coherentie op te bouwen omdat verschillende factoren in de werkomgeving van de tolk de coherentie in de vertolking beïnvloeden. Op de eerste plaats zijn dat factoren zoals de thematische en terminologische kennis van de tolk, zijn energieniveau, zijn motivatie, zijn geheugencapaciteit, enz. Daarnaast spelen ook het moeilijke en/of technische onderwerp van de tekst, de tijdsdruk, de grootte van het doelpubliek, de retorische kwaliteiten van de spreker, enz. een belangrijke rol. Afhankelijk van hoe deze factoren worden ingevuld in een bepaalde situatie, zal de tolk de coherentie anders opbouwen (Albl-Mikasa, 2008, pp.204-205). Die factoren kunnen met andere woorden ook een verklaring zijn waarom de coherentie in de vertolking verschilt met die van in de brontekst.

5.4 Conclusies

Met betrekking tot de eerste onderzoeksvraag kunnen we concluderen dat er een verband bestaat tussen het al dan niet noteren van verbindingswoorden volgens de richtlijnen in de literatuur en eventuele correcte vertolkingen, toevoegingen, weglatingen en/of fouten in de vertolking wat betreft de verbindingen tussen ideeën. Zo zal de kans op een correcte vertolking stijgen als men verbindingswoorden (*volgens de richtlijnen* (VR) of *niet volgens de richtlijnen* (NVR)) noteert. Als men verbindingswoorden *niet* (N) noteert, dan loopt men een hoger risico op een afwijking in de vertolking. Daarnaast zal de kans op een correcte vertolking nog meer stijgen als men verbindingswoorden *volgens de richtlijnen* (VR) noteert in plaats van *niet volgens de richtlijnen* (NVR) noteert. Ten slotte kunnen we concluderen dat de voorgaande conclusies de richtlijnen rond verbindingswoorden in de literatuur bevestigen.

Met betrekking tot de tweede onderzoeksvraag schatten we in dat de afwijkingen in de vertolkingen in onze data linguïstisch gezien een grote invloed zullen hebben op de coherentie in die vertolkingen. Het wegvallen, toevoegen of fout tolken van een verbinding in de vertolking wijzigt de globale samenhang en betekenis van de vertolking immers aanzienlijk.

Concreet betekent dat voor onze data dat bij acht van de dertien studenten die wijziging in de coherentie aanzienlijk zal zijn aangezien zij evenveel afwijkingen als correcte vertolkingen tolken. Bij vier van de dertien studenten zal de wijziging minder groot zijn aangezien zij opvallend meer verbindingen correct tolken. Bij één student zal de wijziging in coherentie groot zijn aangezien hij opvallend meer afwijkingen tolkt. Toch kunnen we niet met zekerheid zeggen of de afwijkingen in de vertolking ook effectief een negatieve invloed zullen hebben op de coherentie in de vertolking aangezien de ontvanger volgens het coöperatief principe van Grice de verbindingen in de vertolking zal testen aan zijn verwachtingen, kennis, ervaringen en motivaties tijdens een cognitief verwerkingsproces. Dat cognitief verwerkingsproces zal vooral bepalen of de ontvanger de vertolking als coherent waarneemt of juist niet.

5.5 Suggesties voor vervolgonderzoek

Ondanks dat het onderzoek in deze masterproef een momentopname is, reikt het interessante uitgangspunten aan voor verder onderzoek.

Zo biedt een grootschalig onderzoek over het verband tussen het al dan niet noteren van verbindingswoorden volgens de richtlijnen en weglatingen, toevoegingen, fouten en correcte vertolkingen wat betreft de verbindingen tussen ideeën in de vertolking meer houvast om vaststaande conclusies rond het onderwerp te maken.

Verder zou onderzoek naar het cognitieve verwerkingsproces bij de ontvangers van een

vertolking interessante inzichten kunnen bieden om een meer genuanceerd en vaststaand antwoord te kunnen formuleren op de tweede onderzoeksvraag.

Ten slotte kan men ook onderzoek doen naar de motivatie van studenten om verbindingswoorden *niet* (N) te noteren, *niet volgens de richtlijnen* (NVR) te noteren of *volgens de richtlijnen* (VR) te noteren voor een correcte vertolking, een weglating, een toevoeging of een fout in de vertolking.

6 Bibliografie

- Albl-Mikasa, M. (2008). (Non-)Sense in Note-Taking for Consecutive Interpreting. In *Interpreting*, 10(2), 197-231.
- Alexieva, B. (1994). On teaching note-taking in consecutive interpreting. In C. Dollerup & A. Lindegaard (Eds.), *Teaching Translation and Interpreting 2* (pp.199-206). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Allioni, S. (1989). Towards a Grammar of Consecutive Interpreting. In L. Gran & J. Dodds (Eds.), *The theoretical and practical aspects of teaching conference interpretation* (pp.191-197). Udine: Campanotto Editore.
- Barik, H.C. (1971). A description of various types of omissions, additions and errors of translation encountered in simultaneous interpretation. *Meta*, 16, 199.
- Barik, H.C. (1975). Simultaneous interpretation: qualitative and linguistic data. In *Newsletter*, 8, 107-121
- Bühler, H. (1989). Discourse Analysis and the Spoken Text – a Critical Analysis of the Performance of Advanced Interpretation Students. In L. Gran & J. Dodds (Eds.), *The theoretical and practical aspects of teaching conference interpretation* (pp.131-136). Udine: Campanotto Editore.
- Campbell, K. Sydow (1995). *Coherence, Continuity, and Cohesion: Theoretical Foundations for Document Design*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Carell, L. Patricia (1982). Cohesion Is Not Coherence. Geraadpleegd via <http://www.jstor.org/stable/3586466>
- Chmiel, A. (2010). How effective is teaching note-taking to trainee interpreters?. *The interpreter and translator trainer*, 4(2), 233-205.
- Crevatin, F. (1989). Directions in Research towards a Theory of Interpretation. In L. Gran & J. Dodds (Eds.), *The theoretical and practical aspects of teaching conference interpretation* (pp.21-22). Udine: Campanotto Editore.
- Dam, H.V. (2004). Interpreters' notes: On the choice of language. In *Interpreting*, 6(1), 3-17.
- Dam, H.V. (2007). What makes interpreters' notes efficient? Features of (non-) efficiency in interpreters' notes for consecutive. In Y. Gambier, M. Schlesinger & R. Stolze, *Doubts and*

directions in Translation Studies: selected contributions from the EST Congress, Lisbon 2004 (pp. 183-198). Amsterdam: John Benjamins.

Dam, Helle V., Engberd, Jan & Schjoldager, Anne. 2005. "Modelling semantic networks on source and target texts in conference interpreting: a contribution to the study of interpreters' notes." In H. V. Dam, J. Engberg & H. Gerzymisch-Arbogast (Eds.), *Knowledge Systems and Translation* (pp. 227-254). Berlin: de Gruyter.

De Beaugrande, R-A. & Dressler, W.U. (1981). *Introduction to text linguistics*. London: Longman.

Falbo, C. (1998). Analyse des erreurs en interpretation simultanée. *The Interpreters'*

Fang, Z.& Cox, Beverly E. (1999). At-risk readers developing expertise in register switching: evidence from cohesion analysis. *Journal of Research in Reading*, 22(2), 143-153.

Feldweg, E. (1989). The Significance of Understanding in the Process of Interpreting. In L. Gran & J. Dodds (Eds.), *The theoretical and practical aspects of teaching conference interpretation* (pp.139-140). Udine: Campanotto Editore.

Giambagli, A. (1998). La prise de notes peut-elle détourner d'une bonne qualité de l'écoute en interprétation consécutive?. *The Interpreters' Newsletter*, 8, 121-134.

Gile, D. (1989). Perspectives de la recherche dans l'enseignement de l'interprétation. In L. Gran & J. Dodds (Eds.), *The theoretical and practical aspects of teaching conference interpretation* (pp.27-33). Udine: Campanotto Editore.

Gile, D. (1995). *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Gillies, A. (2005). *Note-taking for Consecutive Interpreting – A short Course*. Manchester: St. Jerome Publishing.

Hale, S. & Napier, J. (2013). *Research Methods in Interpreting. A Practical Resource*. London: Bloomsbury.

Hatim, B., & Mason, I. (1990). *Discourse and the translator*. London: Longman.

Pöchhacker, F. & Schlesinger, M. (2008) (Eds.), *The Interpreting Studies Reader* (pp.79-91). Oxon: Routledge Language Readers.

Jones, R. (2002). *Conference Interpreting Explained*. Manchester: St. Jerome.

- Kalina, S. (1994). Analyzing interpreters' performance: methods and problems. In Dollerup & A. Lindegaard (Eds.), *Teaching Translation and Interpreting 2* (pp. 225-232). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Kopczynski, A. (1980). *Conference interpreting : some linguistic and communicative problems*. Poznan: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- Matyssek, H. (2006). *Handbuch der Notizentechnik für Dolmetscher – Teil 1*. Tübingen: Julius groos Verlag.
- Napier, J. (2004). Interpreting omissions, a new perspective. *Interpreting*, 6(2), 117-142.
- Nolan, J. (2005). *Interpretation. Techniques and Exercices*. Great Britain: Cromwell Press.
- Reeks: Professional Interpreting in the Real World. Diane Teichman.
- Palazzi Gubertini, M.C. (1998). Des ajouts en interprétation. Pourquoi pas ? *The Interpreters' Newsletter*, 8, 135-151.
- Pöchhacker, F. (2004). *Introducing Interpreting Studies*. London and New York: Routledge.
- Pym, A. (2008). On Omissions in Simultaneous Interpreting: Risk Analysis of a Hidden Effort. In G. Hansen et al. (Eds.); *Efforts and Models in Interpreting and Translation Research: A tribute to Daniel Gile* (pp. 83-105). Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins.
- Rozan, J.-F. (1956). *La prise de notes en interprétation consécutive*. Genève : George & Cie S.A., Librairie de l'Université.
- Seleskovitch, D. (1968). *L'interprète dans les conférences internationales*. Paris : Minard Lettres Modernes.
- Seleskovitch, D. (1975). *Langage, langues et mémoire : étude de la prise de notes en interprétation consécutive*. Paris : Minard Lettres Modernes.
- Seleskovitch, D. (1975). Language and memory: a study of note-taking in consecutive interpreting. In F. Pöchhacker & M. Schlesinger (Eds.), *The Interpreting Studies Reader* (pp.120-130). Oxon: Routledge Language Readers.
- Seleskovitch, D. & Lederer, M. (1989). *Pédagogie raisonnée de l'interprétation*. Paris : Didier Erudition.
- Schlesinger, M. (1991). Interpreter Latitude vs. Due Process. Simultaneous and Consecutive Interpretation in Multilingual Trials. In S. Tirkkonen-Condit (red.), *Empirical Research in Translation and Intercultural Studies* (pp. 147-155). Tübingen: Gunter Narr.

Stenzl, C. (1989). From Theory to Practice and from Practice to Theory. In L. Gran & J. Dodds (Eds.), *The theoretical and practical aspects of teaching conference interpretation* (pp.23-26). Udine: Campanotto Editore.

Szabó, C. (2006). Language choice in note-taking for consecutive interpreting. In *Interpreting*, 8(2), 129-147.

Theys, L. (2015). Analyse van afkortingen in tolknotities van Spaanse en Vlaamse studenten volgens de theorie van Rozan, Gillies en Matyssek. Unpublished doctoral dissertation. Katholieke Universiteit Leuven, Antwerpen.

Van Hoof, H. (1962). *Théorie et pratique de l'interprétation*. Munich : max Hueber.

Weintraub, E., Lederer, M., & Clarens, J. (1973). Enseigner l'interprétation. In *Etudes de Linguistique appliquée* («Exégèse et traduction»), 12, (pp. 111-126). Paris : Didier.

Geraadpleegd via : [ProQuest PAO Periodicals Archive Online Collection 4 Update](#)

7 Bijlagen

Op de cd-rom 'Bijlagen' kunt de opnames van de vertolkingen en de notitiepakketjes, in het bestand met de naam 0. Bijlagen, terugvinden.

7.1 Brontekst 1: Damiaan Actie

Chers mesdames et messieurs

Je suis certaine qu'on a tous déjà entendu parler de l'Action Damien. Par exemple, on sait tous que c'est une organisation qui aide des personnes dans les pays en voie de développement. Mais les détails nous échappent et la finisse autour du sujet disparaît. C'est pour cette raison, qu'aujourd'hui je présenterai une fois en plus l'organisation, l'Action Damien.

Qu'est-ce qu'est l'Action Damien ? L'Action Damien est une organisation indépendante et non-gouvernementale. Elle dépiste des personnes qui souffrent de la lèpre, la tuberculose et la leishmaniose. Une fois que les équipes locales de l'Action Damien les ont trouvés, ils essaient de les guérir et de les soigner. Le grand objectif de l'organisation est d'aider à éliminer la lèpre et après aussi la tuberculose et la leishmaniose dans le monde. Ainsi, l'organisation veut rendre un espoir aux gens qui ont besoin de son aide.

Alors, je viens de dire que l'Action Damien soigne les personnes qui souffrent de la lèpre, la tuberculose et la leishmaniose. Mais pourquoi ces trois maladies forment-ils un tel grand problème ? Puisque chaque année, ces trois maladies touchent des millions de personnes. Pour vous donner une idée, imaginez-vous par exemple que toute la population belge qui est mutilé ou meurt. En plus, chaque année les équipes médicales continuent à découvrir grand nombre de nouveaux malades dans le monde. Pas de doute, que le problème est trop grand et qu'on doit intervenir maintenant.

Donc pour faire face au problème, l'Action Damien et ses partenaires agissent sur deux plans. Premièrement, il y a les soins médicaux. Les équipes de l'Action Damien sont actives dans plusieurs pays et essaient de guérir les trois malades. Mais vu que l'organisation ne reçoit pas d'argent du gouvernement, elle doit trouver de l'argent d'une autre manière. Et ça me mène au deuxième plan d'action, la mobilisation et sensibilisation des pays industriels. De cette manière, l'Action Damien et ses bénévoles réunissent des fonds pour pouvoir apporter de l'aide médicale.

En conclusion, on peut dire que le problème des maladies n'est pas du tout résolu et que l'Action Damien et nous, les gens, doivent continuer la lutte contre la lèpre, la tuberculose et

la leishmaniose. Puisque, mesdames et messieurs, une bonne santé est un droit de l'homme et on est loin de pouvoir prévoir ce droit pour tout le monde.

7.2 Oefenanalyse

Ok mesdames et messieurs, bonjour
Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui
pour présenter l'Action Damien. Vous avez sans
doute déjà entendu parler de l'organisation
l'Action Damien. Chaque année Action Damien
organise des campagnes de sensibilisation pour
solliciter l'aide des gens et tout simplement pour
se présenter. Et c'est pour ces raisons que
j'aimerais vous présenter une fois de plus
« l'Action Damien ».

Qu'est-ce que l'Action Damien ? L'Action Damien
est une organisation indépendante et non-
gouvernementale. Qu'est-ce qu'elle fait ? Elle
cherche ou elle dépiste des personnes qui
souffrent de la lèpre, de la tuberculose et de la
leishmaniose. Une fois qu'un dépistage s'avère
positif, les équipes locales de l'Action Damien
essaient de soigner les personnes atteintes.
L'objectif principal de cette organisation est
d'aider à éliminer la lèpre ainsi que la
tuberculose et la leishmaniose dans le monde. Et
de par son action, l'organisation veut rendre ou
veut redonner d'espérer pardon d'espoir aux gens
qui ont besoin de son aide.

Comme je viens de le dire, l'Action Damien
soigne les personnes qui souffrent de la lèpre, de
la tuberculose et de la leishmaniose. Mais
pourquoi ces trois maladies représentent-elles un
si grand problème ? C'est une question qu'on
peut se poser. Eh bien, c'est parce que chaque
année, ces trois maladies touchent des millions
de personnes. Pour vous donner une idée, ce
serait l'équivalent de toute la population belge qui
serait mutilée ou qui serait décéderait à cause de
ces trois maladies. De plus, chaque année les
équipes médicales continuent à découvrir un
grand nombre de nouveaux cas de nouveaux
malades dans le monde entier. Et il ne fait aucun
doute que le problème est trop important et
qu'une intervention urgente est nécessaire.

Pour faire face à cette situation, l'Action Damien
et ses partenaires agissent je dirai à deux
niveaux. Premièrement, au niveau des soins
médicaux. Les équipes de l'Action Damien sont
présentes dans plusieurs pays et essaient de
guérir les trois maladies. Mais vu que
l'organisation ne reçoit pas d'argent du
gouvernement, elle doit trouver de l'argent d'une
autre manière. Et cela me mène au deuxième
niveau d'action, c'est-à-dire le niveau de la

Dames en heren goedendag ik ben blij dat jullie
hier nu zijn om de Damiaan Actie te steunen en
dat ik jullie over de Damiaan Actie kan vertellen
jullie kennen allemaal de Damiaan Actie al
doordat ze jaarlijks sensibiliseringscampagnes
organiseren die sensibiliseringscampagnes
dienen voor om om hulp te zoeken maar ook om
zichzelf voor te stellen en daarom maak ik van
deze gelegenheid gebruik om het nogmaals om
euh om Damiaan Actie nogmaals voor te stellen

De Damiaan Actie is een niet gouvernementele
organisatie die onafhankelijk is ze houden zich
 bezig met het opsporen van patiënten van lepra,
tuberculose en berglepra als een als dit resultaat
positief is dan sturen ze er lokale teams op af die
de getroffen patiënten moeten behandelen het
voornaamste principe van Damiaan Actie is dat
zij tuberculose, lepra en berglepra bestrijden en
dat zij dus hulp geven aan patiënten die eraan
lijden de Damiaan Actie zowel tegen tuberculose,
lepra als berglepra

maar waarom zijn deze ziektes nu zo'n groot
probleem wel jaarlijks worden er enkele
miljoenen personen getroffen door deze ziektes
het is zelfs vergelijkbaar met het aantal van heel
België dus het aantal personen dat erdoor
verminkt wordt of er aan sterft is gelijk aan het
alle inwoners van België per jaar en er komen
wereldwijd ook heel veel zieken bij daarom is het
een heel belangrijk probleem en is de interventie
ook heel erg belangrijk vandaar dat de Damiaan
Actie zich ermee bezig houdt

De Damiaan Actie is werkzaam op twee
niveaus kunnen we stellen het eerste niveau is
het niveau van de medische zorgen zij genezen
en behandelen de zieken ter plaatse maar zij
ontvangen geen geld van de regering en daarom
moeten zij andere bronnen van inkomsten
zoeken daarom organiseren ze dus de
sensibiliseringscampagnes die ertoe dienen om
de industriële landen te sensibiliseren het zijn

mobilisation et de la sensibilisation des pays industriels. En effet, de cette manière, <u>l'Action Damien</u> et ses bénévoles réunissent, rassemblent des fonds pour pouvoir apporter de l'aide médicale aux patients qui sont atteints de ces maladies. En conclusion, il ne faut pas oublier que la lutte contre la lèbre la lèpre pardon, la tuberculose et la leishmaniose continue d'exister. Il est important que nous nous unissions tous avec les l'organisation, <u>l'Action Damien</u> pour pouvoir faire face aux problèmes médicaux qui existent dans le monde. Mesdames et messieurs, si nous formons une frontière contre tous ces problèmes médicaux et si nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes des autres, nous pourrions faire en sorte que toute la population soit en bonne santé. Merci pour votre attention.	dan de vrijwilligers onder andere die geld inzamelen om de zieken te kunnen behandelen Om af te ronden wil ik er nog even op wijzen dat het heel belangrijk is dat jullie weten dat tuberculose, lepra en berglepra blijven bestaan dus dat we zeker dat we het zeker moeten steunen om het te blijven bestrijden X we mogen onze ogen niet sluiten en X we moeten durven om over grenzen heen te kijken want enkel als we samenwerken kunnen we ervoor zorgen dat de hele bevolking in een goede gezondheid verkeert Dank u wel
--	---

Toevoeging

Weglating

Fout

Goede verbinding

Verbindingen – notities	Totaal	Totaal (%)
VR genoteerd	8	40%
NVR genoteerd	4	20%
Niet genoteerd	8	40%
Verbindingen – vertolking	Totaal	Totaal (%)
Weglatingen	7	33%
Toevoegingen	3	14%
Fouten	2	10%
Correcte vertolkingen	9	43%

7.3 Brontekst 2 : Artsen Zonder Grenzen

(Inleiding)

Voilà mesdames et messieurs, bonjour

Je suis heureuse d'être parmi vous aujourd'hui **pour** (doel) vous présenter **une organisation** qui s'appelle, **Médecins Sans Frontières**. Vous avez certainement déjà entendu parler de cette organisation et de ses actions. Vous savez sans doute aussi que ces actions dépendent de notre aide, la réalisation de de ces actions dépende de notre aide et **c'est**

justement pour cette raison-là (reden, uitleg) que j'aimerais vous rappeler le travail et la mission de l'organisation qui s'appelle « Médecins Sans Frontières ».

(Alinea 1: Wat is Artsen Zonder Grenzen?)

Tout d'abord, qu'est-ce que c'est, qu'est-ce que (uitleg) « les Médecins Sans Frontières » ? C'est donc une organisation humanitaire indépendante qui apporte de l'aide médicale au niveau international à des victimes, des victimes de conflits armés et des victimes de catastrophes naturelles. L'organisation euh apporte également de l'aide médicale à des personnes ou des victimes de pandémies et d'épidémies. Et le but de (doel) l'organisation, l'objectif de (herhaling doel) l'organisation est de fournir de l'aide médicale à des personnes tout en se basant sur l'évaluation des besoins.

Donc (conclusie, samenvatten) les Médecins Sans Frontières travaillent dans des situations de conflits et doit rester impartiaux et neutres dans ces conflits. C'est un autre de ses objectifs (doel), rester impartial et neutre.

(Alinea 2: Waarom heeft Artsen Zonder Grenzen onze hulp nodig?)

Alors, nous connaissons euh l'organisation, nous avons déjà été témoins de ce dont l'organisation est capable. L'organisation est capable de réaliser de grandes choses. Donc (conclusie, afleiding), on pourrait se demander pourquoi (reden, uitleg) l'organisation demande encore aujourd'hui notre aide pour pouvoir réaliser ses objectifs. Eh bien tout simplement parce que (reden, uitleg) sans notre participation et sans notre aide, ces objectifs ne pourraient jamais être réalisés. La crise de l'oubli empêcherait de les atteindre. Autrement dit, on a tendance à oublier beaucoup trop vite les problèmes qui euh se présentent loin de chez nous, loin de notre société. C'est vrai qu'on voit ces catastrophes naturelles à la télé ou voire la misère dans le journal télévisé, mais (tegenstelling) on oublie très vite cette misère, ces problèmes une fois la télévision éteinte. De plus (toevoeging, precisering), chaque année, il y a de nouveaux problèmes qui surgissent et chaque année il y a de nouvelles personnes qui nécessitent de l'aide médicale. Il est grand temps d'agir !

(Alinea 3: Hoe probeert Artsen Zonder Grenzen het probleem op te lossen?)

Et là, j'aimerais vous parler un petit peu de la lutte euh que mènent les Médecins Sans Frontières. Pour (doel) faire face justement à cette crise de l'oubli, qui est un problème, l'organisation veut sensibiliser les gens. Parce que (reden, uitleg) le public ignore presque toute la réalité en fait de ces zones problématiques. Et donc (conclusie, gevolg) les Médecins Sans Frontières veulent montrer à quoi la situation ressemble et quelles sont les

actions qu'elle entreprenne **pour** (*doel*) résoudre les problèmes comme organisation.

Mais (*tegenstelling*) elle le fait **aussi** (*toevoeging, precisering*) loin des caméras. Elle critique l'insuffisance de médicaments et elle nous montre les personnes qui apportent de l'aide médicale, de l'aide médicale très précieuse comme vous savez. C'est-à-dire que Médecins Sans Frontières souhaitent montrer la réalité sans filtres, donc la réalité telle qu'elle se présente, non-filtrée.

(*Conclusie*)

En conclusion (*conclusie*), la lutte de l'organisation Médecins Sans Frontières est loin d'être terminée **parce que** (*reden, uitleg*) bon eh, c'est ce que je viens de vous dire. Et **pour** (*doel*) faire face aux problèmes, nous devons nous aussi prendre part à cette lutte et former un front uni avec l'organisation. C'est **aussi** (*toevoeging*) notre responsabilité d'aider les personnes qui vivent dans la misère ailleurs dans dans le monde. Il est un fait que **si** (*voorwaarde – gevolg*) nous ne fermons pas les yeux devant tous ces problèmes dans le monde, nous pouvons tous ensemble faire des miracles.

(*Slot*)

Merci pour votre attention.